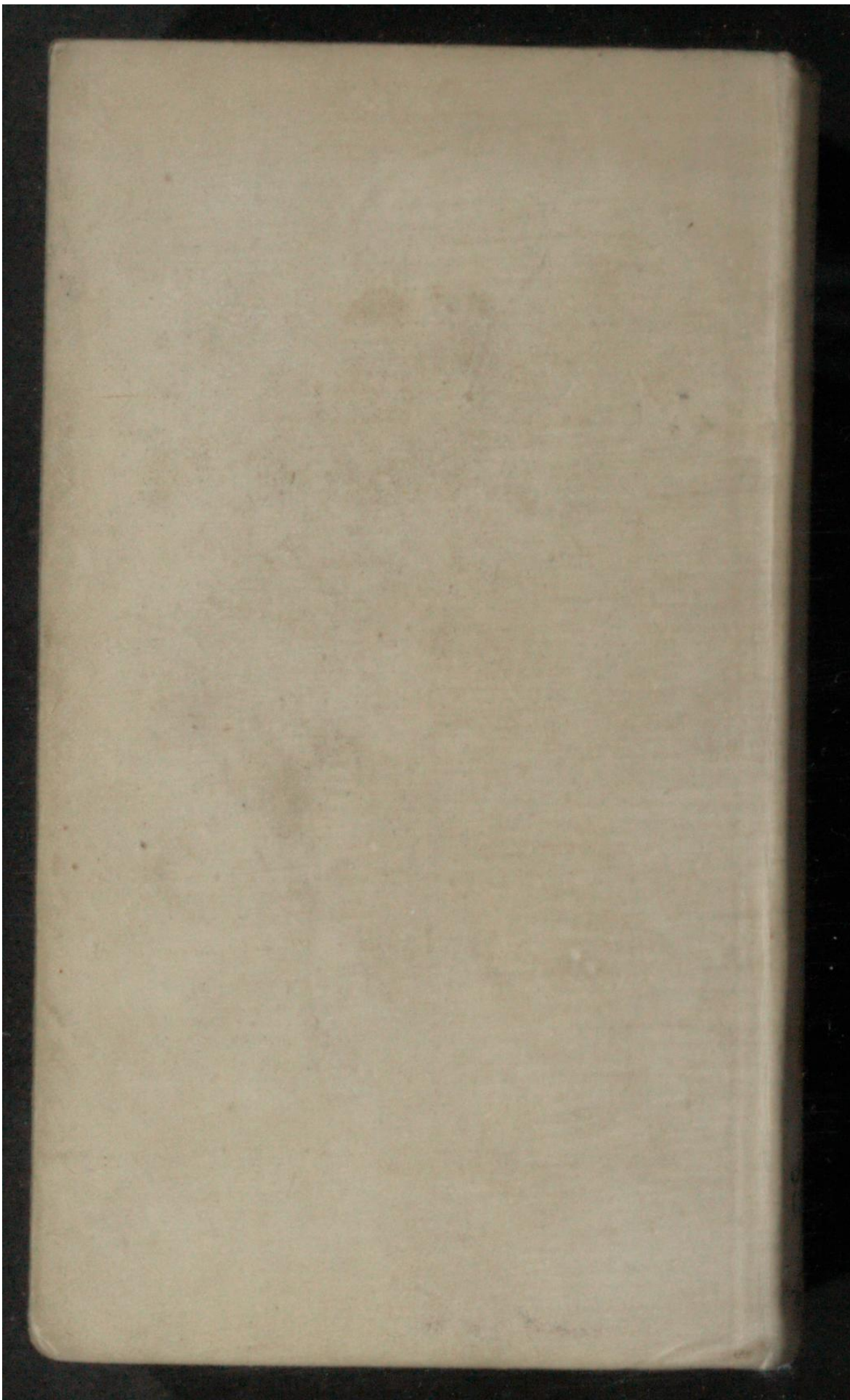

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 A 9 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 A 9 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 A 9 [1]

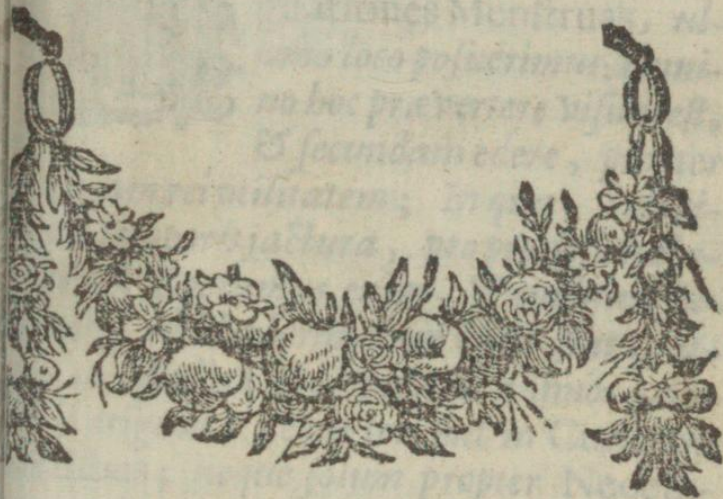
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 A 9 [1]

FRANCISCI BACONIS

ARONIS DE VERULAMIO,

Vice-Comitis Sancti
Albani,

HISTORIA VITÆ
ET MORTIS.

AMSTELODAMI,

apud JOANNEM RAVESTEINIUM,

M. DC. LXIII.

K.

FRANCISCI BACONIS
ARONIS DE VÉ-
RULAMIO,

Vice-Comitis Sancti
Albani,

HISTORIA VITÆ
ET MORIIS.

AMSTELÆDAMI,
JONNEM RAVESTINUM,
M.DC.LXII.

VIV
ET

excipiunt et
in tempora
debet. Sp
nuntium, ut i
que ut Med
quibus eryan
ordibus; i
gesta hon
impotentia
sunt, in v
lananda
sunt tar
munit
Terram

V I V E N T I B U S

E T P O S T E R I S

S A L U T E M.

CUM Historiam Vitæ & Mortis, *inter Sex Designationes Menstruas, ultimo loco posuerimus; omnino hoc prævertere visum est, & secundam edere, propter eximiam rei utilitatem; In qua, vel minima temporis jactura, pro pretiosa haberi debet. Speramus enim, & cupimus futurum, ut id plurimorum bono fiat; atque ut Medici Nobiliores animos non nihil erigant; neque toti sint in Curarum sordibus; neque solum propter Necessitatem honorentur, sed fiant demum Omnipotentia, & Clementia divinae administri, in vita Hominum proroganda, & instauranda; præsertim cum hoc agatur per vias tutas, & commodas, & civiles, licet intentatas. Etsi enim nos Christiani ad Terram Promissionis perpetuo aspire-*

A 2 mus,

4
mus, & anhelemus; tamen interim itine-
rantibus nobis, in hac Mandi Eremo,
etiam Calceos istos, & tegmina (Cor-
poris scilicet nostri fragilis) quam mi-
nimum atteri, erit signum Favoris Di-
vini.

VIVENTIBUS
ET POSTERIS

Vire &
ex Deli-
cultus, et
no hoc per
U secundum edere, propter
in dicitur, In qua, de
tempore factum, pro pretioso habi-
debet. Spiritus enim, & cupimus su-
tunc, in alio plurimum bono habet; et
in nobis. Nobilitas enim non
est in dicitur; neque tunc in dicitur
dicitur; neque tunc in dicitur
dicitur, sed per dicitur dicitur
dicitur, & dicitur dicitur dicitur
dicitur, in vita dicitur dicitur dicitur
dicitur; dicitur enim hoc dicitur
dicitur, & dicitur dicitur, & dicitur
dicitur. Est enim nos dicitur
dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur

HISTO-

VIT

pro virbu
ficienda,
decenda,
fivente &
Eri enim
fit, quam
carorum,
Exemita
crum dicitur
eriam no
nitas Co
ulus At
de comp
Monach

HISTORIA
VITÆ & MORTIS.

Aditus.

DE *Vita Breui, & Arte longa*,
vetus est Cantilena, & que-
rela. Videtur igitur esse tan-
quam ex congruo, ut nos qui
pro viribus incumbimus, ad *Artes per-
ficiendas*, etiam de *Vita* Hominum *pro-
ducenda*, cogitationem suscipiamus,
favente & *Veritatis*, & *Vitæ Authore*.
Etsi enim *Vita* Mortalium, non aliud
fit, quam *Cumulus*, & *accessio Pec-
catorum*, & *Ærumnarum*; quique ad
Æternitatem aspirant, iis leve sit lu-
crum *vitæ*; tamen non despicienda est,
etiam nobis *Christianis*, *Operum Cha-
ritatis Continuatio*. Quinetiam *Disci-
pulus Amatus* cæteris superstes fuit;
& complures ex *Patribus*, præsertim
Monachis sanctis, & *Eremitis*, longæ-

A 3

vi

vi fuerunt; ut isti Benedictioni (toties in *Lege Veteri* repetitæ) minus detractum videatur post ævum *Servatoris*, quam reliquis Benedictionibus terrenis. Verum ut hoc pro maximo Bono habeatur, proclive est. De Modis assequendi, ardua Inquisitio; eoque magis, quod sit & Opinionibus falsis, & Præconiis vanis depravata. Nam & quæ à turba *Medicorum*, de *Humore Radicali*, & *Calore Naturali* dici solent, sunt seductoria: & laudes immodicæ *Medicinarum Chymicarum*, primò inflant Hominum spes, deinde destituunt.

Atque de *Morte*, quæ sequitur ex *Suffocatione*, *Putrefactione*, & variis *Morbis*, non instituitur præsens *Inquisitio*; pertinet enim ad *Historiam Medicinalem*: sed de ea tantum *Morte*, quæ fit per *Resolutionem*, ac *Atrophiam* senilem. Attamen de ultimo passu *Mortis*, atque de ipsa *Extinctione vite*, quæ tot modis, & exterius, & interius, fieri potest, (qui tamen habent quasi *Articolum* commune, antequam ad *Articolum Mortis* ventum sit) inquirere; affine quiddam præsentis *Inquisitioni* esse censemus: sed illud postremo loco ponemus.

Quod reparari potest sensim, atque primo

primo *Integro* non destructo, id potentia æternum est, tanquam *Ignis Vestalis*. Cum igitur viderent *Medici*, & *Philosophi*, ali prorsus *Animalia*, eorumque *Corpora* reparari, & refici; neque tamen id diu fieri, sed paulo post senescere ea, & ad *Interitum* propere deduci; *Mortem* quæfiverunt in aliquo, quod proprie reparari non possit; existimantes *Humorem* aliquem *Radicalem*, & *Primigenium* non reparari in solidum, sed fieri jam usque ab *Infantia* *Appositionem* quandam degenerem, non *Reparationem* justam; quæ sensim cum *Ætate* depravetur, & demum *Pravum* deducat ad *Nullum*. Hæc cogitarunt imperite satis, & leviter. Omnia enim in *Animali*, sub *Adolescentia*, & *Juventute*, reparantur integre; quinetiam ad tempus, *Quantitate* augentur, *Qualitate* meliorantur; ut *Materia* *Reparationis* quasi æterna esse posset, si *Modus* *Reparationis* non intercideret. Sed revera hoc fit. *Vergente* ætate, inæqualis admodum fit *Reparatio*; aliæ partes reparantur satis feliciter, aliæ ægre, & in pejus: ut ab eo tempore, *Corpora* humana subire incipiant tormentum illud *Mezentii*, *Ut viva in amplexu mortuorum immoriantur*, atque facile reparabilia,

propter ægre reparabilia copulata, de-
 ficiant. Nam etiam post Declinatio-
 nem, & decursum ætatis, *Spiritus*,
Sanguis, *Caro*, *Adeps*, facile reparan-
 tur; at quæ ficciores, aut porosiores
 sunt partes, *Membranae*, & *Tunicæ* o-
 mnes, *Nervi*, *Arteriae*, *Venæ*, *Ossa*,
Cartilaginee, etiam *Viscera* pleraque,
 denique *Organica* fere omnia, diffici-
 lius reparantur, & cum jactura. Illæ
 autem ipsæ partes, cum ad illas alte-
 ras Reparabiles partes, actu reparan-
 das, omnino officium suum præstare
 debeant; activitate sua, ac viribus im-
 minutæ, functiones suas amplius exe-
 qui non possunt. Ex quo fit, ut paulo
 post, omnia ruere incipiant, & ipsæ
 illæ partes, quæ in natura sua sunt val-
 de reparabiles, tamen deficientibus
Organis Reparationis, nec ipsæ simi-
 liter amplius commode reparentur, sed
 minuuntur, & tandem deficient. Cau-
 sa autem *Periodi* ea est; quod *Spiritus*,
 instar *Flammæ lenis*, perpetuo præda-
 torius, & cum hoc conspirans *Aër*
 externus, qui etiam corpora fugit, &
 arefacit, tandem officinam *Corporis*,
 & *Machinas*, & *Organa* perdat, & in-
 habilia reddat ad *Munus Reparatio-*
nis. Hæ sunt veræ viæ *Mortis natura-*
lis bene & diligenter animo volvendæ.
 Ete-

Etenim qui Naturæ vias non noverit, quomodo is illi occurrere possit, eamque vertere?

Itaque duplex debet esse *Inquisitio*, altera de *Consumptione*, aut *Deprædatione* corporis humani; altera de eisdem *Reparatione*, aut *Refedione*: eo intuitu, ut altera, quantum fieri possit, inhibeatur, altera confortetur. Atque prior istarum pertinet præcipue ad Spiritus, & Aërem externum, per quos fit Deprædatio; Secunda ad universum processum Alimentationis, per quem fit Restitutio. Atque quoad primam *Inquisitionis* partem, quæ est de *Consumptione*, omnino illa cum Corporibus Inanimatis, magna ex parte, communis est. Etenim quæ Spiritus innatus (qui omnibus Tangibilibus, five vivis, five mortuis inest) & Aër ambiens, operatur super Inanimata, eadem & tentat super Animata; licet superadditus Spiritus vitalis, illas operationes partim infringat, & compefcet, partim potenter admodum intendat, & augeat. Nam manifestissimum est Inanimata complura, absque *Reparatione*, ad tempus bene longum durare posse: At Animata absque *Alimento*, & *Reparatione*, subito concidunt, & extinguuntur, ut & Ignis.

10

Itaque *Inquisitio* duplex esse debet
primo contemplando Corpus huma-
num, tanquam Inanimatum, & Inali-
mentatum; deinde tanquam Anima-
tum, & Alimentatum. Verum hæc præ-
fati, ad *Topica Inquisitionis* jam per-
gamus.

To-

Topica particularia,

Sive,

ARTICULI INQUISITIONIS

de Vita & Morte.

I.

DE *Natura Durabilis, & minus Durabilis, in Corporibus Inanimatis, atque simul in Vegetabilibus, inquisitionem habeto; non copiosam, aut legitimam, sed strictim, & per Capita, & tanquam in transitu.*

2. *De Desiccatione, Arefactione, & Consumptione Corporum Inanimatorum, & Vegetabilium; & de Modis, & Processu per quos fiunt; atque insuper de Desiccationis, Arefactionis, & Consumptionis Prohibitione, & Retardatione, Corporumque in suo statu Conservatione; atque rursus de Corporum, postquam semel arefieri coeperint, Inteneratione, & Emollitione, & Revirescentia, diligentius inquireto.*

Neque tamen de his ipsis, perfecta, aut accurata facienda est Inquisitio, cum ex proprio Titulo *Durabilis* hæc depromi debeant,

A. 6.

cumque

12 HISTORIA VITÆ

cumque non sint in Inquisitione præsentia principalia, sed lumen tantummodo præbeant ad Prolongationem, & *Instaurationem* vitæ, in *Animalibus*. In quibus ipsis, (ut jam dictum est) eadem fere usu veniunt, sed suo modo. Ab Inquisitione autem circa *Inanimata*, & *Vegetabilia*, transeat Inquisitio ad *Animalia* præter *Hominem*.

3. De Animalium Longævitate & Brevitate vitæ, cum circumstantiis debitis, qua ad hujusmodi *Ævitates* videantur facere, inquireto.

4. Quoniam vero duplex est Duratio Corporum, altera in Identitate simplici, altera per Reparationem; quarum prima in Inanimatis tantum obtinet, secunda in Vegetabilibus, & Animalibus, & perficitur per Alimentationem; ideo de Alimentatione, ejusque viis, & processu inquireto: neque id ipsum exacte (pertinet enim ad Titulos Assimilationis, & Alimentationis) sed ut reliqua in transi-

ss.

Ab Inquisitione circa *Animalia* atque *Alimentata*, transeat illa ad *Hominem*: cum vero jam deventum sit ad Subjectum Inquisitionis principale, debet esse in omnibus Inquisitio magis exacta, & numeris suis absoluta.

5. De Longævitate, & Brevitate vitæ in Hominibus, secundum *Ætates* Mundi, *Regiones*, & *Climata*, & *Loca* Nativitatis, & *Habitationis*, inquireto.

6. De

6. De Longævitæ, & Brevitate vitæ in Hominibus *secundum* Propagines, & Stirpes suas (tanquam esset hereditaria;) atque etiam *secundum* Complexiones, Constitutiones, & Habitus Corporis, Staturas, nec non modos, & spatia grandescendi, atque *secundum* Membrorum Facturas, & Compages inquirito.

7. De Longævitæ, & Brevitate vitæ in Hominibus, *secundum* Tempora Nativitatis, ita inquirito, ut Astrologica & Schemata coeli in præsentia omittas; recipito tantum Observationes (si qua sint) plebejas, & manifestas, de partibus septimo, octavo, nono, & decimo Mense; etiam Notu, Interdiu, & quo Mense Anni?

8. De Longævitæ, & Brevitate vitæ in Hominibus, *secundum* Victum, Diætas, Regimen vitæ, Exercitia, & similia, inquirito; Nam quatenus ad Aërem, in quo vivunt, & morantur Homines, de eo, in Articulo superiore de Locis Habitationis, inquiri debere intelligimus.

9. De Longævitæ, & Brevitate vitæ in Hominibus *secundum* Studia, & Genera Vitæ, & Affectus Animæ, & varia Accidentia, inquirito.

10. De Medicinis, qua putantur vitam prolongare, seorsum inquirito.

11. De Signis & Prognosticis vita longa, & brevis, non illis qua Mortem denotant in propinquo, (id enim ad Historiam Medicinalem

14 HISTORIA VITÆ

nalem pertinet) sed de iis qua etiam in Sanitate apparent, & observantur, inquirento, siue sint Physiognomica, siue alia.

Hactenus instituta est Inquisitio de Longevitate, & Brevitate vita, tanquam Inartificialis & in confuso; huic adjicere visum est Inquisitionem Artificialem, atque innuentem ad Praxim, per Intentiones. Eæ genere sunt tres. Distributiones autem magis Particulares Intentionum earum proponemus; cum ad ipsam Inquisitionem ventum erit. Tres illæ Intentiones generales sunt: Prohibitio Consumptionis; Perfectio Reparationis; Renovatio Veterationis.

12. De iis qua Corpus in Homine, ab Arefactione, & Consumptione conservant, & eximunt; aut saltem Inclinationem ad eas, remorantur, & differunt, inquirento.

13. De iis qua pertinent ad universum Processum Alimentationis, (unde fit reparatio Corpore Hominis) ut sit proba, & minima cum jactura, inquirento.

14. De iis qua purgant inveterata, & repouunt nova, quaque etiam ea, quæ jam arefacta & indurata sunt, rursus intenerant, & humectant, inquirento.

Quoniam vero difficile est, vias ad Mortem nosse, nisi ipsius Mortis Sedem, & Domicilium, (vel Antrum potius) perscrutatus sis, & inveneris; de hoc facienda est Inquisitio; neque tamen de omni genere Mortis, sed tantum de iis Mortibus, quæ inferuntur

per

per *Privationem*, & *Indigentiam*, non per *Violentiam*; Illæ enim sunt tantum, quæ ad *Atrophiam Senilem* spectant.

15. De *Articulo Mortis*, & de *Atriolis Mortis*, quæ ad illum ducant, ab omni parte, (si modo id fiat per *Indigentiam*, & non per *violentiam*,) *inquirito*.

Postremo, quoniam expedit nosse *Characterem* & *formam Senectutis*, quod fiet optime, si *differentias omnes*, in *Statu Corporis*, & *Functionibus*, inter *Iuventutem* & *Senectutem* diligenter collegeris; ut ex iis *perspicere possis*, quid sit illud tandem, quod in tot effectus frondescat; etiam hanc *Inquisitionem* ne omittito.

De *differentiis Status Corporis*, & *Facultatum in Juventute*, atque in *Senectute*; & si quid sit ejusmodi, quod in *Senectute* maneat, neque minuat, diligenter *inquirito*.

Natura Durabilis.

Historia.

Ad Artic. I.

1. **M**etalla in tantum ævum durant, ut *tempus Durationis ipsorum*, *Hominum observationem fugiat*. Etiam quando solvuntur, per *atatem* in *Rubiginem* solvuntur, non per *Perspirationem*; *Aurum autem* per *neutrum*.

2. *Argentum vivum*, licet *humidum sit*, & *fluidum*, atque per *Ignem* facile fiat *volatile*;

16 HISTORIA VITÆ

tile ; tamen (quod novimus) absque Igne , per atatem solam , nec consumitur , nec contrahit Rubiginem .

3. Lapidēs , præsertim duriores , & complura alia ex Fossilibus , longi sunt ævi ; idque licet exponantur in Aërem , multo magis dum conduntur sub Terra : Attamen Nitrum quoddam colligunt Lapidēs , quod illis est instar Rubiginis : Gemmæ autem , & Crystalla , Metalla ipsa ævo superant ; Attamen clarore suo nonnihil , à longa atate , mulctantur .

4. Observatum est , Lapidēs ex parte Boreæ , citius temporis edacitate consumi , quam Austro expositos ; idque & in Pyramidibus , & in Templis , & aliis Ædificiis manifestum esse : Ferrum contra , ad Austrum expositum citius Rubiginem contrahere , ad Septentrionem tardius , ut in Bacillis illis ferreis , aut Cratibus , qua ad Fenestras apponuntur , liquet . Nec mirum , cum in omni Putrefactione (qualis est Rubigo) Humiditas acceleret Dissolutionem , in Arefactione simplici , Siccitas .

5. In Vegetabilibus (loquimur de avulsis nec vegetantibus) Stemmata Arborum duriorum , sive trunci , atque ligna , & Materies ex ipsis , per sæcula nonnulla durant . Partes autem Stemmatis varie se habent ; Sunt enim quadam Arborea fistulose , ut Sambucus , in quibus Pulpa in medio mollior sit , exterius durius ; at in Arboribus solidis , qualis est Quercus , interius (quod Cor Arboris vocant) durat magis .

6. Folia Plantarum, & Flores, etiam Cau-
les, exigua sunt Durationis, sed solvuntur in
pulverem, seseque incinerant nisi putrescant:
Radices autem sunt magis durabiles.

7. Ossa Animalium diu durant, ut videre
est in Ossuariis, scilicet Repositorii, Ossium De-
functorum: Cornua etiam valde durant; nec-
non Dentes, sicut in Ebore, & Dentibus Equi
Marini.

8. Pelles etiam, & Corium valde durant,
ut cernere est in Pergamenis antiquorum Li-
brorum: quinetiam Papyrus, complura secula
tolerat, licet Pergamenæ duratione cedat.

9. Ignem passa diu durant, ut Vitrum,
Lateres; etiam Carnes, & Fructus Ignem
passi, diutius durant, quam crudi: neque ob id
tantum, quod huiusmodi Coctio arceat Pu-
tredinem; sed etiam quod emisso Humore
aqueo, Humor oleosus diutius se sustineat.

10. Aqua omnium Liquorum citissime sor-
betur ab Aëre, Oleum contra tardius eva-
porat; ut cernere est, non solum in Liquori-
bus ipsis, verum etiam in Mistis: Etenim
Papyrus Aqua madefacta, atque inde nonni-
hil Diaphaneitatis nacta, paulo post albescit,
& Diaphaneitatem suam deponit, exhalante
scilicet Vapore Aquæ; At contra, Papyrus
Oleo tincta, diu Diaphaneitatem servat, mi-
nime exhalante Oleo: unde qui Chirographa
adulterant, Papyrus Oleatam Autographo im-
ponunt, atque hac industria lineas trahere
tentant.

II. Gum-

11. Gummi omnia valde diu durant; Etiam Cera, & Mel.

12. At Æqualitas, & Inæqualitas eorum, quæ Corporibus accidunt, non minus quam res ipsæ, ad Durationem, aut Dissolutionem valent. Nam Ligna, Lapides, alia, vel in Aqua, vel in Aëre perpetuo manentia, plus durant, quam si quandoque alluantur, quandoque afflentur. Atque Lapides eruti, & in Ædificiis positi, diutius durant, si eodem situ, & ad easdem Coeli plagas ponantur, quibus jacebant in Mineris: id quod plantis etiam è loco motis, & alio transplantatis, accidit.

Observationes majores.

1. **L**oco Assumpti ponatur, quod certissimum est; Inesse omni Tangibili Spiritum, sive Corpus pneumaticum, Partibus tangibilibus obrectum, & inclusum; Atque ex illo Spiritu initium capi omnis Dissolutionis & Consumptionis; Itaque earundem Antidotum est, Detentio Spiritus.

2. Spiritus detinetur duplici modo; Aut per Compressionem arctam, tanquam in Carcere; aut per Detentionem tanquam spontaneam: Atque ea Mansio etiam duplici ratione invitatur; videlicet, si Spiritus ipse non sit mobilis admodum, aut acer; atque si insuper ab Aëre ambiente minus sollicitetur ad exeundum. Itaque duo sunt Durabilia; Durum, & Oleosum. Durum constringit Spiritum: Oleosum partim demulcet Spiritum, partim

partim hujusmodi est, ut ab *Aëre* minus sollicitetur; *Aër* enim *Aquæ* consubstantialis, *Flamma* autem *Oleo*. Atque de *Natura Durabilis*, & minus *Durabilis* in *Inanimatis*, hæc inquisita sint.

Historia.

13. *Herbæ quæ habentur ex Frigidioribus, annua sunt, & quotannis moriuntur, tam Radice, quam Caule: ut Lactuca, Portulaca, etiam Triticum, & Frumenti omne genus: Sunt tamen etiam ex frigidis, quæ per tres, aut quatuor Annos durant, ut Viola, Fragaria, Pimpinella, Primula veris, Acetosa; At Borago, & Buglossa, cum videantur viva tam similes, Morte differunt; Borago enim annua, Buglossa Anno superstes.*

14. *At Herbæ calida plurima aetatem, & annos ferunt; Hyssopus, Thymus, Satureja, Majorana altera, Melissa, Absinthium, Chamædrys, Salvia, &c. At Feniculum Caule moritur, Radice repullulat: Ocimum vero, & Majorana (quam vocant) suavis, non tam ætatis, quam Hyemis sunt impatientes; sat enim in loco valde munito, & tepido, superstites sunt: Certe notum est, Schema (qualibus in Hortis utuntur ad ornamentum) ex Hyssopo, quotannis bis tonsum, usque ad quadraginta Annos durasse.*

15. *Frutices & Arbores humiliores, ad sexagesimum Annum, alia etiam duplo magis, vivunt. Vitis sexagenaria esse potest, & ferax est etiam in Senectute. Rosmarinus, fœlici-*
ter

ter collocatus, etiam Sexagesimum Annorum complet: At Acanthus, & Hedera ultra centesimum durant. Sed Rubi Ætas non percipitur, quia flectendo caput in terram novas nanciscitur Radices, ut veterem à nova distinguere haud facile sit.

16. Ex Arboribus grandioribus annosissima sunt Quercus, Ilex, Ornus, Ulmus, Fagus, Castanea, Platanus, Ficus Ruminalis, Lotus, Oleaster, Olea, Palma, Morus: ex his nonnulla usque ad octingentesimum Annum; etiam earum minus vivaces usque ad ducesimum perveniunt.

17. At Arbores Odoratæ, & Resinosæ, materia sua sive Ligno, etiam illis, quas diximus, magis durabiles; Ætate paulo minus vivaces, Cupressus, Abies, Pinus, Buxus, Juniperus; At Cedrus Corporis magnitudine adjutus, etiam superiores fere aquat.

18. Fraxinus proventu alacris & velox, Ætatem ad centesimum annum, aut nonnihil ultra producit; quod etiam quandoque facit Ferula, & Acer, & Sorbus: At Populus, & Tilia, & Salix, & (quam appellant) Sycomorus, & Juglans, non adeo vivaces sunt.

19. Malus, Pyrus, Prunus, Malus Punica, Malus Medica, & Cytria, Mespilus, Cornus, Cerasus, ad Quinquagesimum, aut Sexagesimum Annum pervenire possunt; præsertim si à Musco, nonnullas ipsarum vestiente, aliquando purgentur.

20. Generaliter Magnitudo Corporis in Arbo-

Arboribus, cum Diuturnitate vita, (ceteris paribus) nonnihil habet commune; & similiter durities Materia: quin & Arbores Glandifera, & Nucifera, Fructiferis & Baciferis sunt plerunque vivaciores: atque etiam Pracocibus, vel Fructu, vel Foliis, serotina & tardius frondescentes, atque tardius etiam Folia deponentes, Ætate diuturniores sunt: quin & sylvestres cultis; & in eadem specie, qua acidum Fructum ferunt, illis qua dulcem.

Observatio major.

3. **B**ene admodum notavit Aristoteles, discrimen inter Plantas, & Animalia, quoad Alimentationem, & Renovationem, quod scilicet Corpus Animalium suis Claustris circumseptum manet; atque insuper postquam ad justam Magnitudinem pervenerit, Alimento continuatur, & conservatur, sed nihil novum excrescit, præter Capillos, & Uugues, quæ pro Excrementis habentur; adeo ut necesse sit Succos Animalium citius veterascere: At in Arboribus, quæ novos subinde Ramos, nova Vimina, novas Frondes, novos Fructus immittunt, evenit ut & ipsæ, quas diximus, partes novæ fiat, nec Ætatem passæ; cum vero, quicquid viride sit, & adolescens, fortius & alacrius Alimento ad se trahat, quam quod inceperit desiccari; evenit una & simul, ut Truncus ipse, per quem hujusmodi Alimento transit ad Ramos, uberiore, & lætiore Alimento

mento in transitu irrigetur, perfundatur, & recreetur: Id quod etiam insigniter patet ex hoc (licet illud non annotaverit *Aristoteles*, qui nec ea ipsa, quæ jam diximus, tam perspicuè explicavit) quod in *Sepibus*, *Sylvis caduis*, *Arboribus tonsis*, Amputatio Ramorum, aut Surculorum, Caulem ipsum, aut Truncum confortat, illumque efficit longe diuturniorem.

*Desiccatio; Desiccationis prohibitio;
& Desiccati Inteneratio.*

Historia.

Ad Artic. 2.

1. **I**gnis, & Calor intensus alia desiccant, alia colliquant;

Limus ut hic durefcit, & hæc ut *Cera* liquefcit; Uno eodemque Igne. —

Desiccant Terram, & Lapides, & Lignum, & Pannos, & Pelles, & quacunque non fluunt: *Colliquant* Metalla, & Gummi, & Butyrum, & Sevum, & hujusmodi.

2. Attamen in illis ipsis quæ colliquant Ignis, si vehementior fuerit, ea in fine desiccant; nam & Metalla, ex Igne fortiore, emisso Volatili, minuuntur pondere (præter Aurum) & deveniunt magis fragilia; atque Oleosa illa & pinguia, ab Igne fortiore deveniunt frixa, & tosta, & magis sicca, & crustata.

3. Aër, præcipue apertus, manifesto desiccant, nunquam colliquant; veluti cum via, & superficies Terra, Imbribus madefacta desiccantur; Lintea lota, quæ ad Aërem exponuntur,

nuntur, siccantur; Herba, & Folia, & Flores, in umbra siccantur. At multo magis hoc facit Aër, si aut Solis radiis illustretur, (modo non inducat Putredinem) aut moveatur; ut flantibus Ventis, & in Aëris perflatilibus.

4. Aetas maximè, sed tamen lentissimè, desiccatur; ut fit in omnibus Corporibus, quæ Vtustate (modò non intercipientur à Putredine) arescunt: Aetas autem nihil est per se, (cum sit Mensura tantum Temporis) sed Effectus producitur à Spiritu Corporum innato, qui Corporis Humorem exugit, & una cum ipso evolat; & ab Aëre circumfuso, qui multiplicat se super Spiritus innatos, & Succos Corporis, eosque depradatur.

5. Frigus omnium maximè proprie exiccatur; siquidem Desiccatio non fit nisi per Contractionem; quod est opus proprium Frigoris. Quoniam vero res Homines Calidum potentissimum habemus in Igne; Frigidum autem infirmum admodum; nihil aliud scilicet quam Hyemis, aut fortasse Glaciei, aut Nivis, aut Nitri; ideo Desiccationes Frigoris sunt imbecillæ, & facile dissolubiles: videmus tamen desiccari Faciem Terræ ex Gelu, atque ex Ventis Martiis plus, quam ex Sole; cum idem Ventus, qui Humorem lambit, etiam Frigus incutiat.

6. Fumus Foci desiccatur, ut in Laridis; & Linguis Boùm, quæ in Caminis suspenduntur; quinetiam Suffitus ex Olybano, aut Ligno Aloës, & similibus, desiccatur Cerebrum, & Catarrhis medetur.

7. Sal,

7. Sal, mora paulo longiore, desiccatur, non tantum in extimis, sed etiam in profundo; ut fit in Carnibus, aut Piscibus salitis, quæ per diuturnam Salitionem, manifesto etiam intrinsecus indurantur.

8. Gummi calidiora applicata ad Cutem eam desiccant, & corrugant; quod faciunt etiam Aquæ nonnullæ constringentes.

9. Spiritus Vini fortis, in tantum desiccatur instar Ignis, ut & Albumen Ovi immixtum candefaciat, & Panem torreat.

10. Pulveres desiccant instar Spongiarum, sugendo Humidum; ut fit in Pulvere, Attramento injecto, post Descriptionem: Etiam Lævor, & Unio Corporis (qui non permittit Vaporem Humidi ingredi per poros) per Accidens desiccatur, quia ipsum Aëri exponit; ut fit in Gemmis, & Speculis, & Laminis Ensum; in quæ si spires, cernuntur illa primo vapore obducta, sed paulo post evanescit ille vapor, ut Nubecula. Atque de Desiccatione hac inquisita sint.

11. Granaria in usu sunt hodie, ad partes Germaniæ Orientales, in Cellis subterraneis, in quibus Triticum, & alia Grana conservantur, substrato, & circumposito undique stramine, ad nonnullam altitudinem, quod Humiditatem Caverna arceat, & sorbeat: Qua industria servantur Grana etiam ad viceimum, aut tricesimum Annum; neque servantur tantum à Putredine, sed (quod ad presentem

In-

Inquisitionem pertinet) in tali Viriditate, ut Panibus consiciendis optime sufficiant; idemque fuisse in usu in Cappadocia, & Thracia, & nonnullis locis Hispaniæ, perhibetur.

12. Granaria, in Fastigiis Ædium, cum Fenestris ad Orientem & Septentrionem commode collocantur; quin etiam constituunt quidam duo Solaria, superius, & inferius; Superius autem foraminatum est, ut Granum per Foramen (tanquam Arena in Clepsydra) continue descendat, & subinde palis, post aliquot dies, reponatur; ut Granum sit in continuo Motu. Notandum autem est, etiam huiusmodi res, non tantum Putredinem cohibere, verum etiam Viriditatem conservare, & Desiccationem retardare; Cujus causa est ea, quam etiam superius notavimus; quod Evolutio Humoris Aquei, quæ Motu, & Vento acceleratur, Humorem Oleosum in suo esse conservat; qui alias in consortio Humoris Aquei fuisset una evolaturus. Etiam in quibusdam Montibus ubi Aër est purus, Cadavera ad plures dies manent, non multum deflorescentia.

13. Fructus, veluti Granata, Cytria, Mala, Pira, & huiusmodi; etiam & Flores, ut Rosa, Lilium, in Vasis Fictilibus bene obturatis diutius servantur; neque tamen non officit Aër ambiens ab externis, qui etiam per Vas inaequalitates suas defert, & insinuat; ut in Calore, & Frigore manifestum est: ita-

B

que

26 HISTORIA VITÆ

que si & Vasa diligenter obturentur, atque obturata sub Terram insuper condantur, optimum erit; neque minus utile est, si non sub Terrâ, sed sub Aquis condantur, modo sint umbrosa, ut Putei, & Cisterna in Domibus: sed qua sub Aquis conduntur, melius reponuntur in Vasis Vitreis, quam in Fictilibus.

14. Generaliter qua sub Terra, & in Cellis subterraneis, aut in profundo Aquarum reponuntur, virorem suum diutius tuentur, quam qua supra Terram.

15. Tradunt in Conservatoriis Nivium (sive sint in montibus, in Foveis naturalibus, sive per Artem in Puteis ad hoc factis) observatum fuisse, quod aliquando Malum, aut Castanea, aut Nux, aut simile quippiam incidit, qua post plures Menses liquefacta nive, aut etiam intra Nivem ipsam, inventa sunt recentia, & pulchra, ac si pridie essent decerpta.

16. Uvæ apud Rusticos servantur in Racemis coopertis intra Farinam; quod licet gustui eas reddat minus gratas, tamen Humorem & Viriditatem conservat; etiam omnes Fructus duriores, non tantum in Farina, sed in scobe Lignorum, etiam inter Acervos Granorum integrorum, diu servantur.

17. Invaluit Opinio, Corpora intra Liquores sua speciei, tanquam Menstrua sua, conservari recentia; ut Uvas in Vino, Olivas in Olco, &c.

18. Servantur Mala Granata, & Cotonea tincta

*tincta paulisper in Aquam Marinam, aut sal-
sam, & paulo post extracta, & in Aëre aperto
(modo fuerit in umbra) siccata.*

19. *In Vino, Oleo, aut Amurca suspensa
diu servantur; multo magis in Melle, & Spi-
ritu vini; atque etiam omnium maxime (ut
quidam tradunt) in Argento Vivo.*

20. *Incrustatio etiam Fructuum Cera, Pi-
ce, Gypso, Pasta, aut aliis oblinimentis, aut
capsulis, diutius eos virides conservat.*

21. *Manifestum est Muscas & Araneas,
& Formicas, & huiusmodi, casu in Electro,
aut etiam Arborum Gummis immersas, &
sepultas, nunquam postea marcescere; licet sint
Corpora mollia, & tenera.*

22. *Uvæ servantur pensiles; & sic de aliis
Fructibus; duplex est enim eius rei commodi-
tas; una, quod absque ulla contusione, aut
compressione fiat, qualis contra fit cum super
dura collocantur; altera, quod Aër undequa-
que ipsas aequaliter ambit.*

23. *Notatum est, tam Putrefactionem,
quam Desiccationem in Vegetabilibus, non
similiter, ex omni parte, incipere; sed maxi-
me ex ea parte, per quam solebant, cum essent
viva, attrahere Alimentum; itaque jubent
aliqui Pediculos Malorum, aut Fructuum,
Cera, aut Pice liquefacta, obducere.*

24. *Fila Candelarum aut Lampadum ma-
iora citius absumunt Serum, aut Oleum, quam
minora: Etiam Flamma ex Gossipio citius
quam ex Scirpo, aut Stramine, aut Vimine li-*

28 HISTORIA VITÆ

gneo; atq; in Baculis Cereorum, citius ex Junipero, aut Abiete, quam ex Fraxino: Etiam omnis Flamma mota, & vento agitata, citius absumit, quam tranquilla; itaque intra Cornu minus cito, quam in aperto: Tradunt quoque, Lychna in Sepulchris admodum diu durare.

25. Alimenti etiam Natura, & preparatio non minus facit ad diuturnitatem Lychnorum, quam Natura Flammæ: Nam Cera, Sevo diuturnior est; & Sevum paulo madidum, Sevo sicciore; & Cera dura Cera molliore.

26. Arbores, si quotannis circa Radices earum Terram moveris, brevius durant; si per Lustra aut Decennia, diutius; Etiam Germina, & Surculos decerpere, facit ad Longævitatem; Item Stercoratio aut Substratio cretæ & similitum, aut multa Irrigatio, Feracitati confert, Ætatem minuit. Atque de Prohibitione Desiccationis, & Consumptionis, hæc inquisita sunt.

Inteneratio Desiccati (qua res est præcipua) Experimenta præbet pauca; ideoque nonnulla quæ in Animalibus fiunt, atque etiam in Homine, conjungemus.

27. Vimina Salicis quibus ad ligandas Arbores utuntur, in Aqua infusa, fiunt magis flexibilia; Similiter virgarum Ferulæ extremitates in urceis cum Aqua imponuntur, ne siccescant; quin & Globuli lusorii, licet per Siccitatem rimas collegerint, positi in Aqua rursus implentur, & consolidantur.

28. Ocreæ

28. Ocreæ ex Corio vetustate dura, & obstinata, per illinitionem Sevi ad Ignem, molliuntur; etiam Igni simplici admotæ, non nihil: Vesicæ, & Membranæ, postquam fuerint indurata, ab Aqua calefacta admixto Sevo, aut aliquo Pingui, intenerantur; melius autem, si etiam paululum confricentur.

29. Arbores veteres admodum, quæ diu steterunt immotæ, fodiendo, & aperiendo terram, circa Radices ipsarum, manifesto tanquam juvenescunt, novis & teneris Frondibus emissis.

30. Boves Aratores veteres, & laboribus penitus exhausti, in læta Pascua inducti, Carnibus vestiuntur novis, & teneris, & juvenilibus ut etiam ad Gustum Carnem Juveniorum referant.

31. Diæta stricta consumens, & emaciens, ex Guajaco, Pane bis cocto, & similibus (quali ad curandum Morbum Gallicum, & inveteratos Cataricos & Leucophlegmatiam utimur) Homines ad summam Macilentiam deducit, consumptis Succis corporis, qui postquam cœperint instaurari, & refici, manifesto cernuntur magis juveniles & Virides; quin etiam existimamus Morbos emaciantes, postea bene curatos, compluribus Vitam prolongasse.

Observationes majores.

I. **M** Iris modis Homines, more Noctuarum, in Tenebris Notionum suarum acute vident, ad Experientiam, tanquam

quam lucem diurnam, nictant, & cœcutiunt. Loquuntur de *Elementari Qualitate Siccitatis*; & de Desiccantibus; & de naturalibus Periodis Corporum, per quas corrumpuntur, & consumuntur; sed interim, nec de Initiis, nec de Mediis, nec de Extremis *Desiccationis, & Consumptionis*, aliquid, quod valeat, observant.

2. *Desiccatio & Consumptio*, in Processu suo, tribus Actionibus perficitur; atque originem ducunt Actiones illæ à *Spiritu innato* Corporum, ut dictum est.

3. Prima Actio est, *Attenuatio Humidi* in *Spiritum*; secunda est, *Exitus*, aut *Evolutio Spiritus*: tertia est, *Contractio* partium Corporis crassiorum, statim post *Spiritum* emissum: Atque hoc ultimum est illa *Desiccatio, & Induratio* de qua præcipue agimus: priora duo consumunt tantum.

4. De *Attenuatione*, res manifesta est; *Spiritus* enim, qui in omni Corpore Tangibili includitur, sui non obliviscitur; sed quicquid nanciscitur in corpore (in quo obfidetur) quod digerere possit, & conficere, & in se vertere; illud plane alterat, & subigit, & ex eo se multiplicat, & novum *Spiritum* generat. Hoc ex probatione ea, instar omnium, evincitur; quod quæ plurimum siccantur, Pondere minuuntur, & deveniunt Cava Porosa, & ab intus Sonantia: certissimum autem est, *Spiritum* rei præinexistentem, ad Pondus nihil conferre, sed illud levare

levare potius; ergo necesse est, ut *Spiritus* præinexistens, Humidum, & Succum Corporis, quæ antea ponderaverant, in se verterit; quo facto pondus minuitur; atque hæc est prima Actio, scilicet *Attenuationis* Humoris, & *Conversionis* ejus in *Spiritum*.

5. Secunda Actio, quæ est *Exitus*, sive *Evolatio Spiritus*, res etiam manifestissima est. Etenim illa *Evolatio*, cum fit confer-tim, etiam sensui patet; in vaporibus Aspectui, in Odoribus Olfactui; verum si sensim fiat *Evolatio*, ut fit per *Ætatem*, tum demum peragitur sine sensu; sed eadem res est: Quin etiam, ubi Corporis Compages, aut ita arcta est, aut ita tenax, ut *Spiritus* Poros, & Meatus non inveniat, per quos exeat, tum vero etiam partes ipsas crassiores Corporis, in nixu suo ex-cundi, ante se agit, easque ultra Corporis superficiem extrudit; ut fit in Rubigine *Metallo- rum*, & in Carie omnium *Pinguium*. Atque hæc est secunda Actio; scilicet *Exitus* & *Evolationis Spiritus*.

6. Tertia Actio paulo magis obscura, sed æque certa est; Ea est Contractio Partium crassiorum post *Spiritum* emissum; atque primo videre est Corpora post *Spiritum* emissum manifesto arctari, & minorem locum complete; ut fit in *Nucleis Nucium*, qui ficcati non implent testam; & in Trabibus, & Palis Ligni, quæ primo contiguæ sunt ad

invicem, ex *Desiccatione* autem hiant; atque
 ex Globulis luforiis, & similibus, qui per
 siccitatem rimosi evadunt; cum Partes se
 contrahant, & contractæ necessario spatia
 inter se relinquunt: Secundo patet ex Rugis
 Corporum siccatorum; Nixus enim se con-
 trahendi, tantum valet, ut Partes contra-
 hendo interim adducat, & sublevet; Quæ
 enim in extremitatibus contrahuntur, in Me-
 diis sublevantur; atque hæc cernere est in
 Papyris, & Membranis vetustis; atque in
 Cute Animalium; atque in Extimis Casei
 mollioris, quæ omnia vetustate corrugan-
 tur: Atque tertio se ostendit amplius hæc
Contractio in illis, quæ à Calore non tantum
 corrugantur, verum etiam complicantur, &
 in se vertuntur, & quasi rotulantur; ut cer-
 nere est in Membranis, & Papyris, & Foliis
 ad ignem admotis. Etenim *Contractio* per Æ-
 ratem, cum tardior sit, Rugas fere parit; at
Contractio per Ignem, quæ festina est, etiam
 Complicationes. At in plurimis, ubi non da-
 tur *Corrugatio*; aut *Complicatio*, fit simplex
Contractio, & *Angustiatio*, & *Induratio*, & *De-*
siccatio, ut primo positum est; Quod si eo-
 usque invalescat *Evolatio Spiritus*, & *Ab-*
sumptio Humidi, ut non relinquatur satis
 Corporis, ad se uniendum, & contrahen-
 dum, tum vero cessat *Contractio* ex necessi-
 tate, & Corpus redditur putre, & nihil a-
 liud, quam Pulvisculus cohærens, qui levi
 tactu dissipatur, & abit in Aërem; ut fit in Cor-
 poribus

poribus cunctis valde absumptis; & Papyro, & linteo, ad ultimum combustis; & Cadaveribus imbalsamatis post plura sæcula. Atque hæc est tertia illa Actio; scilicet *Contractionis* Partium crassiorum, post *Spiritum* emissum.

7. Notandum est Ignem, & Calorem, per Accidens tantum desiccare; proprium enim eorum Opus est, ut *Spiritum* & Humida attenuent, & dilatent; sequitur autem ex Accidente, ut partes reliquæ se contrahant; sive ob Fugam Vacui tantum, sive ob alium Motum simul; de quo nunc non est Sermo.

8. Certum est etiam *Putrefactionem*, non minus quam *Arefactionem*, à *Spiritu* innato originem ducere, sed longe alia via incedere; nam in *Putrefactione*, *Spiritus* non emititur simpliciter, sed ex parte detentus, mira comminiscitur; atque etiam partes crassiores, non tam localiter contrahuntur, quam coëunt singulæ ad *Homogeniam*.

Longævitæ, & Brevitatis Vita in Animalibus.

Historia.

Ad Artic. 3. Connexio.

DE Diuturnitate, & Brevitate Vita in Animalibus, tenuis est Informatio quæ haberi potest; Observatio negligens; Traditio fabulosa: In *Cicuribus* Vita degener cor-

rumpit; in Sylvestribus Injuria Cœli intercipit.

Neque quæ Concomitantia videri possint, huic *Informationi* multum auxiliantur (*Moles Corporis; Tempus Gestationis in utero; Numerus Fœtus; Tempus grandescendi; alia:*) propterea quod complicata sunt ista, atque alias concurrunt, alias disjunguntur.

1. *Hominiis Ævum caterorum Animalium omnium superat (quantum Narratione aliqua certa constare potest) præter admodum paucorum. Atque Concomitantia in eo, satis æqualiter se habent; Statura & Magnitudo grandis; Gestatio in Utero non vimestris; Fœtus ut plurimum unicus; Pubes ad Annum decimum quartum, Grandescencia ad vigesimum.*

2. *Elephas, fide haud dubia, curriculum Humana Vitæ ordinarium transcendit: Gestatio autem in utero decennalis, fabulosa; Biennalis, aut saltem supra annuam, certa: Moles ingens, & Tempus grandescendi usque ad Annum tricesimum: Dentes Robore firmissimo: Neque etiam Observationem Humanum fugit, quod Sanguis Elephanti omnium sit frigidissimus: Ætas autem ducentesimum Annum nonnunquam complevit.*

3. *Leones vivaces habiti sunt, quod complures ex iis reperti sint edentuli; Signo nonnihil fallaci; cum illud fieri possit ex Gravitate Anhelitus.*

4. *Ursus magnus Dormitor est; Animus pigrum, & iners, neque tamen Vivacitati*

nota

ET MORTIS. 35

rotatum: Illud autem signum brevis *Ævi*; quod Gestatio ejus in utero sit festina admodum, vix ad quadraginta dies.

5. Vulpi multa se bene habere videntur ad Longævitate[m]; optime tecta est, Carnivora, & degit in Antris, neque tamen Vivacitatis notata: Certe est Generis Canini, quod Genus brevioris est vita.

6. Camelus longævus est; Animal macilentum, & nervosum; ita ut quinquaginta Annos ordinario, centum quandoque compleat.

7. Equi vita mediocris, vix quadragesimum Annum attingit, Ordinarium autem curriculum, viginti Annorum est: Sed hanc Brevitatem vitæ fortasse Homini debet: Desunt enim jam nobis Equi Solis, qui in Pascuis liberi, & lati degebant. Attamen crescit Equus usque ad sextum Annum, & generat in Senectute. Gestat etiam in utero Equa diutius, quam Fœmina, & in Gemellis rarior est. Afinus similis fere *ævi* ut Equus; Mulus utroque vivacior.

8. Cervorum vita celebratur vulgo ob Longitudinem; neque tamen Narratione aliqua certa: Nescio quid de Cervo Torquato, cooperta Torque ipsa pinguedine carnis, circumferunt. Eo minus credibilis est Longævitas in Cervo, quod quinto Anno perficitur; atque non multo post, Cornua (quæ annuatim decidunt, & renovantur) succedunt magis conjuncta fronte, & minus ramosa.

36 HISTORIA VITÆ

9. Canis brevis est ævi; non extenditur Ætas ultra Annum vicesimum; neque sæpe attingit ad decimum quartum: Animal ex calidissimis; atque inæqualiter vivens; cum, ut plurimum, aut vehementius moveat, aut dormiat. Etiam Multiparum est, & novem Septimanas gestat in utero.

10. Bos quoque, pro Magnitudine & Robore, admodum brevis est ævi, quasi sexdecim Annorum; Maresque Fœminis nonnihil vivaciores: Attamen unicum plerumque edit Partum, & gestat in utero circa sex Menses. Animal pigrum, & carnosum, & facile pinguescens, & Herbis solis pastum.

11. At Decennalis ætas in Ovibus etiam rara est; licet sit Animal mediocris Magnitudinis, & optime tectum; atque quod mirum, cum minimum in illis reperiat Bilis, Capillitium habent omnium crispissimum; neque enim Pilus alicujus Animalis tam tortus est, quam Lana. Arietes ante tertium Annum non generant, atque habiles sunt ad generandum, usque ad octavam; Fœmellæ pariunt quamdiu vivunt. Morbosum Ovis Animal, nec Ætatis suæ curriculum fere implet.

12. Caper etiam similis est Ævi cum Ove, nec dispar multum in cæteris; licet sit Animal magis agile, & carne paulo firmiore, eoque debuerit esse vivacius; attamen salacius est multo, eoque brevioris Ævi.

13. Sues ad quindecim Annos quandoque vivunt, etiam ad viginti; cumque sint Carne,

inter

inter Animalia omnia, humidissima, tamen nihil videtur hoc proficere ad Longitudinem vita: De Apro aut Sue Silvestri, nil certi habetur.

14. Felis Ætas est inter sextum Annum, & decimum; Agile Animal, & Spiritus acri, cujus Semen (ut refert Ælianus) Fœmellam adurit; unde increbuit opinio; Quod Felis concipit in Dolore, & parit cum Facilitate: vorax est in Cibis, quos potius deglutit, quam mandit.

15. Lepores, & Cuniculi vix ad septem Annos perveniunt; Animalia Generativa, etiam Superfœtantia; In hoc disparia, quod Cuniculus sub terra vivit, Lepus in aperto; quodque Leporis Carnes atriores sint.

16. Aves mole Corporis, Quadrupedibus longe sunt minores: Pusilla enim res est Aquila aut Cignus, præ Bove, aut Equo; item Struthio præ Elephantto.

17. Aves optime tecta sunt: Pluma enim tepore, & incubitu presso ad Corpus, & Lanam, & Capillitia excedit.

18. Aves, cum plures pariant, eos simul in Alvo non gestant, sed Ova excludunt per vices: unde liberalius sufficit Alimentum Fœtui.

19. Aves parum, aut nihil Alimenta mandunt, ut integrum saepe reperiatur in gulis ipsarum. Attamen frangunt Fructuum Noces, & Nucleum excerpunt. Existimantur autem esse Concoctionis fortis, & calida.

20. Ma-

38 HISTORIA VITÆ

20. *Motus Avium, dum volant, mixtus est, inter Motum Artuum, & Gestationem; Saluberrimum Exercitationis genus.*

21. *De Avium Generatione Aristoteles bene notavit, (sed male ad alia Animalia traduxit) minus scilicet conferre Semen Maris ad Generationem; sed Activitatem potius indere, quam Materiam; unde etiam Ova fœcunda, & sterilia, in plurimis non dignoscuntur.*

22. *Aves quasi omnes, ad Magnitudinem suam justam perveniunt, primo Anno, aut paulo post: verum est, quoad Plumas in nonnullis, quoad Rostrum in aliis, Annos numerari; ad Magnitudinem autem Corporis, minime.*

23. *Aquila pro longæva habetur; Anno non numerantur: Etiam in Signum trahitur Longævitas, quod Rostra renovet, unde juvenescat; ex quo illud, Aquilæ Senectus. Attamen res fortasse ita se habet; ut Instauratio Aquilæ non mutet Rostrum, sed contra, Mutatio Rostri instauret Aquilam: Postquam enim Rostrum, ad uncitatem suam nimium increverit, pascit Aquila cum difficultate.*

24. *Vultures etiam longævi perhibentur, adeo ut vitam fere ad centesimum Annum producant: Milvi quoque, atque adeo omnes Volucres Carnivoræ & Rapaces, diuturniores sunt ævi. De Accipitre autem, quia vitam degit degenerem, & servilem, ex usu humano, minus certum fieri possit judicium, circa periodum ejus Vita naturalem: Attamen ex*

Domæ-

Domesticis, deprehensus est Accipiter, aliquando ad Annos triginta vixisse; ex Sylvestribus, ad quadraginta.

25. Corvus traditur esse similiter longævus, aliquando centenarius; Carnivora Avis, neq; admodum frequens in Volatu; sed magis Seditaria, & Carnibus admodum atris. At Cornix, cetera (præterquam Magnitudine, & Voce) similis, paulo minus diu vivit, sed tamen habetur ex Vivacibus.

26. Cygnus, pro certo, admodum longævus invenitur, & centesimum Annum haud raro superat; Avis optime plumata, Ichthyophaga, & perpetuo in Gestatione, idque in Aquis Currentibus.

27. Anser quoque ex longævis; licet Herba, & id genus Pabulo nutriatur; Maxime autem Sylvestris; adeo ut in Proverbium apud Germanos sit; Magis senex quam Anser Nivalis.

28. Ciconiæ longævæ admodum esse deberent, si verum esset, quod antiquitus notatum fuit; Eas Thebas nunquam accessisse, quia urbs illa sæpius capta esset: Id si cavissent, aut plusquam unius sæculi memoriam habebant, aut Parentes pullos suos Historiam edocebant: Verum omnia Fabellis plena.

29. Nam de Phœnice tantum accrevit Fabulæ, ut obruatur, si qua in eare fuit veritas. Illud autem, quod Admirationi erat, eum, magno aliarum Avium Comitatu, volantem semper visum, minus mirum; Cum
hoc

40 HISTORIA VITÆ

hoc etiam in Ulula interdum volante, aut Pfit-taco è Carvea emisso, ubique cernere detur.

30. Pfitacus, pro certo, usque ad Sexaginta annos, cognitus est vivere apud nos, quotquot supra habuisset, cum huc esset trans-vectus. Avis Cibi quasi omnigeni, atque etiam mandens Cibos, atque mutans subinde Rostrum; Aspera, & ferocula, Carnibus atris.

31. Pavo ad Viginti annos vivit; Oculos autem Argus non recipit ante Trimatum: Tardigrada Avis, Carnibus vero candidis.

32. Gallus gallinaceus, salax, pugnax, & brevis Ævi: Alacris admodum Ales & Carnibus etiam albis.

33. Gallus Indicus, aut Turcicus (quem vocant) gallinacei Ævum parum superat: Iracundus Ales, & Carnibus valde albis.

34. Palumbes sunt ex vivacioribus, ut quinquagesimum Annum aliquando compleant: Aërius Ales, & in alto & nidificans, & sedens. Columbæ vero, ac Turtures, vita breves, usque ad Annum octavum.

35. At Phasiani, & Perdices etiam decimum sextum Annum implere possunt. Aves numerosi Fœtus, Carnibus autem paulo obscurioribus, quam Pullorum genus.

36. Fertur de Merula, quod sit ex Avibus minoribus, maxime longæva; Procax certe Avis, & vocalis.

37. Passer notatur esse Ævi brevissimi; Id quod ad Salacitatem refertur in Maribus: At Cardue-

ET MORTIS. 41

Carduelis corpore haud major, deprehensus est vivere ad Annos viginti.

38. De Struthionibus nihil certi habemus; qui domi nutriuntur, adeo infœlices fuerunt, ut non deprehensi sint diu vivere; De Ave Ibi constat tantum quod sit longæva; Anni non numerantur.

39. Piscium vita magis incerta est quam Terrestrium, quum sub Aquis degentes minus observentur: Non respirant ex ipsis plurimi; unde Spiritus Vitalis magis conclusus est; Itaque licet refrigerium excipiant per Branchias, haud tamen ita continua fit Refrigeratio, quam per Anhelitum.

40. In Aquis cum degant, à Desiccatione illa, & Deprædatione, qua fit per Aërem ambientem, immunes sunt; Neque tamen dubium est, quin Aqua ambiens, atque intra poros Corporis penetrans, & recepta, plus noceat ad Vitam quam Aër.

41. Sanguinis perhibentur esse minus tepidi; Suntque nonnulli ipsorum voracissimi, etiam Speciei propria: Caro autem ipsorum mollior est, quam Terrestrium, & minus tenax. Attamen pinguescunt majorem in modum, ut ex Balænis infinita extrahatur Quantitas Olei.

42. Delphini traduntur vivere Annos circa triginta; capto Experimento in aliquibus à Cauda præcisa; Grandescunt autem ad Annos decem.

43. Mirum est, quod referunt de Piscibus, quod

42 HISTORIA VITÆ

quod Ætate, post annos nonnullos, plurimum attenuantur Corpore, manente Cauda, & Capite, in Magnitudine priore.

44. Deprehensa sunt aliquando, in Piscinis Cæsarianis, Murænæ vixisse ad Annum sexagesimum. Certe reddita sunt longo usu tam familiares, ut Crassus Orator unam ex illis deflexerit.

45. Lucius, ex Piscibus Aqua dulcis, longissime vivere reperitur; ad Annum quandoque quadragesimum; Piscis vorax, & Carnibus siccioribus, & firmioribus.

46. At Carpio, Abramus, Tinca, Anguilla, & huiusmodi, non putantur vivere ultra Annos decem.

47. Salmones cito grandescunt, brevi vivunt; Quod etiam faciunt Trutæ; At Perca tarde crescit, & vivit diutius.

48. Vasta illa moles Balænarum, & Orçarum, quamdiu Spiritu regatur, nil certi habemus; Neque etiam de Phocis, aut Porcis Marinis, & aliis Piscibus innumeris.

49. Crocodili perhibentur esse admodum vivaces, atque grandescendi Periodum itidem habere insignem; adeo ut hos solos ex Animalibus perpetuo, dum vivunt, grandescere Opinio sit. Animal est Oviparum, vorax, & servum, & optime tectum contra Aquas. At de reliquo Testaceo genere nihil certi, quod ad Vitam ipsorum attinet, reperimus.

Obfer-

Observationes majores.

Normam aliquam *longævitatis*, & *Brevitatis vitæ* in *Animalibus*, invenire difficile est, propter *Observationum* negligentiam, & *Causarum* *Complicationem*: *Pauca* notabimus.

1. Inveniuntur plures ex *Avibus longæva*, quam ex *Quadrupedibus*; (sicut *Aquila*, *Vultur*, *Milvus*, *Pelicanus*, *Corvus*, *Cornix*, *Cygnus*, *Anser*, *Ciconia*, *Grus*, *Ibis*, *Psittacus*, *Palumbis*, &c.) licet intra *Annum* perficiantur, & *minoris* sint *Molis*. *Tegumentum* certe *ipsarum Avium*, contra *Intemperies Cœli*, optimum est: cumque in *Ære libero* plerumque degant, similes sunt *Habitatoribus Montium puriorum*, qui *longævi* sunt. *Etiam Motus ipsarum*: qui (ut alibi dictum est) *mixtus* est ex *Gestatione*, atque *Motu Artuum*, minus fatigat, aut concutit, & magis salubris est: *Neque in utero Matrum*, *Compressionem*, aut *Penuriam Alimenti* patiuntur *Initia Volatilium*; quia *Ova* per *vices* *excluduntur*: *Maxime vero omnium*, illud in *causa* esse arbitramur; *Quod fiant Aves*, magis ex *Substantia Matris*, quam *Patris*; unde *Spiritus* nanciscuntur minus aciem, & incensum.

2. Ponipossit, *Animalia*, quæ creantur magis ex *Substantia Matris*, quam *Patris*, esse *longæviora*, quemadmodum *Aves*, ut dictum est: *Etiam*, quæ longiore tempore gestantur in *Alvo*, plus habere ex *Substantia Matris*,

44 HISTORIA VITÆ

Matris, minus è *Semine Patris*; ac proinde diuturnioris *Ævi* esse: adeo ut existimemus etiam inter *Homines*, (quod in aliquibus notavimus) eos qui similiores sunt *Matribus*, diutius vivere; Necnon *Liberos Senum*, qui ex *Vxoribus Adolescentulis* progignuntur, modo fuerint *Patres* sani, & non morbidi.

3. *Initia Rerum*, & injuriæ, & auxilio maximè subjiciuntur: Itaque minorem *Compressionem*, & liberaliorem *Alimentationem* *Fœtus in Utero*, ad *Longævitatem* multum conferre par est: Id fit, aut cum exeunt *Fœtus* per *Vices*, ut in *Avibus*, aut cum pariuntur unci, ut in *Animalibus uniparis*.

4. At *Tempus longius Gestationis in utero*, tripliciter facit ad *Longitudinem vitæ*. Primo, quod plus habet *Fœtus* ex *Substantia Matris*, ut dictum est: Deinde, quod prodit confirmatior: Postremo, quod *Aëris vim prædatoriam* tardius experitur. Quinetiam denotat, *Periodos ipsius Naturæ* per majores fieri *Circulos*. Atque licet, & *Boves*, & *Oves*, qui in *Utero* manent circiter sex *Menses* brevioris sint *Ævi*, tamen id ex aliis causis ortum habet.

5. *Comestores Graminis & Herbae simplicis* brevis sunt *Ævi*; longioris autem *Animalia carnivora*, aut etiam *Seminum, & Fructuum, Comestores*, sicut *Aves*: Nam etiam *Cervi*, qui longævi sunt, quasi dimidium *Pabuli* (ut vulgo loquuntur) *supra caput petunt*; *Anser* autem,

autem, præter *Gramen*, etiam aliquid invenit ex *Aquis*, quod juvet.

6. *Integumentum Corporis* ad *Longævitatem* multum conferre arbitramur: *Aëris* enim Inæqualitates (quæ miris modis corpus labefactant, & subruunt) propulsat, & longius arcet; Id quod in *Avibus* præcipuè viget; At quod *Oves*, licet bene tectæ sint, parum vivant; id *Morbis*, (qui illud *Animal* obsident) atque simplici *Esui Graminis*, imputandum est.

7. *Spirituum Sedes* principalis proculdubio est in *Capite*; atque licet ad *Animales Spiritus* tantum, hoc vulgo referatur, tamen illud ipsum ad omnia pertinet: Neque illud dubium, quod *Spiritus* maximè *Corpus* lambunt, & consumunt, adeo ut aut major *Copia* ipsorum, aut major *Incensio* & *Acrimonia*, plurimum *Vitam* abbreviet: Itaque existimamus magnam causam *Longævitatis* in *Avibus* esse, quod pro *Mole Corporis Capita* habeant tam minuta, adeo ut etiam *Homines*, qui valde magnum habent *Cranium*, minus diu vivere existimemus.

8. *Gestationem* (ut prius notavimus) omne aliud genus *Motus*, ad *Longitudinem vitæ* superare arbitramur; Gestantur autem *Aves Aquatiles*, ut *Cygnus*; atque *Aves* omnes in *Volatu*, sed cum *Artuum Motu* subinde contentiore; & *Pisces*, de quorum vitæ *Longitudine* parum certi sumus.

9. Quæ longiore tempore perficiuntur
(non

46 HISTORIA VITÆ

(non loquendo de *Grandescencia* sola, sed de aliis *Gradibus* ad *Maturitatem*; sicut *Homo* primo emittit *Dentes*, deinde *Pubem*, deinde *Barbam*, &c.) longæviora sunt; Indicat enim *Periodos* confici per majores *Circulos*.

10. *Animalia mitiora* longæva non sunt, ut *Ovis*, *Columba*; *Bilis* enim *complutum* *Functionum* in *Corpore* veluti *Cos* est, & *Stimulus*.

11. *Animalia*, quorum *Carnes* sunt paulo *atriores*, longioris sunt vitæ, quam quæ *Carnibus* sunt *candidis*; Indicat enim *Succum* *Corporis*, magis *firmum*, & minus *dissipabilem*.

12. In *omni Corruptibili*, *Quantitas* ipsa multum facit ad *Conservationem Integri*: Et enim *Ignis* magnus longiore tempore *extinguitur*; *Aqua* *Portio* parva citius *evaporat*, *Truncus* non tam cito *arescit*, quam *Vimen*; Itaque generaliter (in *Speciebus* dico, non in *Individuis*) quæ *Mole* grandiora sunt *Animalia*, pusillis sunt longæviora; nisi aliqua *alia* *Causa* potens *Rem* *impediat*.

ALI

ALIMENTATIO

& Via Alimentandi.

Historia.

Ad Artic. 4.

1. **A**limentum erga Alimentatum debet esse Natura inferioris, & simplicioris substantia: Plantæ ex Terra & Aqua nutriuntur; Animalia ex Plantis; Homines ex Animalibus: Sunt & Animalia Carnivora, atque Homo ipse Plantas sumit in partem Alimenti; Homo vero, & Carnivora Animalia, ex Plantis solis agre nutriuntur; possunt fortasse ex Fructibus, & seminibus Igne coctis, multo usu nutrir; sed Foliis Plantarum, aut Herbarum, minime; ut Ordo Foliatanorum Experimento comprobavit.

2. At nimia Proximitas, aut Consubstantialitas Alimenti erga Alimentatum, non succedit: Etenim Animalia, quæ Herbis vescuntur, Carnes non tangunt: Etiam ex Carnivoris Animalibus, pauca Carnes propria Speciei sapiunt: Homines vero, qui Anthropophagi fuerunt, ordinario tamen Humanis Carnibus non vescabantur; sed aut ex Vltione in Inimicos, aut pravis Consuetudinibus in illud desiderium lapsi sunt: At Arvum, Grano ex ipso proveniente, foeliciter non seritur; neque in Insitione, Surculus aut Virgultum,

gultum, in proprium Truncum, immitti solet.

3. *Quo Alimentum melius est preparatum, & paulo propius accedit ad Substantiam Alimentati, eo & Plantæ feraciores sunt, & Animalia Habitu sunt pinguiora; Neque enim Virgultum aut Surculus, in Terram immisus, tam bene pascitur, quam si idem immittatur in Truncum, cum natura sua bene consentientem, ubi invenit Alimentum digestum, & preparatum: Neque etiam (ut tradunt) Semen Cephæ, aut similiū, in Terram immisum, tam magnam producit Plantam, quam si Semen in aliam Cepam indatur, Infitione quadam in Radicem, & Subterranea: Quinetiam nuper inventum est, Virgulta Arborum Sylvestrium veluti Ulmi, Quercus, Fraxini, & similiū, in Truncos insita, longe majora proferre Folia, quam qua sine Infitione proveniunt: Etiam Homines Carnibus crudis, non tam bene pascuntur, quam Ignem passis.*

4. *Animalia per Os nutriuntur; Plantæ per Radices; Fœtus Animalium in Utero per Umbilicum; Aves, ad parum temporis, ex Vitellis Ovorum suorum; quorum nonnulla pars, etiam postquam exclusa sunt, in gulis earum invenitur.*

5. *Omne Alimentum movet maxime à Centro ad Circumferentiam, sive ab Intra ad Extra; Attamen notandum est, Arbores & Plantas potius per Cortices, & Extima, quam per*

per Medullas, & Intima, nutriri: Etenim si circumcirca decorticata fuerint, licet ad Spacium parvum, non vivunt amplius: Atque Sanguis in Venis Animalium, non minus Carnes sub illis sitas nutrit, quam supra illas.

6. In omni Alimentatione duplex est Actio, Extrusio, & Attractio; Quarum prima à Punctione interiore, altera ab exteriori procedit.

7. Vegetabilia assimilant Alimenta sua simpliciter, absque Excretionem: Etenim Gummi, & Lachrymæ potius Exuberantia, quam Excretiones sunt: Tuberes autem Morbi potius: At Animalium Substantia magis sui similis est perceptiva; Itaque cum Fastidio conjuncta est, & Inutilia rejicit, Utilia assimilat.

8. Mirum est de Pediculis Fructuum; quod omne Alimentum, quod tantos quandoque producit Fructus, per tam angustam Collula transire cogitur; Fructus enim nunquam Trunco inhaeret absque Pediculo aliquo.

9. Notandum Semina Animalium Nutritionem non excipere, nisi recentia; At Semina Plantarum manent alimentabilia ad longum Tempus: Attamen Virgulta non germinant, nisi indantur recentia; neque Radices ipsæ longius vegetant, nisi sint Terra coopta.

10. In Animalibus Gradus sunt Nutri-
menti pro Ætate; Fœtui in utero sufficit Suc-
cus maternus; A Nativitate Lac; postea Ci-
bi,

50 HISTORIA VITÆ
bi, & Potus; Atque sub Senectute crassiores
ferè Cibi, & sapidiore placent.

[Mandatum.] Præcipue omnium ad In-
quisitionem præsentem facit, diligenter, &
attente indagare; utrum non possit fieri
Nutritio ab extra; aut saltem non per Os?
Certè Balnea ex Lacte exhibentur in Mara-
smis, & Emaciationibus; neque desunt ex
Medicis, qui existimant Alimentationem
nonnullam fieri posse per Clysteria: omnino
huic rei incumbendum; si enim Nutritio
fieri possit, aut per Extra, aut alias quam
per Stomachum, tum verò Debilitas Con-
coctionis, quæ ingruit in Senibus, illis au-
xiliis compensari possit, & tanquam in Inte-
grum restitui.

LONGÆVITAS

& Brevitas vitæ in Homine.

HISTORIA.

Ad Artic. 5. 6. 7. 8. 9. & II.

I. ANTE Diluvium, plura Centenaria An-
norum vixisse Homines, refert sacra
Scriptura: Nemo tamen Patrum millesimum
Annum complevit. Neque hæc Vita Diutur-
nitas, Gratix aut Linæ Sanctæ, attribu-
possit; cum recenseantur, ante Diluvium, Pa-
trum Generationes undecim; at Filiorum A-
dami per Cain tantum Generationes octo; u-
Progenies Cain etiam longævior videri possi-

Ista vero Longævitas, immediate post Dilu-
vium, dimidio corrui; sed in Post-natis; Nam
Noah qui ante natus erat, Majorum Ætatem
aquavit; & Sem ad sexcentimum Annum
pervenit. Deinde post tres Generationes à Di-
ludio, Vita Hominum, ad quartam quasi
partem Ætatis primitiva, reducta est; vide-
licet, ad annos circiter ducentos.

2. Abraham Annos Centum Septuaginta
Quinque vixit; Vir Magnanimus, & cui
cuncta cedebant prospere. Isaac autem ad an-
num Centesimum, & Octogesimum pervenit;
Vir Castus, & Vita quietioris. At Jacob, post
multas Ærumnas, & numerosam Sobolem,
ad annum centesimum quadragesimum septi-
mum duravit; Vir patiens, & lenis, & astutus.
Ismaël autem, Vir militaris, Annos centum
viginti septem vixit. At Sarah, (cujus uni-
a ex Fœminis Anni recensentur,) mortua est
Anno Ætatis suæ centesimo vicesimo Septimo;
Mulier decora, & magnanima, optima Ma-
ter & Uxor, neque tamen minus libertate,
quam Obsequio erga Maritum, clara. Joseph
etiam, Vir prudens, & politicus, in Adolescen-
tia afflictus, postea in magna fœlicitate Æta-
tem transigens, ad Annos centum & decem vi-
xit. Levi autem Frater ejus, natus major,
centesimum tricesimum septimum Annum
implevit; Vir contumelia impatiens & Vindi-
cativus. Eandemque fere ætatem attigit Filius
Levi; itemque Nepos ejus, Pater Aaronis,
& Moïsis.

3. Moses centum viginti Annos vixit, Vir animosus & tamen mitissimus, lingua autem impeditus. Ipse vero Moses, in Psalmo suo, Vitam Hominis pronunciauit annorum tantum Septuaginta, & si quis Robustior fuerit, Octaginta esse; qua certe Mensura Vita, usque ad hodiernum diem, maxima ex parte, durat. Aaron autem Tribus Annis Senior, eodem, cum Fratre, Anno mortuus est; Vir Lingua promptior, Moribus facilior, & minus constans. At Phineas Aaronis Nepos (ex Gratia fortasse extraordinaria,) ad Trecentimum Annum vixisse colligitur, si modo Bellum Israëlitarum contra Tribum Benjamin (in qua Expeditione Phineas consultus est) eadem serie Temporum gestum sit, qua in Historia narratur; Vir erat omnium maxime Zelotes. Joshua autem, Vir Militaris, & Dux egregius, & perpetuo florens, ad Annum Centesimum & Decimum vixit. Cui Caleb fuit contemporaneus, & videtur fuisse æquævus: Ehud autem Judex, etiam Centesimarius ad minimum fuisse videtur, cum post devictos Moabitas, Octoginta Annos, sub eius Regimine Terra Sancta quievisset; Vir acer, & Intrepidus, qui pro Populo se quodam modo devovisset.

4. Job post Instauracionem Fœlicitatis suæ Annos Centum & Quadraginta vixit, eum ante Afflictiones suas, eorum Annorum fuisse qui Filios habuerit Ætatis Virilis; Vir Politicus

cus, & Eloquentes, & Evergetes, & Exemplum Patientiæ. Eli Sacerdos vixit Annos nonaginta octo; Vir Corpore obesus, Animo placidus, & indulgens in Suos. Elizæus autem Propheta, videtur mortuus esse Centenario major; cum reperiatur vixisse post Assumptionem Eliæ Annos sexaginta; Tempore vero Assumptionis, talis fuerit, ut Pueri eum tanquam Vetulum calvum subsannaverint. Vir vehemens, & severus, & austera vita, & Contemptor Divitiarum. Isaias etiam Propheta videtur esse centenarius; nam Prophecia Munus exercuisse septuaginta annos reperitur; Annis tum quo cœpisset prophetizare, tum, quo mortuus esset, incertis. Vir admirabilis Eloquentia, & Propheta euangelizans, Promissis Dei Testamenti Novi (tanquam Vter Musto) plenus.

5. Tobias senior, Annos centum quinquaginta octo; junior centum viginti septem vixerunt. Viri misericordes, & eleëmofynarii. Videntur etiam Tempore Captivitatis, complures ex Judæis, qui è Babylone reversi sunt, longævi fuisse; cum utriusque Templi, (interjecto Annorum septuaginta spatio,) dicantur meminisse, & Disparitatem ipsorum deplorasse. Postea defluxis Saculis compluribus, Tempore Servatoris, Simeon invenitur nonagenarius: Vir Religiosus, & Spei, & Expectationis plenus. Et eodem tempore Anna Prophetissa, ultra centenariam vixisse manifesto deprehenditur; cum septem Annis nu-

præfuisse, Vidua autem per Annos octoginta quatuor, quibus addendi sunt Anni Virginitatis, & qui Prophetiam ejus de Servatore insecti sunt. Mulier Sancta, & Vitam degens in Orationibus, & Ieiuniis.

6. Longævitates Hominum qui apud Ethnicos Auctores inveniuntur, parum certa memoria sunt; tum propter Fabulas, in quas hujusmodi Narrationes proclives admodum sunt; tum propter Fallaciam in Calculationibus Annorum. Certe de Ægyptiis, nil magni refertur, in his quæ extant, quoad Longævitatem; cum Reges ipsorum, qui longissime regnarunt, quinquagesimum, aut quinquagesimum quintum annum, non excefferint; quod pro nihilo est; cum etiam Temporibus modernis, hujusmodi Spatia nonnunquam compleantur. At Arcadum Regibus, Vita longissima fabulose tribuuntur: Regio certe illa Montana, & Pastoralis, & Victus incorrupti; Attamen cum sub Pane, tanquam Deo Tutelari, fuerit, videntur etiam omnia, quæ ad Eam pertinent, fuisse tanquam Panica, & Vana, & ad Fabulas idonea.

7. Numa Romanorum Rex Octogenarius fuit; Vir Pacificus, & Speculativus, & Religioni addictus. M. Valerius Corvinus centum annos implevit, interjectis, inter primum & sextum Consulatum, Annis quadraginta sex; Vir Bello, & Animis fortissimus, Ingenio civilis, & Popularis, & Fortuna perpetuo florens.

8. So-

8. Solon Atheniensis, Legislator, & *Vnus ex Septem, supra Annos Octoginta vixit; Vir Magnanimus, sed Popularis, & amans Patriæ: item eruditus, nec non alienus à Voluptatibus, & Vita teneriore.* Epimenides Cretensis *Centum Quinquaginta Septem Annos vixisse traditur; mixta Res cum Portento, quia quinquaginta septem ipsorum, sub Antro eum delituisse ferunt. At dimidio Saculi post, Xenophanes Colophonius, Annos centum & duos, aut etiam diutius vixit; utpote qui viginti quinque annos natus, Patriam reliquit, septuaginta septem totos annos est peregrinatus, ac postea rediit; sed quamdiu à reditu vixerit, non constat: Vir non magis Itineribus, quam Mente oberrans, utpote cuius Nomen propter Opiniones, à Xenophane, in Xenomanem traductum est; Vastè proculdubio Conceptus, & nihil spirans nisi Infinitum.*

9. Anacreon Poëta major Octogenario fuit; *Homo lascivus, & voluptuarius, & bibax.* Pindarus Thebanus *Octogesimum Annum complevit; Poëta sublimis, cum quadam novitate Ingenii, & multus in Cultu Deorum.* Sophocles Atheniensis *similem Ætatem complevit; Poëta grandiloquus, totus in scribendo, & Familia negligens.*

10. Artaxerxes Persarum Rex, *Annos nonaginta quatuor vixit; Vir hebetioris Ingenii, neque Curarum magnarum patiens, amans Gloria, sed Otii magis. Eodem tempore*

56 HISTORIA VITÆ

Agésilæus Rex Spartanus Octoginta quatuor annos implevit; Vir moderatus, ut inter Reges Philosophus; sed nihilominus Ambitiosus, & Bellator, & tam Militia, quam Rebus gerendis strenuus.

II. Gorgias Leontinus Annos Centum & Octo vixit; Vir Rhetor, & prudentia sua ostentator, & qui Adolescentes Mercede accepta ut institueret, multum Peregrinator fuit, & paulo ante Mortem, nihil se habere quod Senectutem incusaret, dixit. Protagoras Abderites Nonaginta annos vixit: Iste similiter Rhetor fuit, sed non tam Cyclopædia usus, quam Civiles Res, & instructionem, ad Remp. tractandam, docere professus; attamen Circumcursator Civitatum, æque ac Gorgias. At Isocrates Atheniensis Nonagesimum Octavum Annum complevit, Rhetor item, sed Vir valde modestus, & Lucem Forensis fugiens, atque domi tantum Scholam aperiens. Democritus Abderites, ad Annos Centum & Novem Ætatem produxit; Magnus Philosophus, & si quis alius ex Græcis, vere Physicus; Regionum complurium, & multo magis Natura ipsius Perambulator; Sedulus quoque Experimentator, & (quod Aristoteles ei objicit) Similitudinum potius Sectator, quam Disputationum Leges servans. Diogenes Synopeus, ad Nonaginta Annos vixit; Vir erga alios Liber, in se Imperiosus; Victu sordido, & Patientia gaudens. Zeno Citæus, Centenarius, duobus tantum demptis Annis,

Annis, fuit; Vir Animo excelso, & Opinionum Contemptor, magni itidem Acuminis, neque tamen molesti, sed quod animos magis caperet, quam constringeret; quale etiam postea fuit in Seneca. Plato Atheniensis Annum Octogesimum primum implevit; Vir Magnanimus, sed tamen Quietis amantior, Contemplatione sublimis, & Imaginativus, Moribus urbanus, & elegans; attamen magis Placidus; quam Hilaris; & Majestatem quandam praeseferens. Theophrastus Eresius Annum octogesimum quintum complevit; Vir dulcis Eloquio, dulcis etiam Rerum varietate; quique ex Philosophia Suavia tantum decerpserit, Molestas & Amaras non attigerit. Carneades Cyrenæus multis postea Annis, ad octogesimum quintum Ætatis Annum similiter pervenit; Vir Eloquentia profluentis, quique grata, & amœna Cognitionis varietate, & se ipsum, & alios delectaret. At Ciceronis Tempore Orbilius, non Philosophus, aut Rhetor, sed Grammaticus, ad Centesimum fere annum vixit; primo Miles, deinde Ludimagister; Vir natura acerbus, & Lingua & Calamo, & versus Discipulos etiam Plagosus.

12. *Q. Fabius Maximus sexaginta tribus Annis Augur fuit; unde constat eum Octogenario majorem occubuisse; licet verum sit, in Auguratu, Nobilitatem magis spectari solitam, quam Ætatem: Vir prudens & Cunctator, & in omnibus Vitæ partibus Moderatus, & cum Comitatus severus. Masinissa Rex*

58 HISTORIA VITÆ

Numidarum Nonagesimum Annum superavit, & filium genuit, post octogesimum quintum; Vir acer, & Fortuna fidens, & Iuventute multas rerum vicissitudines expertus, decursu Ætatis constanter fœlix. At M. Porcius Cato, ultra Annum Nonagesimum vixit; Vir ferrei prope Corporis, & Animi; Lingua acerba, & Simultates amans; Idem Agricultura deditus, Sibi que & Familia sua Medicus.

13. Terentia Ciceronis Uxor, ad Annum centesimum tertium vixit; Mulier multis ærumnis conflictata, primo Exilio Mariti, deinde Dissidio, & rursus Calamitate ejus extrema; etiam Podagra sapius vexata. Luceja Annum Centenarium haud parum superavit; cum dicatur, Centum Annis totis, in Scena Mimam agens pronunciasse; Puella fortasse primo partes suscipiens, postremo Anus decrepita. At Galeria Copiola, Mima etiam & Saltria, pro Tirocinio suo producta est in Scenam, quo Anno Ætatis incertum est; verum post Annos Nonaginta Novem ab ea productione, rursus reducta est in Scenam, non jam pro Mima, sed pro Miraculo in Dedicatione Theatri à Pompejo Magno; Neque hic finis, cum etiam in Ludis Votivis pro Salute Divi Augusti, iterum monstrata sit in Scena.

14. Fuit & alia Mima, Ætate paulo inferior, Dignitate sublimior, quæ ad Nonagesimum Annum Ætatem sere produxit; Livia Julia Augusta, Cæsaris Augusti uxor, Tiberii Mater. Etenim

Etenim si Fabula fuit Vita Augusti (Id quod ipse voluit, cum decumbens Amicis praecepisset, ut postquam expiravit, sibi Plaudite exhiberent) certe & Livia optima Miina fuit; quae cum Marito Obsequio, cum Filio Potestate quadam, & Prædominantia tam bene congrueret. Mulier Comis, & tamen Matronalis, Negotiosa, & Potestatis tenax. At Junia C. Cassii Vxor, M. Bruti Soror, etiam Nonagenaria fuit; cum post Aciem Philippensem sexaginta quatuor Annos vixisset, Mulier Magnanima, Opibus fœlix, Calamitate Mariti & Proximorum, & longa Viduitate mœsta, sed tamen Honorata.

15. Memorabilis est Annus Domini Septuagesimus Sextus, Tempore Imperatoris Vespasiani, quo reperiuntur Longævitas tanquam Fasti; Eo enim Anno peractus est Censûs, (Censûs autem de Ætatibus Auctoritatem, & Informationem habet fidissimam) atque in ea parte Italiæ, quæ jacet inter Apeninum & Padum, inventi sunt Homines, qui Annum Centesimum æquarunt, & superarunt Centum & Viginti quatuor; videlicet Annorum Centum, Homines quinquaginta quatuor; Annorum centum & decem, Homines quinquaginta septem; Annorum centum & viginti quinque, Homines duo; Annorum centum & triginta, Homines quatuor; Annorum centum & triginta quinque aut triginta septem, Homines item quatuor; Annorum centum & quadraginta, Homines tres. Præ-

ter hos, *speciatim* Parma edidit *Quinque*, quorum *Tres* centum viginti Annos, *Duo* centum triginta compleverunt; *Bruxella* *Vnum*, Annorum centum viginti quinque; *Placentia* *Vnum* Annorum centum triginta unius; *Faventia* *Vnam* *Mulierem*, Annorum centum triginta duorum; *Oppidum* quoddam (tunc dictum *Vellejadium*) in *Collibus* circa *Placentiam*, decem dedit; quorum *Sex* *Annus* *Ætatis* centesimum decimum, *Quatuor* centesimum vicesimum compleverunt; *Ariminum* denique *Vnum*, centum & quinquaginta Annorum, nomine *M. Aponium*.

[*Monitum.*] Ne res in longum procederet, visum est, tam in illis, quos jam recensuimus, quam in his, quos mox recensebimus, *Nulum* adducere *Octogenario* *Minorem*: Apposuimus autem singulis *Charactèrem*, sive *Elogium*, verum & perbreve; at ejusmodi, quod iudicio nostro, nonnullam habeat ad *Longævitatè* (quæ *Moribus*, & *Fortuna* non parum regitur) relationem; Sed duplici modo Aut quod tales *Longævi* esse plerunque soleant, aut quod tales, licet minus apte dispositi, tamen *Longævi* esse aliquando possint.

16. *Inter* Imperatores *Romanos*, & *Græcos*, item *Francos*, & *Germanos*, usque ad nostram *Ætatem*, qui numerum prope ducentorum *Principum* compleverunt, quatuor tantum inventi sunt *octogenarii*; quibus addere liceat Imperatores duos primos, *Augustum* & *Tiberium*, quorum hic *septuagesimum octa-*

vum

ET MORTIS. 61

vum, ille septuagesimum sextum Annum implevit, & ad octogesimum forte pervenire Vterque potuisset, si placuisset Livix, & Caio. Augustus (ut dictum est) Annos vixit septuaginta sex; Vir moderatus Ingenio; Idem ad res perficiendas Vehemens, cetera Placidus & Serenus, Cibo & potu Sobrius, Venere intemperantior, per omnia Fœlix; Quoque Anno Ætatis tricesimo, gravem & periculosum passus est Morbum, adeo ut Salus ejus pro desperata esset: quem Antonius Musa Medicus, cum ceteri Medici Calida Medicamenta, tanquam Morbo convenientia adhibuissent, contraria ratione Frigidis curavit; Quod fortasse ei ad Diuturnitatem Vitæ profuit. Tiberius duos amplius Annos vixit; Vir lentis maxillis, (ut Augustus ajebat) Sermone scilicet tardus, sed validus; Sanguinarius, Bibax, quique Libidinem etiam in Diætâ transtulit; Attamen Valetudinis suæ Curator probus, ut qui solitus esset dicere, Stultum esse, qui post Triginta Annorum Vitam, Medicum consuleret, aut advocaret. Gordianus Senior, octoginta Annos vixit, & tamen violenta Morte periit, postquam vix degustasset Imperium; Vir Magnanimus, & Splendidus, Eruditus, & Poëta, & constanti vitæ tenore (ante ipsum obitum) Fœlix. Valerianus Imperator, Septuaginta sex Annos vixit, antequam à Sapore Rege Persarum captus esset; post Captivitatem autem septem Annos vixit, inter contumelias; etiam violenta Morte præreptus; Vir mediocris Ani-

mi.

62 HISTORIA VITÆ

mi, nec strenuus; Existimatione tamen paulo eminentior, & erectus, Experimento minor. Anastasius cognomine Dicorus, Octoginta Octo Annos vixit; Homo animi sedati, sed Humilior, & Superstitiosus, & Timidus. Anicius Justinianus, Annos octoginta tres vixit; Vir Gloria appetens, Persona propria socors, Ducum suorum virtute foelix, & celebris; Vxorius, neque suus, sed aliorum ductu circumactus. Helena Britanna Constantini Magni Mater, octogenaria fuit; Mulier civilibus Rebus minus se immiscens, nec Mariti, nec Filii Imperio, sed tota Religioni dedita; Magnanima, & semper florens. Theodora Imperatrix (qua Zoës soror erat, Monomachi uxoris, ipsa autem post obitum ejus sola regnavit) Annos supra octoginta vixit; Mulier negotiosa, & Imperio delectata, Foelix admodum, & ex Foelicitate Credula.

17. Iam à Sæcularibus, ad Principes Viros in Ecclesia Narrationem convertemus. S. Joannes Apostolus Servatoris, & Discipulus Amatus, nonaginta tres Annos vixit; Vere Aquilæ Emblemate notatus, nihil spirans nisi Divinum, & tanquam Seraph inter Apostolos, propter Fervorem Charitatis. S. Lucas Evangelista octoginta quatuor Annos complevit; Vir eloquens, & Peregrinator, S. Pauli Comes individuus, & Medicus. Symeon Cleophæ, Frater Domini dictus, Episcopus Hierosolymitanus, Annos centum & viginti vixit, licet Martyrio præreptus fuerit; Vir Animosus,
& Con-

& Constans & bonorum Operum Plenus. Poly-
 carpus Apostolorum Discipulus, Smyrnen-
 sis Episcopus, videtur ad Centum annos &
 amplius aetatem produxisse; licet Martyrio in-
 terceptus; Vir excelsi Animi, & Heroica pa-
 tientia, & Laboribus indefessus. Dionysius
 Areopagita, Paulo Apostolo Contempora-
 neus, ad nonaginta Annos vixisse videtur;
 Volucris caeli appellatus, ob Theologiam subli-
 mem; neque minus Facili, quam Meditatio-
 nibus insignis. Aquila & Priscilla Pauli Apo-
 stoli primo Hospites, deinde Coadjutores, con-
 jugio foelici & celebri, ad Centum ad mini-
 mum Annos vixerunt; cum sub Xisto primo
 superstites fuerint; Nobile Par, & in omnem
 Charitatem effusum; quibus inter maximas
 consolationes (quales proculdubio primos illos
 Ecclesia Fundatores sequebantur,) etiam illud
 Conjugalis Consortii tanquam magnus cumu-
 lus accesserat. S. Paulus Eremita, Annos cen-
 tum & tredecim vixit; vixit autem in Spe-
 lunca, Victu tam simplici, & duro, ut eo
 Vitam tolerare supra Humanas Vires videri
 possit; in meditationibus & soliloquiis tantum-
 modo Aevum transigens; qui tamen non illi-
 teratus, aut Idiota, sed eruditus fuit. S. An-
 tonius Cœnobarum primus Institutor, aut
 (ut alii volunt) Restitutor, ad centesimum
 quintum Annum pervenit; Vir devotus, &
 contemplativus, & tamen Civilibus Rebus
 utilis; Vita genere austero, & aspero; attamen
 in gloriosa quadam Solitudine degens, nec sine
 impe-

64 HISTORIA VITÆ

Imperio; cum & Monachos suos sub se habuisset, atque insuper à compluribus, & Christianis, & Philosophis, veluti Vivum aliquod Simulachrum, non sine Adoratione quadam, visitatus esset. S. Athanasius mortuus est Octogenario Major; Vir Invincibilis Constantia, Fama semper imperans, nec Fortuna succumbens; Idem erga Potentiores liber, erga Populum gratiosus, & acceptus; exercitatus Contentionibus, in iisque & Animosus, & Solers. S. Hieronymus, plurimorum consensu, Annum nonagesimum superavit; Vir Calamo potens, & virilis Eloquentia; varie eruditus, & Linguis, & Scientiis; Peregrinator item, atque Vita versus senium austerioris; sed in Vita privata Spiritus gerens altos, & late fulgens ex obscuro.

18. At Papæ Romani numerantur Ducenti Quadraginta Vnus; Ex tanto Numero Quinque solummodo Octogenarii, aut supra reperiuntur; Primitivis autem compluribus, iusta Ætas Martyrii Prærogativa anticipata est. Joannes vicesimus tertius, Papa Romanus, nonagesimum Ætatis Annum complevit; Vir Ingenii inquieti, & Novis Rebus studens, & multa transferens, nonnulla in Melius, haud Pauca in Aliud; Magnus autem Opum, & Thesauri Accumulator. Gregorius dictus Duodecimus, creatus Papa in Schismate, & quasi Interrex, Nonagenarius obiit; De eo, propter brevitatem Papatus, nihil invenimus, quod annotemus. Paulus Tertius, ad octoginta & unum,

& unum, Annos vixit; Vir sedati Animi, &
 profundi Consilii, idem Doctus, & Astrolo-
 gus, & Valetudinem impense regens; more
 autem veteris Sacerdotis Eli, Indulgens in suos.
 Paulus Quartus octoginta tres Annos vixit;
 Vir Natura asper & severus, altus gerens Spi-
 ritus, & Imperiosus, Ingenio commotior,
 Sermone eloquens & expeditus. Gregorius
 Decimus tertius, similem Ætatem octoginta
 trium Annorum implevit; Vir plane Bonus,
 Animo & corpore sanus, Politicus, Tempera-
 tus, Euergetes & Eleëmofynarius.

19. Qua sequentur, Ordine promiscuo, Fi-
 dei magis dubia, Observatione magis jejuna,
 erunt. Rex Arganthonius, qui regnavit Ga-
 dibus in Hispania, centum & triginta, aut
 (ut alii volunt) quadraginta Annos vixit; ex
 quibus octoginta regnavit: De Moribus ejus,
 & Vita genere, & Tempore quo vixit, siletur.
 Cyniras Cypriorum Rex, in Insula illa tunc
 habitata Beata, & Voluptaria, centum quin-
 quaginta, aut sexaginta Annos vixisse perhi-
 betur. Reges duo Latini in Italia, Pater & Fi-
 lius, alter octingentos, alter sexcentos Annos
 vixisse traduntur; verum hoc narratur à Phi-
 lologis quibusdam, quibus & ipsis (cetera sa-
 tis credulis) Fides rei suspecta est, imo damna-
 ta. Arcadum Reges nonnullos Trecentos An-
 nos vixisse alii tradunt; Regione certè ad Vitam
 longam satis idonea; Re fortasse Fabulis aucta.
 Narrant Dandonem quendam in Illyrico,
 absque Incommodis Senectutis, Quingentos
 Annos

Annos vixisse. Apud Epios, Ætolix videlicet Partem, narrant universam Gentem admodum longævam fuisse; ut multi ex his Ducenum Annorum inventi sint; Inter eos Præcipuum quendam, nomine Litorium, virum Gigantæ Staturæ, qui Trecentos Annos cumlaverat. In Tmoli Montis Fastigio (Tempſi antiquitus vocato) Homines complures, centum quinquaginta Annos vixisse traditur. Sectam Eſiæorum apud Judæos, ultra Centum Annos communiter vixisse tradunt: Secta autem illa simplici admodum Diætâ utebatur, ad Regulam Pythagoræ. Apollonius Tyaneus Centum Annos excessit, aspectu (ut in tanta Ætate) pulcher, Vir certe Mirificus, apud Ethnicos Divinus habitus, apud Christianos Magus; Victu Pythagoricus, magnus peregrinator, magna etiam Gloria florens, & tanquam pro Numine cultus; Attamen sub finem Ætatis, Accusationes & Contumelias passus, unde nihilominus incolumis quoquo modo evasit. Attamen ne Longævitas sua Diætæ Pythagoricæ solum tribuatur, sed etiam è Genere suo aliquid traxisse videatur; Avus ejus etiam Centum Triginta Annos vixit. Q. Metellum ultra centum Annos vixisse certa res est; Atque, post Consularia Imperia, feliciter administrata, Pontificem Maximum, jam Senem creatum esse, & sacra per viginti duos Annos tractasse; neque Ore in Votis nuncupandis hæſitante, neque in Sacrificiis faciendis tremula Manu gerentem. Appium Cæcum,

cum, *Annosissimum fuisse constat; Annos non numerant, quorum partem majorem, postquam Luminibus orbatuſ eſſet, tranſegit; Neque propterea mollituſ, Familiam numeroſam, Clientelas quam plurimas, quinetiam Remp. fortiffime rexit; Extrema vero Ætate Lectica in Senatum delatuſ, Pacem cum Pyrrho vehementiffime diſſuaſit; cujuſ Principium Orationis admodum memorabile, & invincibile quoddam Robur, & impetum Animi, ſpirans; Magna, inquit, patientia, patreſ conſcripti, Cœcitateſ meam per plureſ jam Annos tuli; at nunc etiam me Surdum quoque optaverim, cum voſ tam deformia Conſilia agitare audiam.* M. Perpenna *vixit Annos nonaginta octo; omnibuſ, quos Conſul ſententiã in Senatu rogarerat, (hoc eſt, omnibuſ Senatoribuſ ſui Anni,) ſuperſteſ fuit: etiam omnibuſ, quos paulo poſt Cenſor in Senatum legerat, ſep̄tem tantum exceptiſ.* Hiero Rex Siciliae, *Temporibuſ Belli Punicoſ ſecundi, ad centeſimum fere annum vixit; Vir & Regimine, & Moribuſ moderatuſ; Numinuſ Cultor, & Amicitia Conſervator religioſuſ; Beneficuſ, & conſtanter Fortunatuſ.* Statilia *ex nobili Familia, Claudii tempore, vixit Annos nonaginta novem.* Clodia *Ofilii Filia Centum & quindecim.* Xenophiluſ, *antiquuſ Philoſophuſ eſt Secta Pythagoræ, centum & ſex Annos vixit, ſana & vivida Senectute, & magna apud Vulgum Doctrina fama.* Inſulani *Corcyrae habebantur olim Vivaceſ, ſed hodie*
com-

communi aliorum Sorte vivunt. Hippocrates Cous Medicus insignis, centum & quatuor Annos vixit; *Artemque suam tam longa Vita comprobavit, & honestavit; Vir cum Prudentia quadam doctus; in Experientia, & Observatione multus; non Verba, aut Methodos captans, sed Nervos tantum Scientiæ separans, & proponens. Demonax Philosophus, (non solum Professione, sed Moribus) Tempore Adriani, ad Centenarium fere Annum vixit; Vir magni Animi, atque Animi victor, idque vere sine affectatione, & in maximo humanarum rerum Contemptu, Civilis, & Urbanus. Is cum Amici de Sepultura ipsius, verba injicerent, Desinite, inquit, de Sepultura curare; cadaver enim Fœtor sepeliet; atque illi; Placet ergo Avibus, aut Canibus exponi? Ille rursus, Cum, inquit, vivus Hominibus prodesse pro viribus contenderim, quæ invidia est, si mortuus etiam Animalibus aliquid præbeam? Populus Indiæ, Pandoræ appellati, admodum Longævi; etiam usque ad Annum Ducentessimum. Addunt rem magis mirram; Scilicet cum Pueri fere candido Capillo fuerint, Senectute ante Canitiem eos nigrescere solitos: Id tamen ubique vulgare est, ut Pueris Capillitio candidiore, virili Ætate, Pili mutantur in obscurius. Etiam Seres Indorum Populus, cum Vino suo ex Palmis, Longævi habiti sunt, usque ad Annum Centesimum Tricesimum. Euphranor Grammaticus consenuit*

*senuit in Schola, & docebat Literas, ultra
 Annum centesimum. Ovidius Senior, Poëta
 Pater, Nonaginta Annos vixit; Diversus à
 Moribus Filii, utpote qui Musas contempsit, &
 Poëticen Filio dissuasit. Asinius Pollio, Augu-
 sti Familiaris, Centum annos superavit; Vir
 ingentis Luxus, Eloquentis, Literarum cultor,
 attamen Vehemens, Superbus, Crudelis, &
 tanquam sibi Natus. Invaluit Opinio, de Se-
 neca, quod admodum Annosus fuerit, usque
 ad Annum centesimum decimum quartum;
 Quod verum esse non potest, cum tantum ab-
 sit, ut Senex decrepitu ad Neronis tirocinium
 admotus sit, ut contra Rebus gerendis stre-
 nue suffecerit; quinetiam paulo ante, medio
 tempore Claudii, exularit, ob adulteria ali-
 quarum Principum Fœminarum; quod in ta-
 lem Ætatem non competit. Johannes de Tem-
 poribus, ex omnibus posterioribus Saculis, Tra-
 ditione quadam, & Opinioe vulgari, usque
 ad Miraculum, vel potius usque ad Fabulam,
 Longævus perhibetur, Annorum supra Trecentos;
 Natione fuit Francus, militavit autem
 sub Carolo Magno. Gattius Aretinus Petrar-
 chæ Proavus, ad centum & quatuor Annos
 pervenit, prospera semper usus Valetudine, at-
 que in Extremis Vires labantes sentiens potius
 quam Morbum; quæ vera est Resolutio per Se-
 nium. Ex Venetis reperiuntur haud pauci
 Longævi, etiam Gradu eminentiori; Franci-
 scus Donarus Dux; Thomas Contarenus Pro-
 curator S. Marci; Franciscus Molinus item
 Pro-*

Procurator S. Marci; *Alii. At maxime memorabile est illud de Corvaro Veneto, qui Corpore, sub initio, valetudinario, cœpit primum metiri Cibum & Potum, ad certum Pondus, in curam Sanitatis: Ea cura transit usus in Diatam, & ex Diata in magnam Longevitatem, usque ad Annum Centesimum, & ultra, integris Sensibus, & constanti Valetudine.* Guilielmus Postellus, nostra etate, Galus, ad Centesimum & prope Vicesimum Annum vixit; etiam summitatibus Barba in labro superiore nonnihil nigrescentibus, neque prorsus canis; *Vir Capite motus, & non integra omnino Phantasia; magnus Peregrinator, & Mathematicus, & Hæretica Prævitare nonnihil aspersus.*

20. *Apud nos in Anglia arbitror non existere Villulam, paulo populosiorē, in qua non reperiatur aliquis Vir aut Mulier ex Octogeneriis; Etiam ante paucos Annos in Agro Herefordiensi, inter Ludos Florales, instituta erat Chorea & Saltatio ex Viris octo, quorum Ætas simul computata, Octingentos Annos complebat; cum quod Alteris eorum ad Centenarium deesset, Alteris aliquibus superesset.*

21. *In Hospitali Bethleem, ad Suburbia Londini, quod in Sustentationem, & Custodiam Phreneticorum institutum est, inveniuntur, de tempore in tempus, multi ex Mente captis fuisse longævi.*

22. *Ætates, de quibus fabulantur, Nympharum,*

pharum, & Dæmonum Aëreorum, qui Corpore mortales essent, sed admodum longævi; (id quod & Antiqua, & inter quosdam Recentiori Superstitione, & Credulitate, receptum est;) pro Fabulis, & Somniis habemus; præsertim cum sit Res, nec cum Philosophia, nec cum Religione bene consentiens. Atque de Historia Longævitatæ in Homine, per Individua, aut Individuis proxima, hæc inquisita sint. Iam ad Observationes per Capita transibimus.

23. Decursus Sæculorum, & Successio Propaginis; nihil videntur omnino demere de Diuturnitate Vitæ; quippe Curriculum Humana Ætatis videmus, usque à Tempore Mosis ad nostra, circa octogesimum Annum stetisse; neque sensim & paulatim (ut quis crederet) declinasse. Sunt certe Tempora, in singulis Regionibus, quibus Homines diutius, aut brevius degunt. Diutius plerumque, cum Tempora fuerint Barbara, & simplicioris Victus, & Exercitationi Corporis magis dedita; Brevius, cum magis Civilia, & plus Luxuria & Otii: Verum ista transeunt per Vices, Propago ipsa nihil facit. Neque dubium est, quin idem fiat in Animalibus cæteris, siquidem nec Boves, nec Equi, aut Oves, & Similia, Ævo, ultimis his Sæculis, minuuntur; Itaque Præcipitatio Ætatis facta est per Diluvium; & fieri fortasse potest, per Similes Majores Casus, (ut loquuntur) veluti Inundationes particulares, Combustiones per longas Siccitates, Terra
motus,

motus, & similia. Quinetiam videtur, si-
milis esse ratio in Magnitudine Corporum,
sive Statura; quæ nec ipsa per Successionem pro-
paginis defluit; licet Virgilius (communem o-
pinionem secutus) divinasset Posteris futu-
ros Præsentibus minores: unde ait de Cam-
pis Emathiis, & Emonensibus subaran-
dis:

Grandiaque effossis mirabitur Ossa se-
pulchris.

Etenim cum constet, fuisse quondam Homines
Staturis Giganteis, (quales & in Sicilia, &
alibi, in vetustis Sepulchris, & Cavernis, pro-
certo reperti sunt,) tamen jam per tria fere
Millenaria Annorum, ad quæ producitur Me-
moria satis certa, in iisdem Locis, nil tale con-
tinuatur; licet etiam hæc res, per Mores, &
Consuetudines civiles, vices quasdam patia-
tur, quemadmodum & illa altera. Atque
hæc magis notanda, quia insedit Animis Ho-
minum penitus Opinio, quod sit perpetuus De-
flexus per Ætatem, tum quoad Diuturnita-
tem Vitæ, tum quoad Magnitudinem & Ro-
bur Corporis; Omniaque labi & ruere in De-
terius.

24. Regionibus Frigidioribus & Hyper-
boreis, diutius Homines vivunt plerunque,
quam Calidioribus; Quod necesse est fieri;
cum & Cutis sit magis astricta; & Succis Cor-
poris minus dissipabiles; & Spiritus ipsi minus
acres ad consumendum, & magis fabriles
ad reparandum; & Aër (utpote modice cale-
factus,

factus; à Radiis Solis) minus Prædatorium;
 At sub Linea Æquinoctiali, ubi Sol transit,
 & duplex sit Hyems, & Æstas, sitque etiam
 major Æqualitas inter Spatia Dierum, & No-
 ctium, (si cætera non impediunt,) etiam be-
 ne diu vivunt; ut in Peruvia, & Tapro-
 bana.

25. Insulani mediterraneis ut plurimum
 sunt Longæviores; Neque enim tam diu vivunt
 in Russia, quam in Orcadibus; neque tam
 diu in Africa ejusdem Parelleli, quam in Ca-
 nariis, & Terceis; Japonenses etiam Chi-
 nensibus (licet hi Longævitatæ appetentes sint
 usque ad Insaniam) sunt vivaciores; nec mi-
 rum, cum Aura Maris, & in Regionibus
 Frigidioribus forveat, & in Calidioribus re-
 frigeret.

26. Loca Excelsa potius edunt Longævos,
 quam Depressa; præsertim si non sint Juga
 Montium, sed Terræ Altæ, quatenus ad Si-
 tum eorum generalem: qualis fuit Arcadia
 in Græcia, & Ætolia Pars, ubi Longævi
 admodum fuerunt: At de Montibus ipsis ea-
 dem foret ratio, propter Aërem videlicet pu-
 riorum, & limpidiorum, nisi hoc labefacta-
 retur per accidens; interventu scilicet Vapo-
 rum ex Vallibus eo ascendentium, & ibi ac-
 quiescentium. Itaque in Montibus Nivalibus,
 non reperitur aliqua insignis Vita Longitudo:
 non in Alpibus, non in Pyrenæis, non in A-
 pennino; sed Medii Colles, aut etiam Val-
 les; dant Homines Longæviores; At in Mon-
 tium

tium Jugis proteusis versus Æthiopiam, & Abyssinos, ubi, propter Arenas subjectas, parum aut nihil incumbit in Montes Vaporis, diutissime vivunt, etiam ad hodiernum Diem; Annum non raro Centesimum & Quinquagesimum implentes.

27. Paludes & Tractus earum, præsertim exporrecti in Plano, Nativis propitii, Advenis maligni, quoad Vita prorogationem, aut decurtationem; Quodque mirum videri possit, Paludes Aqua Salva per vices inundata, minus salubres, quam qua Aqua Dulci.

28. Regiones Particulares, quæ notatae sunt Longævos produxisse, sunt Arcadia, Ætolia, India cis Gangem, Bresilia, Taprobana, Britannia, Hybernia, cum Insulis Orcadibus, & Hebridibus; nam de Æthiopia, quod ab Aliquo ex Antiquis refertur, quod Longævi fuerint, Res vana est.

29. Occulta est res, Salubritas, præsertim perfectior, Aëris; & potius Experimento, quam Discursu, & Conjectura, elicitur. Capipi possit Experimentum ex Vellere Lanæ, per expositionem in Aërem cum mora aliqua Dierum, minus aucto Pondere: Aliud ex Frusto Carnis, diutius manente non putrefacto; Aliud ex Vitro Calendari minori spatio reciprocante: De his, & Similibus, amplius inquiratur.

30. Aëris non tantum Bonitas, aut Puritas, verum etiam Æqualitas quoad Longævitatem spectatur: Collium & Vallium

Varie.

Varietas Aspectui & Sensui grata, Longevitati suspecta; At Planities modice sicca, nec tamen nimis sterilis, aut Arenosa, nec rorsus sine Arboribus & Umbra, Diuturnitati Vita magis commoda.

31. Inæqualitas Aëris, (ut jam dictum est) in Loco Mansionis, mala; verum Mutatio Aëris in Peregrinatione, postquam quis assueverit, bona: unde & magni Peregrinatores Longævi fuerunt: similiter etiam Longævi, qui in Tuguriolis suis, eodem loco, perpetuo vitam degerunt: Aër enim Assuetus, minus consumit, at Mutatus magis alit, & reparat.

32. Ut Seris, & Numerus Successionum, ad Diuturnitatem, aut Brevitatem vita, nihil est (ut jam diximus;) ita Conditio immediata Parentum, tam ex parte Patris, quam Matris, proculdubio multum potest. Alii siquidem generantur ex Senibus; Alii ex Adolescentulis; Alii ex Viris ætate justiore; Item Alii à Patribus, cum Sani fuerint, & bene dispositi; Alii à Morbidis, & Languidis; Item Alii à Repletis, & Ebriis; Alii post Somnum & Horis matutinis; Item Alii post longam Intermisionem Veneris; Alii post Venerem repetitam; Item Alii flagrante Amore Patrum, (ut fit plerumque in Spuriis) Alii defervescente, ut in Conguiis diuturnis. Eadem etiam ex parte Matris spectantur: Quibus addi debent, Conditio Matris, dum gestat Vterum, quali sanitate, quali nutrita? Et Tempus Gestationis, ad decimum Mensem, aut celerius? Hac ad Normam redu-

cere, quatenus ad Longævitatē difficile est
 Atque eo difficilius, quod fortasse quæ optima
 quis putaret, in contrarium cedent: Etenim
 Alacritas illa in Generatione, quæ Libero
 Corpore robustos, & agiles producit, ad Lon-
 gævitatē minus utilis erit, propter Acrimo-
 niam & Incensionem Spirituum. Diximus
 antea, Plus habere ex materno Sanguine, con-
 ferre ad Longævitatē; Etiam Mediocritas si-
 mili ratione optima esse putamus, Amorem
 potius Conjugalem, quam Meretricium; Ho-
 ras Generationis matutinas; Statum Corpori
 non nimis Alacrem, aut Turgidum, & Si-
 milia. Illud etiam bene observari debet, quo
 Habitus Parentum robustior, ipsis magis e-
 propitius, quam Fatui, præcipue in Matre.
 Itaque satis imperite Plato existimavit Claudi-
 care virtutem Generationum, quod Mulieres
 similibus cum Viris Exercitiis tam Animi, quam
 Corporis, non utantur; Illud contra se habet
 Distantia enim Virtutis inter Marem, & Fe-
 minam, maxime utilis est Fœtui; Atque Fe-
 mina teneriores magis Præbitoria sunt ad alen-
 dum fœtum, quod etiam in Nutricibus tene-
 Neque enim Spartanæ Mulieres, quæ ante An-
 num vicesimum secundum, aut (ut alii di-
 cunt) quintum, nubere non solebant (ideoque
 Andromanæ vocabantur) generosiores, aut
 longæviores Sobolem ediderunt, quam Roma-
 næ, aut Athenienses, aut Thebæ, apud
 quas, Anni Duodecim, aut Quatuordecim
 Nubiles erant. Atque si in Spartanis aliqui
 fuer

si fuerit Egregium, id magis Victus Parsimonia de-
 bebatur, quam Nuptiis Mulierum serotinis. Il-
 lud vero Experientia docet, Esse quasdam Stir-
 pes ad tempus longævas, ut Longævitas sit,
 quemadmodum Morbi, Res Hæreditaria, in
 aliquibus periodis.

33. Candidiores Genis, Cute, & Capil-
 lis, minus vivaces; Subnigri, aut Rusi, aut
 Lentiginosi magis. Etiam Rubor nimis in Ju-
 ventute, Longævitatem minus promittit, quam
 Pallor. Cutis durior Longævitatis signum,
 potius quam mollior; neque tamen hoc intel-
 ligitur de Cute Spissiori (quam vocant Anse-
 tinam) qua est tanquam Spongiosa; sed de Du-
 ra simul, & Compacta; Quin & Frons majo-
 ribus Rugis sulcatus, melius signum quam Ni-
 tidus, & Explicatus.

34. Pili in Capite Asperiores, & magis seto-
 si ostendunt vitam longiorem quam Molles, &
 delicati; Crispi vero eandem prænunciant, si
 sint simul Asperi; contra si sint Molles, & splen-
 dentes. Item si sit Crispatio potius Densa, quam
 per largiores Cincinnos.

35. Citius aut serius Calvescere, Res est
 quasi indifferens; cum Calvastri plurimi lon-
 gævi fuerint; Etiam cito Canescere, (utcu-
 que videatur Canicies præcursor ingruentis Se-
 nectutis) Rex fallax est; cum haud pauci præ-
 propere Canescentes, diu postea vixerint; Quin-
 etiam præmatura Canities, absque ulla Calvi-
 tie, signum est Longævitatis; Contra, si con-
 comitetur Calvities.

D 3

36. Pi-

78 HISTORIA VITÆ

36. Pilositas Partium Superiorum signum Vita minus longa, atque Pectore hirsuti, & quasi jubati, minus Vivaces: at Inferiorum Pilositas, ut Femorum, Tibiarum, signum longa Vita.

37. Proceritas Staturæ (nisi fuerit enormis) Compage commoda, & sine Gracilitate, praesertim si concomitetur Corporis Agilitas, signum longa Vita; At contra, Homines brevioris Staturæ magis vivaces, si fuerint minus Agiles, & Motu tardiores.

38. In Corporis Analogia; Qui Corpore aliquanto breviores sunt, Tibiis longioribus longaviores sunt, quam qui Corpore magis demisso, Tibiis autem brevioribus: Item, qui Inferioribus Partibus largiores sunt, & Superioribus contractiores, (Structura Corporis, quam si surgente in Acutum) longaviores, quam qui Humeros lati, deorsum sunt tanquam attenuati.

39. Macies cum Affectibus Sedatis, tranquillis, & facilibus; Pinguior autem Habitus cum Cholera, vehementia, & pertinacia Diuturnitatem Vita significant: Obesitas autem in Juventute, breviorem Vitam praemonstrat; in Senectute, Res est magis indifferens.

40. Diu & sensim Grandescere, signum Vita longa; si ad Staturam magnam, magnum signum: si ad minorem, signum tamen; At contra velociter Grandescere ad Staturam magnam, signum malum est; si ad Staturam brevem, minus malum.

41. Car-

41. Carnes Firmiores, & Corpus Musculo-
sum, & Nervosum & Nates minus tumentes,
quantum Sedendo tantum sufficiant) & Vena
a paulo eminentiores, Longævitatē denotant;
contraria Brevitatē Vita.

42. Caput, pro Analogia Corporis, minu-
tius; Collum mediocre, non oblongum, aut
racile, aut tumidum, aut tanquam Humeris
compactum: Nares patula, quacunque forma
Nasi: Os largius: Auris cartilaginea, non Car-
nosa; Dentes robusti, & contigui, non exiles,
aut rari, Longævitatē prænunciant; Et mul-
to magis, si Dentes aliqui novi, proveciore
Ætate proveniant.

43. Pectus latius, sed non elevatum, quin
botius adductius: Humerique aliquantulum
gibbi, & (ut loquuntur) Fornicati: Venter pla-
nus, nec prominens: Manus largior, & Palma
minus Lineis exarata: Pes brevior, & rotun-
dior, Femora minus carnosā; Suræ non caden-
tes, sed se altius sustentantes, Signa Longævitatē.

44. Oculi paulo grandiores, atque Iris i-
psorum cum quodam Viore; Sensus omnes non
nimis acuti: Pulsus Juventute tardior, sub Æ-
tatem vergentem paulo incitator; Detentio An-
helitus facilior, & in plura Momenta; Alvis
Juventute siccior, Vergente Ætate humidior,
signa etiam Longævitatē.

45. De Temporibus Nativitatis, nihil ob-
servatum est, quoad Longævitatē, memora-
tu dignum, præter Astrologica, quæ in To-
piciis relegavimus. Partus Octimestris, non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 A 9 [2]

solum pro non Vivaci, verum etiam pro non Vitali habetur. Etiam Partus Hyemales habentur pro Longæviis.

46. Victus sive Diæta Pythagorica, aut Monastica, secundum Regulas strictiores, aut ad Amussimæ equalis, (qualis fuit illa Cornarii) videtur potenter facere ad Vitæ Longitudinem. At contra ex iis, qui libere, & communi more vivunt, Longæviores reperti sunt sæpenumero Edaces & Epulones, denique qui liberaliore Mensa usi sunt. Media Diæta, quæ habetur pro Temperata, laudatur, & ad Sanitatem confert, ad vitam Longævam parum potest: Etenim, Diæta illa Strictior, Spiritus progignit paucos, & lentos, unde minus consumit; at illa Plenior, Alimentum præbet copiosum, unde magis reparat; Media neutrum præstat. Vbi enim Extrema nociva sunt, Medium optimum; verum ubi Extrema juvativa, Medium nihili fere est. Diæta autem illi strictior, convenit etiam Vigilia, ne Spiritus pauci, multo Somno opprimantur; Exercitatio item modica, ne exolvantur; Veneris Abstinencia, ne exhaustantur: At Diæta Vberiori convenit contra Somnus largior, Exercitatio frequentior, Usus Veneris tempestivus. Balnea, & Unguenta (qualia fuerunt in usu) Deliciis potius, quam Vitæ producenda, accommodata fuerunt; Verum de his omnibus, cum ad Inquisitionem secundum Intentiones ventum erit, accuratius dicemus. Illud interim Celsi Medici, non solum Docti, verum etiam Prudentis,

nota

ET MORTIS. 81

non contemnendum est; Qui Varietatem & Alternationem Diætæ jubet, sed cum inclinatione in Partem Benigniore: Scilicet, ut quis Vigiliis quandoque se assuescat, alias Somno indulgeat, sed Somno sapius; Itidem, interdum jejunet, interdum epuletur, sed epuletur sapius; Interdum Animi Contentionibus strenue incumbat, interdum Remissionibus utatur, sed Remissionibus sapius. Illud certe minime dubium est, quin Diætæ bene instituta, partes, ad prolongandam Vitam, potiores teneat; neque conveni unquam aliquem valde Longævum; qui interrogatus de Victu suo, non observasset aliquid Peculiare; Alii a- lia. Equidem memini quendam Senem Centenario Majorem, qui productus est Testis, de antiqua quadam Prescriptione; Is cum, finito Testimonio, à Judice familiariter interrogaretur, quid agens tam diu vixisset; respondit (præter expectatum, & cum Risu Audientium) Edendo, antequam esurirem, & Potando, antequam sitirem. Sed de his, (ut dictum est) postea.

47. Vita Religiosa, & in sacris, videtur ad Longævitatē facere; Sunt in hoc Genere Vita, Otium; Admiratio & Contemplatio rerum divinarum; Gaudia non Sensualia; Spes nobiles; Metus salubres; Mœtiores dulces; denique Renovationes continua per Observantias, Pœnitentias, & Expiationes; quæ omnia ad Diuturnitatē Vita potenter faciunt. Quibus si accesset Diætæ illa Austera, quæ Massam

Corporis induret, Spiritus humiliet, nil mirum si sequatur Longævitas insignis; qualis fuit Pauli Eremitæ, Simeonis Stilitæ, Anachoretæ Columnaris, & complurium aliorum Monachorum ex Eremo, & Anachoretarum.

48. Huic proxima est Vita in Literis, Philosophorum, Rhetorum, & Grammaticorum; Degitur hic quoque in Otio, & in iis Cogitationibus, quæ cum ad Negotia Vitæ nihil pertineant, non mordent, sed Varietate, & impertinentia, delectant; Vivunt etiam ad arbitrium suum, in quibus maxime placeat, Horas & Tempus terentes; Atque in consortio plerunque Adolescentium, quod paulo latius est. In Philosophiis autem magna est Discerpantia, quoad Longævitatem, inter Sectas. Etenim Philosophiæ, quæ nonnihil habent ex Superstitione, & Contemplationibus sublimibus, optima, ut Pythagorica, Platonica: Etiam quæ Mundi Perambulationem, & Rerum Naturalium varietatem complectebantur, & Cogitationes habebant discinctas, & alias, & magnanimas, (de Infinito, & de Astris, & de Virtutibus Heroicis, & hujusmodi) ad Longævitatem bona; quales fuerunt Democriti, Philolai, Xenophanis, Astrologorum & Stoicorum: Etiam quæ nihil habebant Speculationis Profundioris, sed ex Sensu Communi, & Opinionibus vulgatis, absque Inquisitione acriori, in omnem partem placide disputabant, similiter bona; quales fuerunt Carneades

dis, & Academicorum; item Rhetorum,
& Grammaticorum: *At contra*, Philosophiæ
in Subtilitatum Molestiis versantes, &
Pronunciativæ, & singula ad Principiorum
Trutinam examinantes, & torquentes, deni-
que Spiniosiores, & Angustiores, mala; qua-
les fuerunt, plerunque Peripateticorum, &
Scholasticorum.

49. Vita Rusticana item ad Longævitatem
idonea; Frequens est sub Dio, & Aère libero;
non Socors, sed in Motu; Dapibus plerun-
que Recentibus, & inemptis, sine Curis & In-
vidia.

50. De Vita Militari, in Iuventute, etiam
bonam habemus Opinionem; Certe complures
Bellatores egregii longævi fuerunt; Corvinus,
Camillus, Xenophon, Agesilaus, & Alii tam
Prisci, quam Moderni: Prodest certe Longæ-
vitati, si à Iuventute, ad Ætatem Prove-
ctam, omnia crescant in Benignius, ut Iuven-
tus laboriosa, Dulcedinem quandam Senectuti
largiatur: Existimamus etiam Affectus Mili-
tares, ad Contentionis studium, & spem Victo-
riæ, erectos, talem infundere Calorem Spiriti-
bus, qui Longævitati proffit.

M E D I C I N Æ,

A D

Longævitatē.

Ad Artic. 10. Connexio.

Medicina quæ habetur, intuetur fere tantum *Conservationem Sanitatis & Curationem Morborum*; de iis autem, quæ propriè spectant ad *Longævitatē*, parva est Mentio & tanquam obiter. Proponemus tamen e *Medicamenta*, quæ in hoc genere notantur *Cordialia* scilicet quæ vocantur. Etenim quæ sumpta in *Curationibus*, Cor & (quod verius est) *Spiritus* muniunt, & roborant contra *Venena & Morbos*, translata cum Judicio & Delectu in *Diatam*, etiam ad Vitam producendam, aliqua ex parte, prodesse posse, consentaneum est. Id faciemus non promiscue ea cumulantes, (ut moris est.) sed excerptes Optima.

I. Aurum triplici Forma exhibetur; Aut in Auro (quod appellant) Potabili; aut in Vino Extinctionis Auri; aut in Auro in Substantia; qualia sunt, Aurum Foliatum, & Limatura Auri. Quod ad Aurum Potabile attingit, cœpit dari in Morbis desperatis, aut gravioribus, pro egregio Cordiali, atque successu non contemnendo. Verum existimamus Spiritum Salis, per quos fit Dissolutio, Virtutem illam

quæ

qua reperitur, largiri potius, quam ipsum Aurum; Quod tamen sedulo celatur: Quod si aperiri possit Aurum absque Aquis Corrosivis, aut per Corrosivas, (modo absit Qualitas Venenata) bene postea ablutas, Rem non inutilem fore arbitramur.

2. Margaritæ sumuntur aut in Pulvere lævigato, aut in Malagmate quodam siue Dissolutione, per Succum Limonum impense acerbiorum, & recentium; atque dantur aliquando in Confectionibus Aromaticis, aliquando in Liquore. Margaritæ proculdubio affinitatem habet cum Concha, cui adhaeret; & possit esse similis fere Qualitatis cum Testis Cancrorum Fluviatilium.

3. Inter Gemmas Crystallinas habentur pro Cordialibus precipue dus; Smaragdus & Hyacinthus; quæ dantur sub iisdem Formis, quibus Margaritæ, excepto quod Dissolutiones earum (quod scimus) non sint in usu. Verum nobis magis suspectæ sunt Gemmæ illæ Vitreæ, ob Asperitatem.

[Monitum.] De his, quæ memoravimus, quatenus & quomodo Juvamentum præbeant, postea dicetur.

4. Lapis Bezoar probata est Virtutis; quod Spiritus recreet, & lenem Sudorem provocet. Cornu autem Monocerotis, de Existimatione sua decidit; ita tamen ut gradum servet, cum Cornu Cervi, & Osse de corde Cervi, & Ebore & similibus.

5. Ambra Grisia ex optimis est, ad Spiritus demul-

demulcendos, & confortandos. Sequuntur Nomina tantum Simplicium, cum Virtutes ipsarum satis sint cognita.

Calida.

Crocus.
 Folium Indum.
 Lignum Aloës.
 Cortex Citri.
 Melissa.
 Ocymum.
 Caryophyllata.
 Flores Arantiorum.
 Rosmarinus.
 Menta.
 Betonica.
 Carduus Benedictus.

Frigida.

Nitrum.
 Rosa.
 Viola.
 Fragaria.
 Fraga.
 Succus Limonum dulcium.
 Succus Arantiorum dulcium.
 Succus Pomorum Fragrantium.
 Borago.
 Buglossa.
 Pimpinella.

Santalum.

Santalum.

Camphora.

[*Monitum.*] Cum de iis jam Sermo sit, quæ in *Dietam* transferri possint; *Aqua* illæ *Ardentiores*, atque *Olea Chymica*, (quæ, ut ait *Quidam ex Nugatoribus*, sunt sub *Planeta Martis*, & habent *Vim furiosam*, & *destructivam*) quin etiam *Aromata* ipsa *Acrida* & *Mordacia*, *rejicienda* sunt; & *videndum*, quomodo *componi* possint *Aqua*, & *Liquores* ex *Præcedentibus*, non *Phlegmatica* illæ *Stillaticia*; neque *rursus Ardentis* ex *Spiritu vini*, sed *magis Temperatæ*, & *nihilominus vivæ*, & *Vaporem benignum* *spirantes*.

6. *Hæsitamus* de *Frequenti Sanguinis Missione*; *utrum ad Longævitatē conferat*, & *potius in ea sumus Opinione*, quod hoc *faciat*, *si in Habitum versa fuerit*, & *cætera sint accommodata*; *Etenim Succum Corporis Veterem emittit*, & *Novum inducit*.

7. *Arbitramur etiam Morbos quosdam Emaciantes*, *bene curatos*, *ad Longævitatē prodesse*; *Succos enim Novos præbent Veteribus consumptis*; *atque (ut ait ille) Convalescere est Juvenescere*; *Itaque inducendi sunt tanquam Morbi quidam Artificiales*, *id quod fit per Dietas strictas*, & *Emaciantes*, *de quibus postea dicemus*.

IN-

I N T E N T I O N E S .

Ad Artic. 12. 13. & 14.

Connexio.

Postquam autem *Inquisitionem* absolverimus secundum subjecta, videlicet *Corporum Inanimatorum, Vegetabilium, Animalium, Hominis*; proprius accedemus, & *Inquisitionem* per *Intentiones* ordinabimus veras & proprias, (ut omnino arbitramur) quæque sint tanquam *Semita Vitæ Mortalis*. Neque enim in hac Parte quicquam, quod valeat, hæctenus inquisitum est: sed plane fuerunt *Hominum Contemplationes*, quasi simplices, & non proficientes. Nam cum audiamus ex una parte *Homines*, de confortando *Calore Naturali*, atque *Humore Radicali*; atque de *Cibis*, qui generant *Sanguinem laudabilem*, quique sit nec *Torridus*, nec *Phlegmaticus*; atque de *Refocillatione, & Recreatione Spirituum*, verba facientes; existimamus sane, *Homines* non malos esse, qui hæc loquuntur: Sed nihil horum potenter facit ad *Finem*. Cum vero ex altera parte, audiamus *Sermones* inferri de *Medicinis ex Auro*, (quia scilicet *Aurum* *Corruptioni* est minime obnoxium.) & de *Gemmis*, ad recreandos *Spiritus*, propter *Proprietates occultas, & Clarem suam*; Quodque, si possint detineri, & excipi in *Vasibus Balsama, & Quintæ Essentiæ Animalium*, Superbiam

perbam faceret Spem *Immortalitatis*; Quod-
 que *Carnes Serpentum*, & *Cervorum*, consen-
 su quodam valeant ad Renovationem Vitæ,
 quia Alter mutat *Spolia*, alter *Cornua*; (de-
 buerant autem *Carnes Aquilarum*, adjun-
 gere, quia *Aquila* mutat *Rostrum*;) Quod-
 que quidam, cum *Vnguentum* sub terra de-
 fossum reperisset, eoque se à Capite ad Pe-
 des usque unxisset, (exceptis *Plantis Pedum*)
 ex hujusmodi Unctione trecentos Annos vi-
 xisset absque morbo, (præter Tumores *Plan-
 tarum Pedum*;) Atque de *Artesio*, qui cum
Spiritum suum labascere sensisset, *Spiritum*
Adolescentis cujusdam Robusti ad se traxisset,
 cumque inde examinasset; sed ipse complu-
 res Annos ex Alieno illo *Spiritu* vixisset; Et
 de *Horis Fortunatis*, secundum *Schemata*
Cæli, in quibus *Medicina* ad Vitam produ-
 cendam, colligi, & componi debent; Atque
 de *Sigillis Planetarum*, per quæ *Virtutes cœ-
 litus* ad prolongationem vitæ haurire, & de-
 ducere possimus; & hujusmodi *Fabulosis*, &
Superstitiosis; prorsus miramur Homines ita
 Mente captos, ut iis hujusmodi Res imponi
 possint. Denique, subit Humani generis Mi-
 seratio, quod tam duro Fato obsideatur, in-
 ter Res inutiles, & ineptas. Nostras autem
Intentiones, & Rem ipsam premere, & pro-
 cul esse à Commentis vanis, & credulis, con-
 fidimus; & tales, ut Rebus, quæ illis *Intentio-
 nibus* satisfaciant, à Posteris quam plurima,
 Intentionibus autem ipsis non multum, addi
 posse existimemus. Sunt

Sunt tamen Pauca, sed magni prorsus Momenti, quorum Homines præmonitos esse volumus.

Primo, nos in hac Sententia sumus, ut existimemus *Officia Vita*, esse *Vita ipsa* portiora. Itaque si quid sit ejusmodi, quod *Intentionibus* nostris, magis exacte respondere possit, ita tamen ut *Officia*, & *Munia Vita*, omnino impediatur; quicquid hujus generis sit, rejicimus: Levem fortasse aliquam Mentionem hujusmodi Rerum facimus, sed minime illis insistimus. Neque enim de vita aliqua, in *Speluncis*, ubi Radii & Tempestates cœli non penetrant, instar *Antri Epimenidis*; Aut de perpetuis *Balneis*, ex Liquoribus præparatis; Aut de *Superpelliciis*, & *Ceratis* ita applicandis, ut Corpus perpetuo sit tanquam in Capsula; Aut de *Pigmentis Spissis*, more *Barbarorum* nonnullorum; Aut de *Ordinatione Viæ & Diætæ* accurata, quæ solum hoc videatur agere, & nihil aliud curare, quam ut quis vivat; (qualis fuit *Herodici* apud Antiquos, & *Cornari Veneti* nostro Sæculo, sed majore cum Moderatione;) Aut de hujusmodi Portentis, Fastidiis, & Incommodis, sermonem aliquem serium, & diligentem instituimus; Sed & afferimus Remedia, & Præcepta, ex quibus *Officia vita* non descendant, aut nimias excipiant Moras, & Molestias.

Secundo, ex altera parte, Hominibus denunciamus, ut nugari desinant; nec existi-

ment

ment tantum Opus, quantum est *Natura potentem Cursum remorari*, & retrovertere, posse Haustu aliquo Matutino, aut usu alicujus pretiosæ *Medicina*, ad Exitum perducî; sed ut pro certo habeant, necesse esse ut hujusmodi Opus sit plane Res operosa, & quæ ex compluribus Remediis, atque eorum inter se Connexione idonea, constet; Neque enim quisquam ita stupidus esse debet, ut credat id quod nunquam est factum, fieri posse, nisi per Modos etiam nunquam tentatos.

Tertio diserte profiteamur, nonnulla ex iis, quæ proponemus, Experimento nobis non esse probata, (neque enim hoc patitur nostrum Genus Vitæ) sed tantum summa (ut arbitramur) Ratione, ex Principiis nostris, & Præsuppositis, (quorum alia inserimus, alia Mente servamus) esse derivata; & tanquam ex *Rupe*, aut *Minera* ipsius *Natura*, excisa & effossa. Neque tamen Curam omisimus, eamque providentem & sedulam, quin (quandoquidem de Corpore Humano agatur, quod, ut ait *Scriptura*, est *supra Vestimentum*) ea proponamus Remedia, quæ sint tuta saltem, si forte non fuerint fructuosa.

Quarto, illud Homines rite, & animadvertere, & distinguere volumus; Non eadem semper, quæ ad *Vitam Sanam*, ad *Vitam Longam* conferre. Sunt enim nonnulla, quæ ad *Spirituum Alacritatem*, & *Functionum Robur*, & Vi-

& Vigorem, profunt, quæ tamen de *Summa Vita* detrahunt. Sunt & alia, quæ ad *Prolongationem Vita* plurimum juvant, sed tamen non sunt absque Periculo *valetudinis*; nisi per *Accommodata* quædam huic Rei occurratur; de quibus tamen (prout Res postulat) *Cautiones*, & *Monita* exhibere non prætermitemus.

Postremo, visum est nobis varia *Remedia*, secundum singulas *Intentiones* proponere; *Dilectum* vero *Remediorum*, atque *Ordinem* ipsorum, in medio relinquere. Etenim ex ipsis, quæ *Constitutionibus Corporum* diversis, quæ *Generibus Vita* variis, quæ *Ætatibus* singulis, maxime conveniant, quæque alia post alia sumenda sint, & quomodo *Praxis* universa harum rerum sit instruenda, & regenda, exacte perscribere, & nimis longum foret, neque idoneum est quod publicetur.

Intentiones in *Topicis* proposuimus tres: *Prohibitionem Consumptionis*; *Perfectionem Reparationis*; & *Renovationem Veterationis*. Verum, cum quæ dicentur, nihil minus sint, quam *Verba*, *Intentiones* illas tres ad decem *Operationes* deducemus.

1. Prima est *Operatio* super *Spiritus*, ut revirescant.

2. Secunda *Operatio* est, super *Exclusionem Aëris*.

3. Tertia *Operatio* est, super *Sanguinem*, & *Calorem Sanguificantem*.

4. Quarta *Operatio* est, super *Succos Corporis*.

5. Quin-

5. Quinta Operatio est, super *Viscera*, ad *Extrusionem Alimenti*.

6. Sexta Operatio est, super *Partes Exteriores*, ad *Attractionem Alimenti*.

7. Septima Operatio est, super *Alimentum ipsum*, ad *Insinuationem ejusdem*.

8. Octava Operatio est, super *Actum ultimum Assimilationis*.

9. Nona Operatio est, super *Intenerationem Partium*, postquam coeperint desiccari.

10. Decima Operatio est, super *Expurgationem Succi veteris, & Substitutionem Succi novi*.

Harum *Operationum* Primæ quatuor pertinent ad *Intentionem* primam; Quatuor Proximæ, ad *Intentionem* secundam; Duæ ultimæ, ad *Intentionem* Tertiam.

Cum vero hæc Pars de *Intentionibus*, ad *Praxin* innuat, sub *Historia* Nomine, non solum *Experimenta*, & *Observationes*, sed etiam *Consilia*, *Remedia*, *Causarum Explicationes*, *Assumpta*, & quæcunque huc spectant, immiscebimus.

O P E R A T I O

super Spiritus, ut maneant juveniles, & revirescant.

I.

H I S T O R I A.

I. **S**piritus omnium, quæ in Corpore sunt, Fabri sunt atque Opifices. Id est Consensu, & ex infinitis Instantiis patet.

2. Si

2. Si quis posset efficere, ut in Corpore Senili rursus indantur Spiritus, quales sunt in Iuvene; Rotam hanc Magnam, Rotas reliquas Minores circumagere, & Naturæ Cursum retrogradum fieri posse, consentaneum est.

3. In omni Consumptione, sive per Ignem, sive per Ætatem, quo plus Spiritus Rei, sive Calor depradatur Humorem, eo brevior est Duratio Rei. Id ubique occurrit, & patet.

4. Spiritus in tali Temperamento, & Gradu Activitatis ponendi sunt, ut Succos Corporis (ut ait ille) non bibant, & sorbeant, sed pytissent.

5. Duo sunt Genera Flammarum; una Acris & Impotens, que Tenuiora evolare facit, in Duriora parum potest; ut Flamma ex Stramine, vel Ramentis Ligni: Altera Fortis & Constans, que etiam insurgit in Dura, & Obstinata, qualis est Lignorum grandiorum & similium.

6. Flammæ Acriores & tamen minus Robustæ, Corpora desiccant, & reddunt effæta, & exueta; at Fortiores Corpora intenerant, & liquant.

7. Etiam ex Medicinis dissipantibus, nonnulla in Tumoribus, tenuia tantum emittunt, ideoque indurant; nonnulla potenter discutiunt, ideoque emolliunt.

8. Etiam in Purgantibus, & Abstergentibus, quedam magis Fluida raptim asportant; quedam magis Contumacia, & Viscosa trahunt.

9. Spi-

9. Spiritus tali Calore indui, & armari debent, ut potius ament Dura, & obstinata convellere, & subruere; quam Tenuia, & Præparata emittere, & asportare: Eo enim modo fit Corpus Viride, & Solidum.

10. Spiritus ita subigendi, & componendi sunt, ut fiant Substantia densi, non rari; Calore pertinaces, non acres; Copia, quanta sufficit ad Munia Vitæ, non redundantes, aut turgi; Motu sedati, non subsultorii, & inæquales.

11. Super Spiritus plurimum operari, & posse Vapores, ex Somno, & Ebrietate, & Passionibus Melancholicis, & Latificantibus, & Recreatione Spirituum per Odores in Deliquiis, & Languoribus, patet.

12. Spiritus quatuor modis condensantur. Aut Fugando; Aut Refrigerando; Aut Demulcendo; Aut Sedando: Atque primum de Condensatione per Fugam videndum.

13. Quidquid fugat undequaque, cogit Corpus in Centrum suum, atque ideo condensat.

14. Ad Condensationem Spirituum per Fugam, longe potentissimum, & efficacissimum, est Opium; & deinde Opiata, atque generaliter Soporifera.

15. Efficacia Opii ad Condensationem Spirituum admodum insignis est; cum tria fortasse Grana ejus, Spiritus paulo post ita coagulent, ut non redeant, sed extinguantur, & reddantur immobiles.

16. O-

16. Opium, & Similia non fugant Spiritus propter Frigus suum; (Habent enim partes manifeste calidas:) Sed è conuerso refrigerant, propter Fugam Spirituum.

17. Fuga Spirituum ex Opio, & Opiatis, optime cernitur, in illis exterius Applicatis; quia subinde Spiritus statim se subducunt, nec amplius accedere volunt, sed mortificatur Pars, & vergit ad Gangrænam.

18. Opiata in magnis Doloribus, veluti Calculi, aut in Abcissione Membrorum, Dolores mitigant; maxime per Fugam Spirituum.

19. Opiata sortiuntur bonum Effectum ex mala Causa: Fuga enim Spirituum, mala; Condensatio autem eorum à Fuga, bona.

20. Græci multum posuerunt, & ad Sanitatem, & ad Prolongationem Vita, in Opiatis: Arabes vero adhuc magis; in tantum in Medicinæ suæ Grandiores, (quas Deorum manus vocant) pro Basi suæ, & Ingredienti principali habeant Opium; reliquis admisti ad eius noxias Qualitates retundendas, & corrigendas; quales sunt Theriaca, Mithridatium & cætera.

21. Quicquid in Cura Morborum Pestilentialium, & Malignorum, fœliciter exhibetur, ut Spiritus sistantur, & frenentur, ne turbent, & tumultuentur; id optime transfertur ad Prolongationem Vita; cum idem faciat ad utrumque; Condensatio videlicet Spirituum. Id autem præstant ante omnia Opiata.

22. Tur

22. Turcæ Opium experiuntur, etiam in bona Quantitate, innoxium, & confortativum; adeo ut etiam ante Prælia, ad Fortitudinem illud sumant; Nobis vero nisi in parva Quantitate, & cum bonis Correctivis, lethale est.

23. Opium, & Opiata, manifesto apprehenduntur excitare Venerem; quod testatur vim ipsorum ad roborandos Spiritus.

24. Aqua Stillatitia ex Sylvestri Papavere, ad Crapulam, Febres, & varios Morbos feliciter adhibetur; qua proculdubio est temperatum Genus Opiati: Neque de Varietate Usus ejus miretur quisquam; Id enim Opiatis familiare est; quia Spiritus roboratus & densatus, insurgit in quemcumque Morbum.

25. Turcæ habent etiam in usu Herbx Genus, quam vocant Caphe, quam desiccata pulverizant, & in Aqua calida propinant; quam dicunt haud parvum prestare illis Vigorem, & in Animis, & in Ingeniis: Quæ tamen largius sumpta, Mentem movet, & turbat; unde manifestum est eam esse similis Naturæ cum Opiatis.

26. Celebratur in universo Oriente Radix quadam vocata Betel, quam Indi, & reliqui in ore habere, & mandere consueverunt; atque ex ea Mansionem mire recreantur, & ad Labores tolerandos, & ad Languores discutiendos, & ad Coitum fortificandum; videtur autem esse ex Narcoticis, quia magnopere denigrat Dentes.

27. Incepit nostro saculo in immensum crescere usus Tobacco; atque afficit Homines ocula quadam delectatione, ut qui illi semel assueti sint, difficile postea abstineant; Et facit proculdubio ad Corpus allevandum, & tollendas Lassitudines: Atque vulgo virtus ejus refertur, eo quod aperiat Meatus, & eliciat Humores: Attamen, rectius referripotest ad Condensationem Spirituum; cum sit Hyoscyami quoddam genus, & Caput manifesto turbet, quemadmodum Opiata.

28. Sunt aliquando Humores generati in Corpore, qui & ipsi sunt tanquam Opiati; ut fit in aliquibus Melancholiis, quibus si quis corripitur, admodum fit longævus.

29. Opiata (quæ etiam Narcotica vocantur, & Stupefactiva) Simplicia sunt, Opium ipsum, quod est Succus Papaveris; Papaver utrunque & in Herba, & in Semine; Hyoscyamus; Mandragora; Cicuta; Tobacco; Solanum.

30 Opiata Composita sunt, Theriaca, Mithridatium, Triferæ, Ladanum Paracelsi, Diacodium, Diascordium, Phylonium, Pillulæ de Cynoglossa.

31. Ex his, quæ dicta sunt, possent deduci quædam Designationes, siue Consilia ad prolongationem vitæ, secundum hanc Intentionem, scilicet Condensationis Spirituum per Opiata.

32. Sit itaque quotannis à Iuventute Adultæ, Diæta quædam Opiata: usurpetur sub Fi-

ne Maji; quia Spiritus Æstate maxime solvuntur & attenuantur, & minor instat metus ab Humoribus frigidis: Sit vero Opiatum aliquod Magistrale, debilius quam ea, quæ in usu sunt, & quoad minorem Quantitatem Opii, & quoad maiorem Mixturam impense Calidorum: Sumatur Mane inter Somnos; Victus sit simplicior, & parcior, absque Vino aut Aromatibus, aut Vaporosis: Sumatur autem Medicina alternis tantum diebus, & continuetur Diæta, ad Quatuordecim Dies. Hæc Designatio Iudicio nostro Intentioni haud perperam satisfacit.

33. Possit etiam esse Acceptio Opiatorum, non tantum per Os, sed etiam per Fumos; Sed utilis esse debet, ut non moveat nimis Facultatem Expulsivam, aut eliciat Humores; sed tantum brevi mora operetur super Spiritus intra cerebrum; Itaque Suffumigatio maturina, per Os, & Nares excepta, cum Tobacco, admista ligno Aloës, & Foliis Siccis Rosmarini, & parum Myrrhæ, utilis foret.

34. In Opiatis magnis, qualia sunt Theriaca, Mithridatium, & cætera (præsertim in Iuventute) non malum foret, potius Aquas ipsorum Stillatitias sumere, quam Corpora ipsorum: Etenim Vapor in distillando surgit; Calor Medicamenti fere subsidet: Aquæ autem Stillatitiæ, plerunque in Virtutibus, quæ per Vapores fiunt, bona; in cæteris, enerves.

35. Sunt Medicamenta, quæ Gradum habent quendam debilem, & occultum, & propterea tutum, ad Virtutem Opiatam; Ea im-

mittunt Vaporem lentum & copiosum, sed non malignum, quemadmodum Opiata faciunt. Itaque Spiritus non fugant, sed congregant tamen, & nonnihil inspissant.

36. Medicamenta in ordine ad Opiata sunt ante omnia Crocus, atque ejus Flores; deinde Folium Indum; Ambra-grisïa; Coriandr. Semen preparatum; Amomum, & Pseudamomum; Lignum Rhodium; Aqua Florum Arantiorum, & multo magis Infusio Florum eorundem recentium in Oleo Amygdalino; Nux Muscata foraminata, & in Aqua Rosacea macerata.

37. Ut Opiata parce admodum, & certis Temporibus (ut dictum est) ita hac Secundaria, familiariter, & in Victu quotidiano, sumi possunt; & multum conferent ad Prolongationem vitæ. Certe Pharmacopœus quidam Calecutiæ, ex Usu Ambraë, ad centum sexaginta Annos vixisse perhibetur; atque Nobiles in Barbaria, ex ejusdem Usu, longævi reperiuntur, cum Plebs brevioris sit ævi; Et apud Majores nostros, qui nobis fuerunt Vivaciores, Crocus magno in Usu fuit, in Placentis, Jusculis, &c. Atque de primo Modo Condensationis Spirituum, per Opiata, & Subordinata, hac inquisita sint.

38. Iam vero de secundo Modo Condensationis Spirituum per Frigus, inquiremus; Proprium enim Opus Frigoris est Densatio; atque perficitur absque Malignitate aliqua, aut Qualitate inimica: ideoque tutior est Operatio
quan

ET MORTIS. IOI

quam per Opiata; licet paulo minus potens, si per vices tantum, quemadmodum Opiata, usurparetur: At rursus, quia familiariter, & in victu quotidiano moderate adhiberi potest, etiam longe potentior ad prolongationem vita est, quam per Opiata.

39. Refrigeratio Spirituum, fit tribus modis; Aut per Respirationem; Aut per Vapores; Aut per Alimenta: Prima optima est, sed fere extra nostram potestatem; Secunda etiam potens, & tamen praesto est; Tertia debilis & per Circuitus.

40. Aër Limpidus & purus, & nihil habens Fuliginis, antequam recipiatur in Pulmones, & minus obnoxius Radiis solis, Spiritus optime densat. Talis invenitur aut in jugis Montium Siccis, aut in Campestribus perflatilibus, & tamen umbrosis.

41. Quoad Refrigerationem & Densationem Spirituum per Vapores, Radicem hujus Operationis ponimus in Nitro, veluti Creatura ad hoc propria, & electa; his usi & persuasi indiciis.

42. Nitrum est tanquam Aroma Frigidum; Idque indicat Sensus ipse. Mordet enim, & tentat Linguam, & Palatum Frigore, ut Aromata Calore; Atque inter ea quae novimus, unicum est, & solum, quod hoc praestet.

43. Frigida fere omnia (quae sunt propriae Frigida, non per Accidens, ut Opium,) habent Spiritum exilem, & paucum; Contra spirituosae sunt omnia fere Calida. Solum inveni-

tur Nitrum in Natura Vegetabili quod Spiritu abundet, & tamen sit Frigidum. Nam Capthura qua est Spirituosa, & tamen edit Actiones Frigidi, refrigerat per Accidens tantum nempe Tenuitate sua, absque Acrimonia, iuvando perpirationem in Inflammationibus.

44. In Congelatione & Conglaciatione Liqueorum qua nuper coepit esse in Usu, per Nivem & Glaciem ad Exteriora Vasis apposita immiscetur illis Nitrum; atque proculdubio excitat, & roborat Congelationem; Verum est etiam usurpari ad hoc Sale Nigrum communitatem, qui potius Activitatem indit Frigori Nivali, quam per se infrigidat; Sed, ut accepi, in Regionibus calidioribus, ubi Nix non cadit, fit Conglaciatio à Nitro solo; Sed hoc mihi comperit non est.

45. Pulvis Pyrius, qui precipue constat ex Nitro, perhibetur epotus conducere ad Fortitudinem, & usurpari à Nautis sæpenumero, & Militibus ante prælia, quemadmodum à Turcis Opium.

46. Datur foeliciter Nitrum in Caufonibus, & Febris Pestilentialibus, ad leniendos, & franandos Ardores earum perniciosos.

47. Manifestissimum est Nitrum in Pulvere Pyrio magnopere exhorre Flammam; unde fit admirabilis illa ventositas, & Exufflatio.

48. Nitrum deprehenditur esse veluti Spiritus Terræ: Etenim certissimum est, quamcun-

que

ue Terram licet puram, neque Nitrosi ad-
mixtam, ita accumulata, & tectam, ut im-
munis sit à Radiis Solis, neque emittat aliquod
Vegetabile, colligere etiam satis copiose Nitrum:
unde liquet Spiritum Nitri, non tantum Spiri-
tui Animalium, verum etiam Spiritui Vege-
tabilium esse inferiorem.

49. Animalia qua potant ex Aqua Nitrosa,
manifesto pinguescunt, quod signum est Frigidi-
tatis in Nitro.

50. Impinguatio Soli maxime fit à Nitro-
sis: omnis enim Stercoratio est nitrosa; Atque
hoc signum est spiritus in Nitro.

51. Ex his patet Spiritus humanos per Spiri-
tum Nitri posse infrigidari & densari; & fieri
magis Crudos, & minus Acres; Quemadmo-
dum igitur Vina fortia, & Aromata, & Si-
milia, Spiritus incendunt, & Vitam abbre-
viant; ita & Nitrum è converso illos com-
ponit, & comprimit, & facit ad Longevi-
tatem.

52. Usus autem Nitri potest esse in Cibo in-
ter Salem, ad decimam partem salis; in Lu-
sculis matutinis, ad Grana à tribus ad decem;
etiam in Potu; sed qualitercunque usurpa-
tum cum modo, ad Longevitatem summè
prodest.

53. Quemadmodum Opium precipuas Par-
tes tenet in Condensatione Spirituum per Fu-
gam; atque habet simul sua Subordinata, mi-
nus potentia, sed magis tuta, qua & majori
Quantitate, & frequentiori Vsu sumi possunt,

de quibus superius diximus: ita similiter & Nitrum, quod condensat Spiritus per Frigus & quandam (ut Moderni loquuntur) Refrigeram; habet quoque & ipsum sua subordinata.

54. Subordinata ad Nitrum sunt, omnia qua exhibent Odorem nonnihil Terreum qualis est Odor Terræ puræ, & bona, recentior effossa & versata: In his præcipua sunt Borago, Buglossa, Hippo-buglossa, Pimpinella, Fragaria, & Fraga ipsa, Frambesia, Fructus Cucumeris crudus, Poma cruda fragrantia, Folia & Gemmæ Vitis, etiam Viola.

55. Proxima sunt, ea qua habent quandam Viorem Odoris, sed paulo magis vergentem ad Calidum, neque omnino expertem virtutis illius Refrigerii; Qualia sunt Melissa, Citrum viride, Arantium viride, Aqua Rosacea stillaticia, Pira assa fragrantia; etiam Rosa Pallida, Rubea, & Muscatella.

56. Illud notandum est, Subordinata ad Nitrum plerumque plus ad Intentionem conferre Cruda, quam Ignem passa; quia Spiritus ille Refrigerii, ab Igne dissipatur; Itaque bene sumuntur infusa in Potu, aut Cruda.

57. Quemadmodum Condensatio Spiritus per Subordinata ad Opium, fit aliquatenus per Odores; similiter & illa, qua fit per subordinata ad Nitrum; Itaque Odor Terræ Recentis, & pura, Spiritus optime compescit, sive Aratrum sequendo, sive fodiendo, sive Herbas inuti-

inutiles evellendo: etiam Folia in Sylvis, & Sepibus, vergente Autumno, decidentia, bonum Refrigerium praeſtant Spiritibus; Et maxime omnium, Fragaria moriens. Etiam Odor Viola, aut Florum Parietariae, aut Fabarum, aut Rubi ſuavis, & Madre-ſelve, exceptus dum creſcunt, ſimilis eſt Natura.

58. *Quin & novimus Virum Nobilem longævum, qui ſtatim à Somno, Glebam Teriæ Recentis, ſub Nares apponi quotidie fecit, ut ejus Odorem exciperet.*

59. *Dubium non eſt, quin Refrigeratio, & Attemperatio Sanguinis, per Frigida, quæ ſunt Endivia, Cichorea, Hepatica, Portulaca, &c. per Conſequens inſrigidet quoque Spiritus, ſed hoc fit per Circuitum; At Vapores operantur immediate.*

Atque de Condensatione Spirituum per Frigus jam inſiſtitum eſt; Tertiam diximus eſſe Condensationem, per id quod vocamus, Demulcere Spiritus; Quartam, per Sedationem Alacritatis, & Motus nimii ipſorum.

60. *Demulcent Spiritus, quacumque illis ſunt grata, atque amica; neque tamen provocant eos nimium ad Exterius; ſed contra faciunt, ut Spiritus quaſi ſeipſis contenti, ſe fruantur, & recipiant ſe in Centrum ſuum.*

61. *De his, ſi repetas ea, quæ ſuperius poſita ſunt, tanquam ſubordinata, & ad Opium, & ad Nitrum; nihil eſt opus alia Inquiſtione.*

62. *Quod vero ad Sedationem Impetus Spirituum attinet, de ea mox dicemus, cum*

de Motu ipsorum inquiremus : Nunc igitur postquam de Densatione Spirituum dixerimus, (qua pertinet ad Substantiam ipsorum,) veniendum ad Modum Caloris in ipsis.

63. Calor Spirituum, ut diximus, ejus generis esse debet, ut sit Robustus, non Acris: & amet Obstinata subruere, potius quam Attenuata asportare.

64. Cavendum ab Aromatibus, Vino, & Potu forti; ut usus ipsorum sit valde temperatus, & abstinencia interpolatus: Etiam à Satureja, Origano, Pulegio, & omnibus, qua ad Palatum Acrisunt, & Incensiva. Illa enim præstant Spiritibus Calorem non Fabrilem, sed Prædatorium.

65. Robustum præbent Calorem præcipue Enula, Allium, Carduus benedictus, Nasturtium adolescens, Chamedrys, Angelica, Zedoaria, Verbena, Valeriana, Myrrha, Costum, Sambuci Flores, Myrrhis. Horum usus cum Delectu, & Iudicio, alias in Condimentis, alias in Medicamentis, huic rationi satisfaciet.

66. Bene etiam cedit, quod Opiata Magna huic quoque Operationi egregie serviunt; eo videlicet quod exhibent Calorem talem per Compositionem, qualis in Simplicibus optatur sed vix habetur: Etenim recipiendo Calida illa intensissima (qualia sunt Euphorbium, Pyrethrum, Staphys-agria, Diaconium, Anacardi, Castoreum, Aristolochium, Opoponax, Ammoniacum, Galbanum, & si-
milia

milia; qua intus per se sumi non possunt) ad retundendam vim Narcoticam Opii, constituunt demum talem Complexionem Medicamenti, qualem jam requirimus; Quod optime perspicitur in hoc, quod Theriaca, & Mithridatium, & Reliqua, non sunt Acrida, nec mordent Linguam; sed tantum sunt paululum Amara, & Odoris potentis, & produnt demum Caliditatem suam in Stomacho, & Operationibus sequentibus.

67. Etiam ad Calorem Robustum Spirituum, facit Venus saepe excitata, raro peracta: atque nonnulli ex Affectibus, de quibus postea dicetur. Atque de Calore Spirituum Analogo ad Prolongationem vita, jam inquisitum est.

68. De Copia Spirituum, ut non sint exuberantes, & ebullientes, sed potius parci, & intra Modum, (cum Flamma parva non tantum pradetur, quam magna,) brevis Inquisitio est.

69. Videtur ab Experientia comprobari, quod Dieta tenuis, & sere Pythagorica, vel ex Regulis Severioribus vita Monasticæ, vel ex Institutis Eremitarum, qua Necessitatem & Inopiam habebant pro Regula, vitam reddat Longævam.

70. Huc pertinent Potus Aquæ, Stratum durum, Aër frigidus, Victus tenuis, (scilicet ex Oleribus, Fructibus, atque Carnibus & Piscibus, Conditis & Salitis, potius quam Recentibus & Calidis) Indusium Cilicii, crebra

108 HISTORIA VITÆ

Jejunia, crebræ Vigiliæ, raræ Voluptates
 sensuales, & hujusmodi: Omnia enim ista
 minuunt Spiritus, eosque redigunt ad Quanti-
 tatem eam, qua tantummodo vitæ Munitis suf-
 ficiat; unde minor fit Depradatio.

71. Quod si Diæta fuerit hujusmodi Rigori-
 bus, & Mortificationibus paulo benignior, sed
 tamen semper æqualis, & sibi constans, eandem
 opem præstat; Etenim etiam in Flammis vide-
 mus, Flammam nonnihil majorem, (modo
 fuerit constans & tranquilla) minus absumere
 ex Fomite suo, quam Flamma minor agitata,
 & per vices intensior, & remissior, id quod
 plane demonstravit Regimen, & Diæta Cor-
 nari Veneti, qui bibit & edit tot Annos ad ju-
 stum Pondus; unde centesimum Annum Viribus
 & Sensibus validus superavit.

72. Etiam videndum est; ne Corpus, quod
 plenius nutritur, neque per hujusmodi (quales
 diximus) Diætas emaciatur, Veneris usum
 Tempestivum omittat; ne Spiritus nimis tur-
 geant, & Corpus emolliant, & destruant. Itaque
 de Copia Spiritus moderata, & quasi frugali,
 jam inquisitum est.

73. Sequitur Inquisitio de Frænatione Mo-
 tus Spiritus; Motus enim manifesto eum atte-
 nuat & incendit; Illa Frænatio fit tribus mo-
 dis: Per Somnum; per Evitationem Laboris
 vehementis, aut Exercitii nimii, denique o-
 mnis lassitudinis; & per Cohibitionem Affe-
 ctuum molestorum. Ac primo de Somno.

74. Fabula habet, Epimenidem in Antro
 plures

plures Annos dormivisse, neque Alimento e-
guisse, cum Spiritus inter dormiendum minus
depascat.

75. *Experientia docet, Animalia quadam,*
(qualia sunt Sorices, & Vespertiones) in
quibusdam Locis occlusis, per integram Hyemem
dormire; adeo Somnus Depravationem vita-
lem compescit; Quod etiam facere putantur A-
pes, & Fuci, licet quandoque à Melle destituti:
Itidem Papiliones, & Muscæ.

76. Somnus post Prandium, ascendentibus in
Caput Vaporibus non ingratis, (utpote primis
Roribus Ciborum) Spiritibus prodest, sed ad
alia omnia, quæ ad Sanitatem pertinent, gravis
est & noxius; Attamen in extrema Senectute
eadem est Ratio Cibi, & Somni; quia frequens
esse debet, & Refectio, & Dormitio, sed bre-
vis & pusilla: quinetiam ad ultimam Metam
Senectutis, mera Quies, & perpetuus quasi De-
cubitus prodest, præsertim Temporibus Hyema-
libus.

77. Verum ut Somnus moderatus ad Pro-
longationem vitæ facit, ita multo magis, si sit
Placidus, & non turbidus.

78. Somnum placidum conciliant Viola,
Lactuca, (præsertim cocta) Syrupus de Rosis
siccis, Crocus, Melissa, Poma in introitu
Lecti, Offa panis ex vino Malvatico, præser-
tim infusa prius Rosa Muscatella: Itaque uti-
le foret, conficere aliquam Pillulam, vel ali-
quem Haustum parvum, ex hujusmodi Rebus,
eoque uti familiariter. Etiam ea quæ Os Ven-
triculi

III° HISTORIA VITÆ

*triculi bene claudunt, ut Semen Coriandri
preparatum, Cotonea, & Pyra Fragrantia as-
sata, Somnum inducunt placidum; Ante o-
mnia, Juvenili Ætate, & maxime iis, qui ha-
bent Ventriculum satis fortem, prodest Hau-
stus bonus Aquæ puræ, cruda, in introitu
Lecti.*

[Mandatum.] De Ecstasi voluntaria, sive
procurata, atque de Cogitationibus Defixis, &
Profundis, (modo sint absque Molestia) ni-
hil habeo comperti; Faciunt proculdubio
ad Intentionem, & densant Spiritus, etiam
potentius quam Somnus: cum Sensus, æque,
aut magis sopiant, & suspendant: De illis
inquiratur ulterius. Atque de Somno ha-
ctenus.

79. Quatenus ad Motum & Exercitia;
Lassitudo nocet, atque Motus & Exercitatio,
qua est nimis celeris & velox, quales sunt
Cursus, Pila, Gladiatoria, & similia: Et rur-
sus cum Impetus extenditur ad ultimas Vires,
& Nixus, quales sunt, Saltus, Lucta, & si-
milia. Certum enim est, Spiritus in Angustiis
positos, vel per Pernicitatem Motus, vel per
ultimos Nixus, fieri postea magis Acres, &
Prædatorios. Ex altera Parte, Exercitia, qua
satis fortem cient Motum, sed non nimis cele-
rem, aut ad ultimas Vires (quales sunt Salta-
tio, Sagittatio, Equitatio, Lusus Globo-
rum, & similia) nihil efficiunt, sed profunt
potius.

Veniendum jam ad Affectus, & Passiones
Animi,

ET MORTIS. III

Animi, & videndum, qui ex ipsis, ad Longevitatem sint Noxii, qui Vitales.

80. Gaudia magna attenuant, & diffundunt Spiritus, & vitam abbreviant: Læticia familiaris roborat Spiritus, evocando eos, nec tamen exolvendo.

81. Impressiones Gaudiorum sensuales, mala; Ruminaciones Gaudiorum in Memoria, aut Prehensiones eorum ex Spe, vel Phantasia, bona.

82. Magis confortat Spiritus Gaudium pressum, & parce communicatum, quam Gaudium effusum, & publicatum.

83. Mœror & Tristitia, si Metu vacet, & non nimium angat, vitam potius prolongat: Spiritus enim contrahit, & est Condensationis Genus.

84. Metus graviores vitam abbreviant: licet enim & Mœror, & Metus, Spiritum uterque angustiet; tamen in Mœrore est simplex Contractio; at in Metu, propter Curas de Remedio, & Spes intermixtas, fit Æstus, & Vexatio Spirituum.

85. Ira compressa est etiam Vexationis genus; & Spiritum Corporis Succos carpere facit; At sibi permilla, & foras prodiens, juvat; tanquam Medicamenta illa, qua robustum inducunt Calorem.

86. Invidia pessima est, & carpit Spiritus, atque illi rursus Corpus; eo magis, quod ferre perpetua est, nec agit (ut dicitur) Festos Dies.

87. Mi-

112 HISTORIA VITÆ

87. Misericordia ex Malo alieno, quod in nos ipsos cadere non posse videtur, bona; qua vero Similitudine quadam potest reflecti in Miserantem, mala, quia excitat Metum.

88. Pudor levis minime officit, cum Spiritus paululum contrahat, & subinde effundat; adeo ut Verecundi diu (ut plurimum) vivant: At pudor ex Ignominia magna, & diu affligens, Spiritus contrahit, usque ad Suffocationem, & est perniciosus.

89. Amor, si non fuerit infelix, & nimis faucians, ex genere Gaudii est; & easdem subit Leges, quas de Gaudio posuimus.

90. Spes omnium Affectuum utilissima est, & ad prolongationem vita plurimum facit; si non nimium saepe intercidat, sed Phantasiam Boni intuitu pascat; Itaque qui Finem aliquem, tanquam Metam vita figunt, & proponunt, & perpetuo, & sensim, in Voto suo proficiunt; vivaces ut plurimum sunt; Adeo ut, cum ad Cultum Spei sua venerint, nec habeant quod amplius sperent, fere Animis concidant, nec diu superstites sint; ut Spes videatur tanquam Gaudium Foliatum, quod in immensum extenditur, sicut Aurum.

91. Admiratio, & Levis Contemplatio, ad vitam prolongandam maxime faciunt; Detinent enim Spiritus, in Rebus qua placent, nec eos turbate, aut inquiete, & morose agere sinunt: Unde omnes Contemplatores Rerum Naturalium, qui tot & tanta habebant, qua mirarentur, (ut Democritus, Plato, Parmenides, Apollonius) longa vi fuerunt: Etiam

tiam Rethores, qui Res degustabant tantum, & potius Orationis Lumen, quam Rerum Obscuritatem sectabantur, fuerunt itidem Longevi; Ut Gorgias, Protagoras, Isocrates, Seneca: Atque certe quemadmodum Senes plerumque Garruli, & Loquaces sunt; ita & Loquaces sapissime senescunt: Indicat enim levem Contemplationem, & quae Spiritum non magnopere stringat, aut vexet: At Inquisitio Subtilis, & Acuta, & Acris, vitam abbreviat; Spiritum enim lassat, & carpit.

Atque de Motu Spirituum per Animi affectus hac inquisita sint; subjungemus autem quasdam alias Observationes Generales circa Spiritus, prater Superiores, quae non cadunt in Distributionem praecedentem.

92. Praecipua Cura esse debet, ut Spiritus non exolvantur sapius; Solutionem enim praecedit Extenuatio; neque Spiritus semel extenuatus, ita facile se recipit, & densatur: Exolutio autem fit per nimios Labores, nimis vehementes Affectus Animi; nimios Sudores; nimias Evacuaciones; Balnea tepida: & intemperatum, aut intempestivum usum Veneris; Etiam nimias Curas, & Sollicitudines, & Expectationes anxias; Denique per Morbos malignos; & Dolores, & Cruciatum Corporis graves: quae omnia, quantum fieri potest, (ut etiam Medici vulgares monent) evitanda sunt.

93. Spiritus & Consuetis delectantur, & Novis. Mirum autem in modum facit ad conservandum Vigorem Spirituum, ut nec Con-

suetis

suetis utamur ad Satietaem, nec Novis, ante Appetitum vividum, & strenuum. Itaque & Consuetudines abrumpenda sunt Iudicio quodam & Cura, antequam proveniant ad Fastidium, & Appetitus ad Nova, ad tempus cohibendus, donec fiat Fortior & Alacrior. Atque insuper, Vita, quoad fieri potest, ita instituenda, ut Multas, & Varias habeat Redintegrationes, neque perpetuo in iisdem versando Spiritus torpeant: Licet enim non male dictum sit à Seneca, Stultus semper incipit vivere, tamen illa Stultitia, ut & alia quamplurima, Longævitati prodest.

94. Circa Spiritus observandum est, (et si contrarium fieri consueverit) ut, quando percipiant Homines Spiritus suos esse in Statu Bono & Placido, & Sano, (id quod ex Tranquillitate Animi, & Læticia datur perspicere) eos foveant, nec mutant; Sin in Statu Inquieto, & maligno, (id quod ex Tristitia, Pigritia, atque alia Indispositione animi apparebit) eos subinde obruant, & alterent. Continentur autem Spiritus in eodem Statu, per Cohibitionem Affectuum, Temperamentum Diætæ, Abstemiam à Venere, Moderationem à labore, Otium mediocre: Alterant autem, & obruunt Spiritus, Contraria istis; scilicet, Affectus vehementes, Epulæ profusæ, Venus immoderata, Labores ardui, studia intensa, & Negotia. Atque consueverunt Homines, cum lati sunt, & sibi maxime placent, tum Epulas, Venerem, Labores, Contentiones, Nego-

Negotia, maxime sequi, & affectare. Quod si quis Longitudini Vita consulere velit, contrario modo (quod mirum dictu) se gerere debet: Spiritus enim Bonos fovere, & continuare; male Dispositos exhaurire, & mutare, oportet.

95. Non inepte ait Ficinus, Senes debere ad Confortationem Spirituum suorum, Acta Pueritiae suae & Adolescentiae saepe recordari, & ruminare. Certè Recreatio est Senibus singulis, tanquam peculiaris, Recordatio talis. Itaque dulce est Hominibus Societatem habere eorum, qui olim unà educati fuerant, & Loca ipsa Educationis suae invisere. Vespasianus autem huic Rei tantum tribuebat, ut cum esset Imperator, nullo modo Animum inducere potuisset, ut Aedes Paternas, licet humiles, mutaret; ne aliquid deperiret Consuetudini Oculorum, & Memoriae Pueritiae suae: Quinetiam in Scypho quodam Aviae suae ligneo, cum Labro argenteo, Diebus Festivis potabat.

96. Illud ante omnia Spiritibus gratum est; ut fiat Progressus continuo in Benignius. Itaque eo modo est instituenda luxventus, & Aetas virilis, ut Senectuti Nova solatia relinquuntur; quorum praecipuum sit Otium moderatum. Itaque sibi ipsi Manus inferunt Senes Honorati, qui in Otium non secedunt: Cujus Rei insigne reperitur Exemplum in Cassiodoro; qui tanta apud Reges Italiae Gothos Auctoritate pollebat, ut instar Anima esset erga eorum Negotia; postea autem fere Octogenarius in Monaste-

natterium se recepit, ubi non ante Centesimum demum Annum vitam clausit. At huic rei duas Cautiones adhibenda sunt: Vna ut non expectent, donec Corpus omnino confectum sit, & morbidum: etenim in huiusmodi Corporibus omnis Mutatio, licet in Benignius, Mortem accelerat: Altera, ut Otio plane inertis se minime dedant, sed habeant Aliquid quod Cogitationes, & Animum ipsorum placide detinere possit; In quo genere, præcipua Oblectamenta sunt Literæ, deinde Studia Aedificandi, & Plantandi.

97. Postremo eadem Actio, Contentio, Labor libenter susceptus, & cum bona Voluntate Spiritus recreat; Cum Aversatione autem, & Ingratiis, Spiritus carpit, & sternit: Itaque ad Longævitatē confert, si quis Arte talem vitam instituat, quæ liberis sit, & ad Arbitrium suum traducatur; Aut tale Obsequium Animo suo conciliaverit, ut quicquid à Fortuna imponatur, eum potius Ducat, quam Trahat.

98. Neque illud omittendum ad Regimen Affectuum; ut præcipua Cura adhibeatur Oris ventriculi; Maxime ne sit relaxatum nimis; quia plus dominatur illa Pars super Affectus, præsertim quotidianos, quam aut Cor, aut Cerebrum; Exceptis tantummodo iis, quæ fiunt per potentes Vapores, ut in Ebrietate, & Melancholia.

99. De Operatione super Spiritus, ut Juveniles maneat, & revirescant, hæc inquisi-

ia sunt: Quod eo diligentius praestitimus, quod de his Operationibus, potiori ex parte, magnum est, apud Medicos, & alios Auctores, Silentium: Maxime autem, quia Operatio super Spiritus, eorumque Recrudescentiam, ad Prolongationem Vita, est Via maxime Proclivis, & Compendiaria, propter duplex scilicet Compendium; Alterum, quod Spiritus Compendio operetur super Corpus; Alterum, quod Vapores, & Affectus compendio operentur super Spiritus: Adeo ut hac Finem petant, quasi in Linea recta; cetera magis per Circuitum.

O P E R A T I O

super Exclusionem Aëris.

II.

HISTORIA.

1. **E**Xclusio Aëris ambientis, ad Diuturnitatem Vita dupliciter innuit. Primo, quod maxime omnium post Spiritum Innatum, Aër Extrinsecus (utcunque Spiritum Humanum quasi animet, & ad Sanitatem plurimum conferat) Succos Corporis depradatur, & Desiccationem Corporis accelerat; Itaque Exclusio Aëris, ad Longitudinem vita confert.

2. Alter Effectus, qui sequitur Exclusionem Aëris, subtilior multo est, & profundior; Scilicet quod Corpus oclusum, & non perspirans, Spiritum inclusum detinet, & in Duriora

riora Corporis vertit; unde Spiritus ea emollit,
& intenerat.

3. Hujus rei explicata est Ratio in Deficcatione Inanimatorum; Atque est Axioma quasi infallibile, Quod Spiritus Emiffus Corpora deficcet; Detentus colliquat, & intenerat: Atque illud insuper simul assumendum, Quod Calor omnis proprie attenuat, & humectat, & per Accidens tantum contrahit, & deficcet.

4. Vita in Antris & Speluncis, ubi Aër non recipit Radios Solis, possit facere ad Longævitatem; Aër enim per se ad Prædationem Corporis non multum potest, nisi Calore excitatus. Certe si quis Memoriam Rerum recolat; ex pluribus Reliquiis, & Monumentis constare videtur, fuisse Hominum Magnitudines, & Staturas, longe iis qua postea fuerunt, grandiores; ut in Sicilia, & aliis nonnullis Locis. Istiusmodi autem Homines, in Speluncis, plerunque Ætatem degebant: Atqui Diuturnitas Ætatis, & Amplitudo Membrorum, habent nonnihil commune. Etiam Antrum Epimenidis inter Fabulas ambulat. Suspicio etiam, vitam Anachoretarum Columnarium, simile quippiam fuisse vitæ in Antris; quippe ubi Radii Solis parum penetrabant, neque Aër magnas Mutationes, aut Inæqualitates recipere poterat. Illud certum, utrunque Simeonem Stylitam, & Danielelem, & Sabam, atque alios Anachoretas Columnares, admodum Longævos fuisse. Etiam Anachoretæ Moderni, intra
Muros

Muros aut Columnas septi, & clausi, Longarum
 sapius reperiuntur.

5. Proxima Vitæ in Antris, est Vita in Mon-
 tibus. Quemadmodum enim in Antra, Calo-
 res Solis non penetrant; ita in Fastigiis Mon-
 tium, reflexione destituti, parum possunt. Ac-
 cipiendum autem hoc est de Montibus, ubi Aër
 limpidus est, & purus; Scilicet ubi propter
 Ariditates Vallium, Nebulæ & Vapores non
 ascendunt; Quod fit in Montibus, qui Barba-
 riam cingunt; Vbi etiam hodie vivunt, saepe-
 numero ad Annos centum & quinquaginta,
 ut jam antea notatum est.

6. Atque hujusmodi Aër, Antrorum, aut
 Montium, ex sua Natura propria, parum aut
 nihil deprædatur: At Aër, qualis est noster,
 cum sit propter Calores Solis Prædatorius,
 quantum fieri potest, à Corpore est excluden-
 dus.

7. Aër vero prohibetur, & excluditur, duo-
 bus Modis: Primo, si Claudantur Meatus;
 secundo, si Oppleantur.

8. Ad Clausuram Meatum faciunt, ipsius
 Aëris Frigiditas; Nuditas Cutis, ex qua illa
 induratur; Lavatio in Frigida; Astringentia
 Cuti applicata, qualia sunt Mastyx, Myrrha,
 Myrtus.

9. Multo magis huic Operationi satisfaciet
 ver Balnea, sed raro usurpata, (presertim
 Temporibus Æstivis) quæ consistunt ex Aquis
 Minerabilibus Astringentibus, quæ tuto ex-
 hiberi possunt; quales sunt Chalybeatæ, &
 Vitrio-

Vitriolatæ; *Hæ enim Cutem potenter contrahunt.*

10. *Quod ad Oppletionem attinet; Pigmenta, & hujusmodi Spissamenta Unctuosa, atque (quod commodissime in usu potest esse) Oleum, & Pingua, non minus Corporis Substantiam conservant, quam Pigmenta in Oleo, & Vernix Ligna.*

11. *Britones Antiqui, Corpus Glasto pingebant, & fuerunt admodum longævi; Quemadmodum & Picti, qui inde etiam Nomen traxisse à nonnullis putantur.*

12. *Hodie se pingunt Bresilienses, & Virginenses qui sunt (præsertim illi priores) admodum longævi; adeo ut quinque abhinc Annis, Patres Galli nonnullos convenerint, qui Ædificationem Fernamburgi, Annis abhinc centum & viginti, ipsi tunc Virilis Ætatis, meminissent.*

13. *Joannes de Temporibus, qui dicitur ad Trecentesimum Annum Ætatem produxisse, interrogatus quomodo se conservasset; respondisse fertur, Extrà, Oleo; intus, Melle.*

14. *Hyberni, præsertim Sylvestres, etiam adhuc sunt valde vivaces; Certè ajunt paucis abhinc Annis, Comitissam Desmondix vixisse ad Annum Centesimum Quadragesimum, & ter per vices dentiisse. Hybernis autem Mos est, se nudos ante Focum Butyro Salso, & Veteri, fricare, & quasi condire.*

15. *Idem Hyberni in usu habuerunt Lintea, & Indusia croceata; Quod licet ad arcendam*
Putre-

Putrefactionem *introducitur fuerat, tamen (ut cunque) ad vitæ Longitudinem utile fuisse existimamus: Nam Crocus, ex omnibus quæ novimus, ad Cutem, & Confortationem Carnis, est Res optima; cum & notabiliter Astringat, & habeat insuper Oleositatem, & Calorem Subtilem sine ulla Acrimonia. Equidem memini quendam Anglum, ut Vectigalia supprimeret, Croci Saccum, cum transfretaret, circa Stomachum portasse, ut lateret; Eumque, cum antea ex Mari gravissime ægrotare solitus esset, optime tunc valuisse, nec Nauseam ullam sensisse.*

16. Hippocrates jubet vestes ad Cutem Hyeme puras portare, Æstate sordidas & Oleo imbutas; Hujus Ratio videtur, quod per Æstatem, Spiritus exhalant maxime; Itaque Pori cutis opplendi sunt.

17. Ante omnia igitur usum Olei, vel Olivarum, vel Amygdali dulcis, ad Cutem ab Extra unguendam, ad Longævitatē conducere existimamus; Eaque unctio debet fieri singulis Auroris, cum exitur è Lecto cum Oleo, in quo admisceatur parum Salis nigri, & Croci: Unctio autem levis debet esse, ex Lana, aut Spongia molliori, neque qua stillat super Corpus, sed Cutem tantum intingat, & inficiat.

18. Certum est Liqueores in Majori Quantitate etiam Oleosos, haurire nonnihil ex Corpore, sed contra, Parva Quantitate imbibere à Corpore: Itaque levis Asperio facienda est,

ut diximus; Aut planè Indusium ipsum Oleo liniendum est.

19. Objici vero forte possit, Iſtam Unctionem ex Oleo, quam laudamus, (licet apud Nos in Usu nunquam fuerit, atque apud Italos in Desuetudinem abierit) olim quidem apud Græcos, & Romanos familiarem fuisse, & Diætæ partem; neque tamen iis Saculis Homines magis fuisse longævos. Sed respondetur rectissime; Oleum in Usu fuisse tantum post Balnea, nisi forte inter Athletas; Balnea autem ex Calido, Operationi nostra tanto contraria sunt; quanto Unctiones congrua, cum Alterum Meatus aperiat, Alterum obstruat. Itaque Balneum absque Unctione sequenti, pessimum; Unctio absque Balneo optima. Etiam ad Delicias potius adhibeatur ista Unctio, atque (si in optimam Partem accipias) ad Sanitatem: sed nullo Modo in Ordine ad Vitam longævam; Itaque simul adhibebantur Unguenta pretiosa, qua ad Delicias grata, ad nostram Intentionem noxia sunt, ob Calorem; Vt bene dixisse videatur Virgilius:
Nec Casia liquidi corrumpitur usus Olivi.

20. Inunctio ex Oleo, & Hyeme confert ad Sanitatem, per Exclusionem Frigoris; & Æstate, ad detinendos Spiritus, & prohibendam Exolutionem eorum, & arcendam vim Aëris, qua tunc maxime est Prædatoria.

21. Cum Inunctio ex Oleo Operatio sit ad vitam longam fere potentissima; visum est addere Cautiones, ne periclitetur Valetudo; Ea quatuor sunt, secundum quatuor Incommoda, qua exinde sequi possint.

22. Pri-

22. *Primum Incommodum est, quod reprimendo Sudores, Morbos inducere possit, ex Humoribus illis Excrementitiis: Huic Remedium adhibendum est ex Purgationibus, & Clysteriis, ut Evacuacioni debite consulatur; Certum enim est, Evacuacionem per Sudores, Sanitati plerunque conferre; Longitudini vita officere. Purgativa autem moderata in Humores agunt, non in Spiritus, quod facit Sudor.*

23. *Secundum Incommodum est, quod Corpus calefacere possit, & subinde inflammare; Spiritus enim Occlusus, nec Perspirans, ferventior est: Huic Incommodo occurritur, si Dieta, ut plurimum, vergat ad Frigidum, & sumantur Propria quadam ad Refrigerandum per vices; de quibus mox in Operatione super Sanguinem inquiremus.*

24. *Tertium est, quod Caput Gravare possit; Omnis enim Opletio extrinsecus, repercusis Vapores, & eos mittit versus Caput: Huic Incommodo omnino occurrit, per Cathartica, praesertim Clysteria; Et claudendo Os Ventriculi fortiter cum Stipticis; Et pectendo, & fricando caput, etiam cum Lixiviis idoneis, ut aliquid exhalet; Et non omitendo Exercitationem bonam, & qualem convenit, ut etiam per Cutem nonnihil perspiret.*

25. *Quartum Incommodum subtilius est Malum; videlicet, quod Spiritus Detentus per Clausuram Pororum, videatur posse seipsum nimis multiplicare; quia cum parum evolet,*

Et continuo Spiritus novus generetur, nimium
 increfcit Spiritus, Et sic Corpus etiam plus pra-
 dari poffit. Verum hoc non prorsus ita fe habet;
 Nam Spiritus omnis conclusus hebes fit, (quan-
 doquidem ventiletur Motu Spiritus, ut Et
 Flamma;) ideoque minus activus est, Et mi-
 nus fui generans; Calore certe auctus, (ut Et
 Flamma;) sed Motu piger: Sed Et huic In-
 commodo Remedium adhiberi poffit, à Frigi-
 dis, Oleo quandoque admiftus; qualia funt,
 Rosa, Et Myrrus; nam Calidis omnino abfti-
 nendum, ut dictum est de Cafia.

26. Neque inutilis est Applicatio, ad Cor-
 pus, Vestium, qua Et ipsa in fe habent ali-
 quid Unctuosi, sive Oleosi, non Aquosi: illa
 enim exhaurient Corpus minus; quales funt ex
 Lana, potius quam ex Lino: Certe manife-
 stum est in Spiritibus Odorum, quod si ponas
 Pulveres Odoratos inter Lintea, multo citius
 Virtutem perdunt, quam inter Lanea. Itaque
 Lintea Tactu, Et Mundicie jucunda; sed ad
 nostram Operationem suspecta.

27. Hybèrni Sylvestres, dum incipiunt agro-
 tare, nihil prius faciunt, quam ut Lintea è
 Stratistollant, Et in Laneis Pannis se convol-
 vant.

28. Referunt nonnulli, se magno Sanitatis
 sua commodo, Laneis Carminis proximè ad
 Cutem, sub Indufiis suis, usos fuisse, tam ad
 Bracas, quam ad Corporalia.

29. Est Et illud observandum, Aërem Cor-
 pori Assuetum, minus illud depradari, quam
 Novum,

Novum, & subinde mutatum: Itaque Pauperes, qui in Tuguriis suis, intra proprios Lates perpetuo vivunt, nec Sedes mutant, sunt plerunque Longæviores; Veruntamen quoad alias Operationes, Mutationem Aëris, (praesertim Spiritibus non omnino inertibus) utilem esse judicamus: Mediocritas autem adhibenda foret, qua utrinque satisfaciat; Illud fiet, si Quatuor Temporibus Anni, fiet per stata tempora Mutatio Loci ad sedes idoneas, neque sint Corpora, aut in Peregrinatione nimia, aut in Statione. Atque de Operatione per Exclusionem Aëris, & de evitanda Viejus Prædatoria, hac dicta sint.

O P E R A T I O

Super Sanguinem & Calorem
sanguificantem.

I I I.

H I S T O R I A.

I. **O**perationes duæ Sequentes sunt Operationibus duabus Præcedentibus tanquam Antistropa; atq; iis respondent, quemadmodum Passiva Activis; Præcedentes enim duæ, id agunt, ut Spiritus & Aër Actionibus suis sint minus depradantes; Ha vero, ut Sanguis & Succus Corporis, sint minus depradabiles. Quoniam vero Sanguis est Irrigatio Succorum, & Membrorum, & Præparatio ad ea; Operationem super Sanguinem primo loco

F 3

colle-

collocamus. Circa hanc Operationem proponemus Consilia Numero pauca, sed Vi valde efficacia. Ea tria sunt.

2. Primo dubium non est, quin si Sanguis sit aliquanto frigidior, minus futurus sit Dissipabilis: Quoniam vero, que per Os sumuntur Frigida, cum reliquis Intentionibus haud paucis, male conveniunt; ideo optimum foret alia invenire, que non sunt cum istiusmodi incommodis complicata. Ea duo sunt.

3. Alterum huiusmodi est: Adducantur in Usus, idque maxime in Juventute Clysteria nihil omnino Purgantia, aut Abstergentia; sed solummodo Refrigerantia, & nonnihil Aperientia; Probata sunt qua fiunt ex Succis Lacticæ, Portulacæ, Hepaticæ, etiam Sedi majoris, & Mucilaginis Seminis Psillii, cum Decoctione aliqua temperata Aperiente, admisto aliquanto Camphoræ: Verum vergente Ætate, omittatur Sedum majus, & Portulaca, & substituuntur Succus Boraginis, & Endiviæ, aut similium; Atque retineantur Clysteria huiusmodi, quantum fieri potest, ad Horam scilicet, aut amplius.

4. Alterum est ejusmodi; In usu sint, præsertim Ætate, Balnea Aquæ dulcis, & modice admodum tepida, prorsus absque Emollientibus, Malva, Mercuriali, Lacte, & similibus; Adhibeatur potius Serum Lactis Recentis in nonnulla Quantitate, & Rosa.

5. Verum, quod Caput rei est, & Novum, illud præcipimus; Ut ante Balneationem, inungatur

atur Corpus cum Oleo, cum spissamentis; ut Qualitas Refrigerii excipiat, Aqua magis arceatur: Neque tamen Meatus Corporis nimium occludantur; Etenim cum Frigus Exteriorius Corpus fortiter occludit, tantum abest, ut promoveat Infrigidationem; ut etiam eam prohibeat, & irritet Calorem.

6. Similis est usus Vesicarum, cum Decoctionibus, & Succis Refrigerantibus, applicatis circa inferiorem Regionem Corporis, videlicet sub Costas, usque ad Pubem; Nam hoc est Genus Balneationis, ubi Corpus Liquoris, ut plurimum, excluditur; Refrigerium tantum excipitur.

7. Restat tertium Consilium, quod non ad Sanguinis Qualitatem, sed ad Substantiam ejus pertinet; ut reddatur magis Firma, & minus Dissipabilis; & in quam Calor Spiritus minus agere possit.

8. Atque de usu Limaturæ Auri, aut Auri Foliati, aut Pulveris Margaritarum, Gemmarum, & Coralli, & similium, hodie nihil credimus, nisi quatenus presenti Operationi satisfaciant; Certe, cum Arabes, & Græci, & Moderni, iis Rebus tantas Virtutes tribuerint, non omnino nihil videatur esse in istis, quæ tot Homines Experti observarunt. Itaque missis Phantasticis circa illas Opinionibus, plane arbitramur, si universæ Substantiæ Sanguinis aliquid insinuari possit per Minima, in quod Spiritus, & Calor parum, aut nihil agere possint, omnino id non tantum

Putrefactioni, sed etiam Arefactioni obstitit-
rum; & ad vitam prolongandam fore effica-
cissimum: In hoc tamen plures adhibenda sunt
Cautiones: Primo, ut fiat admodum exacta
Comminutio: Secundo, ut hujusmodi Dura
& Solida, sint omnis Malignæ Qualitatis ex-
partia, ne cum in Venis dispergantur & lateant,
aliquid Nocuenti inferant: Tertio, ut nun-
quam sumantur cum Cibis, nec ita excipian-
tur, ut diu hareant, ne generent periculosas Ob-
structiones circa Mesenterium: Quarto, ut
Rarus sit eorum usus, ne coëant, & cumulentur
in Venis.

9. Itaque Modus excipiendi sit, Stomacho
jejuno, in Vino Albo, cui admistum sit pa-
rum Olei Amygdalini, & fiat Corporis Exer-
citatio super Haustum eorum.

10. Simplicia autem, qua Operationi huic
satisfaciant, possint esse loco omnium, Aurum,
Margaritæ, & Corallus; Metalla enim omnia,
præter Aurum, non sunt absque Maligna Qua-
litate, in Volatili ipsorum; Neque etiam tam
exquisite comminuuntur, quam Aurum Folia-
tum; Gemmæ autem Translucidæ, & tan-
quam Vitreæ, minus nobis placent (ut & antea
diximus) propter suspicionem Corrosionis.

11. At nostro iudicio, & tutior, & effica-
cior foret usus Lignorum, in Infusionibus, &
Decoctionibus; Satis enim in iis possit esse ad
Firmitudinem Sanguinis; Neque tamen simila
Periculum est ab Obstructione; præcipue au-
tem, quia possunt sumi in Cibo & Potu; unde
faci-

facilius Ingressum reperient in Venas, nec deponentur in Facibus.

12. Ligna ad hoc idonea sunt, Santalum; Quercus; & Vitis: Ligna enim Calidiora, aut aliqua ex Parte Resinosa, rejicimus: Possint tamen adjici Caules sicca, & lignosa Rosmarini; cum Frutex sit Rosmarinus, & Ætatem multarum Arborum aquet; Etiam Hederae caules Sicca, & Lignosa, sed ea Quantitate, ut Saporem non reddant ingratum.

13. Sumantur vero Ligna aut in Jusculis decocta, aut infusa in Mustum, aut Cervisiam antequam sedeat: In Jusculis autem (ut fit in Guajaco, & similibus) semper infundantur diu, antequam decoquantur, ut firmior Pars Ligni, & non tantum ea, qua leviter haret, eliciatur: Fraxinus autem, licet ad Pocula adhibeatur, nobis suspecta est. Atque de Operatione super Sanguinem hac inquisita sint.

OPERATIO

super Succos Corporis.

IV.

HISTORIA.

1. **D**vo sunt Corporum Genera, (ut in Inquisitione de Inanimatis jam dictum est) qua difficilius consumuntur: Dura & Pingua; ut cernitur in Metallis, & Lapidibus; atque in Oleo, & Cera.

2. Operandum itaque est, ut Succus Cor-

poris sit Subdurus; atque etiam ut sit Subpinguis, aut Subroscidus.

3. Quatenus ad Duritiem, ea efficitur tribus Modis. Natura Alimenti firma; Frigore condensante Cutem & Carnes; & Exercitatione Succos fermentante, & compingente, ne sint molles, & spumosi.

4. Quatenus ad Naturam Alimenti, talis esse debet, ut sit minus Dissipabilis; qualia sunt Caro Bovina, Caro Suilla, Caro Cervina, etiam Caro Caprearum, Hædorum, Cygnorum, & Anserum, & Palumbium Sylvestrium, (præsertim si huiusmodi Carnes fuerint modice salita) Pisces itidem Saliti, & sicci; Etiam Cæcus subvetus, & huiusmodi.

5. Quoad Panem autem, Avenatus, aut etiam paululum Pisatus, aut Secalicius, aut Hordeaceus, solidior est, quam ex Frumento, Atque etiam in Pane Frumentaceo, solidior qui paulo plus habet ex Furfure, quam qui purioris est Pollinis.

6. Orcades, qui Piscibus vescuntur Salitis, atque generaliter Ichthyophagi, Longævi sunt.

7. Monachi, & Eremitæ, qui parce, & Siccio Alimento pascebantur, fuerunt ut plurimum Longævi.

8. Etiam Aqua pura in Potu frequenter usurpata, reddit Succos Corporis minus Spumosos; Cui, si propter Spiritus Heberudinem, (qui proculdubio in Aqua est parum Penetrativus) admisceatur aliquid Nitri; utile esse existimatur.

stimamus. Atque de Firmitudine Alimenti ha-
Etenu.

9. *Quatenus ad Condensationem Cutis
& Carnium per Frigus; Vivaciores fere sunt,
qui sub Dio vivunt, quam qui sub Tecto;
Atque qui in Regionibus Frigidis, quam qui
in Calidis.*

10. *Vestis nimia, sive in Lectis, sive Por-*
tata, corpus solvunt.

11. *Lavatio Corporis in Frigida, bona
ad Longitudinem vita; usus Balneorum tepi-*
*dorum, malus: De Balneis autem, ex Aquis
Astringentibus Mineralibus, superius dictum
est.*

12. *Quatenus ad Exercitationem; Vita
Ociola manifesto reddit Carnes Molles, &
Dissipabiles: Exercitatio autem Robusta,
(modo absint nimii Sudores, aut Lassitudines)
duras & compactas; Etiam Exercitatio intra
Aguas Frigidas, qualis est Natatio, valde bo-*
na; Atque generaliter Exercitatio sub Dio, me-
lior quam sub Tecto.

13. *De Fricationibus (quod est Exercita-*
*tionis genus) tamen, quia Alimenta magis
evocant, quam indurant, postea suo loco in-*
quiremus.

14. *Iam vero, cum de Duritie Succorum
dictum sit, veniendum ad Oleositatem sive
Roscidationem ipsorum; qua perfectior, & po-*
*tentior est Intentio, quam Induratio; quia non
habet Incommodum, neque Malum complica-*
tum: Omnia enim, qua ad Duritiem Succo-

rum pertinent, ejusmodi sunt, ut cum Alimenti Absumptionem prohibeant, etiam ejusdem Reparationem impediunt; unde fit ut Diurnitati vite, eadem & prosint, & obsint; At qua ad Roscidationem Succorum pertinent, ex utraq; parte juvant; cum reddunt Alimentum & minus Dissipabile, & magis Reparabile.

15. Cum vero dicimus, quod Succus Corporis debeat fieri Roscidus, & Pinguis; Notandum est, hoc nos non intelligere de Pinguedine, aut Adipe manifesto, sed de Rore perfuso, & (si placet) Radicali, in ipsa Corporis substantia.

16. Neque rursus existimet quispiam, Oleum, aut Pingua Ciborum, aut Medullas, similia sibi generare, atque Intentioni nostra satisfacere; Neque enim qua perfecta semel sunt, retro aguntur; sed talia debent esse Alimenta, qua post Digestionem & Maturationem, tandem Oleositatem in Succis ingenerent.

17. Neque rursus existimet quispiam, Oleum & Pingue Coacervatum & Simplex, difficilis esse Dissipationis; in Mistione autem non eandem retinere naturam; Etenim quemadmodum Oleum per se multo serius consumitur, quam Aqua; ita etiam in Papyro, aut Sudario, diutius haeret, & tardius desiccatur; ut prius notavimus.

18. Ad Irrorationem Corporis melius faciunt Cibi Assati, aut Furno Cocti, quam Elixii: Atque omnis Preparatio Ciborum, cum Aqua, incommoda est; Quinetiam & Oleum.

copio-

copiosius elici videmus ex Corporibus Siccis,
quam ex Humidis.

19. Generaliter ad Irrorationem Corporis,
prodest multus Vfus Dulcium, Sacchari, Mel-
lis, Amygdalarum dulcium, Pinearum, Pi-
staciorum, Dactylorum, Uvarum Passarum,
Uvarum Corinthi, Ficum, & hujusmodi:
Contra, omnia Acida, & nimium Salsa, &
nimium Actia, sunt Generationi Succu Rosci-
di opposita.

20. Neque Manichæis, eorumque Diata
favere existimabimur, si Semina quaque, &
Nucleos, & Radices, in Cibis, aut eorum
Condimentis frequentia esse debere dicamus;
quandoquidem omnis Panis (Panis autem Ci-
borum Firmamentum est) aut ex Seminibus
est, aut ex Radicibus.

21. Ante omnia vero ad Irrorationem
Corporis maxime facit Natura Potus, qui Ci-
borum Vehiculum est: Itaque in usu sint Potus
illi, qui absque omni Acrimonia, aut Acedi-
ne, subtiles tamen sint, quales sunt Vina, (ut
ait Anus apud Plautum) Vetustate edentula,
& Cervisia ejusdem generis.

22. Hydromel (ut arbitramur) non foret
malum, si fuerit Forte, & Vetus; Attamen quo-
niam omne Mel habet aliquid Acutum, (ut
patet ex acerrima illa Aqua, quam Chymici
ex eo extrahunt, qua etiam Metalla solvit)
melius foret, si fieret similis Potio ex Saccha-
ro, non infuso leviter, sed ita incorporato,
quemadmodum Mel solet esse in Hydromelite,
& que

134 HISTORIA VITÆ

Et qua habeat Vetustatem Anni, aut sex Mensium; unde Aqua Cruditatem deponat, & Saccharum Subtilitatem acquirat.

23. Atque Vetustas Vini, aut Potus, hoc habet; quod Subtilitatem generat in Partibus Liquoris, Acrimoniam in Spiritibus; quorum primum utile, secundum noxium; Itaque ad hanc Complicationem enodandam, mittatur in Dolium, priusquam resederit, nonnihil Vinum à Musto, Caro suilla, aut Cervina, bene cocta, ut habeant Spiritus vini, quod ruminent, & mandant, atque inde mordacitatem suam deponant.

24. Similiter, si recipiat Cervisia, non solum Grana Tritici, Hordei, Avenarum, Pisarum, &c. sed etiam Partem (puta tertiam) ex Radicibus, aut Pulpis pinguibus, (qualia sunt Radices Potado, Medullæ Artiplicis, Radices Bardanæ, aut alia Radices Dulces, & Esculenta) utiliore fore Potum ad Longevitatem existimamus, quam Cervisiam ex Granis tantum.

25. Etiam que in Partibus suis valde tenuia sunt, & nihilominus nulla prorsus sunt Acrimonia, aut Mordacitate, utilia sunt in Condiementis Ciborum: Qualem Virtutem inesse deprehendimus in paucis quibusdam ex Floribus; Floribus scilicet Hederæ, qui in Aceto infusi etiam gustui placent; Floribus Calendulæ, qui in usu sunt in Brodiis, & Floribus Betonicæ. Atque de Operatione super Succos Corporis hac inquisita sunt.

OPE-

OPERATIO

super Viscera ad Extrusionem
Alimenti.

V.

HISTORIA.

1. **Q**uia Viscera illa Principalia (qua Concoctionis Fontes sunt) Stomachum, Hepar, Cor, Cerebrum, ad Functiones suas probe exercendas confortant, (unde Alimenta in partes distribuuntur, Spiritus sparguntur, atque inde Reparatio Corporis totius transigitur) à Medicis, atque eorum Descriptis, & Consiliis, petenda sunt.

2. De Splene, Felle, Renibus, Mesenterio, Illis & Pulmonibus, non loquimur; Sunt enim Membra Ministrantia Principalibus; Atque cum de Sanitate tractatur, in Considerationem vel precipuam quandoque veniunt; quia patiuntur singula suos Morbos, qui nisi curentur, etiam in Viscera Principalia incurrunt: Quatenus vero ad Prolongationem Vitæ, & Reparationem per Alimenta, & Retardationem Atrophiam Senilis, si Concoctiones, & Principalia illa Viscera bene se habeant, cetera maxima ex parte ad Votum sequentur.

3. Atque ex Medicorum Libris, qui de Quatuor Membrorum Principalium Confortatione, & Commodis, Sermones faciunt, decerpenda sunt ea unichiq; qua pro ratione Status Corporis

poris proprii, in Diætam & Regimen Vitæ transferri poterunt: Etenim Sanitas Medicinis temporalibus plerunque indiget; at Diuturnitas Vitæ ex Victus ratione, & constanti Medicinarum iuvantium serie, speranda est: Nos vero Pauca, eaque Selecta, & Optima proponemus.

4. Stomachum (qui, ut ajunt, est Paterfamilias, & cujus Robur ad reliquas Concoctiones est Fundamentale) ita munire decet, & confirmare, ut sit absque Intemperie Calidus; deinde Astrictus, non Laxus; etiam Mundus, non Humororum Fastidiis Oppressus; Et nihilominus (cum ex seipso, potius quam ex Venis nutriatur) minime prorsus Inanis, aut Jejunus; postremo in Appetitu servandus est; quia Appetitus Digestionem acuit.

5. Miramur quomodo illud, Calidum Bibere, (quod apud Antiquos in usu fuit) in Desuetudinem abierit; Novimus certe Medicum admodum celebrem, qui in Prandio, & Cœna, Jusculum etiam præcalidum avide ingerere solebat, & paulo post optare ut rege-stum esset; Neque enim mihi Jusculo opus est, (inquit) sed Calido tantum.

6. Omnino utile arbitramur, primam Portionem, sive Vini, sive Cervisiæ, sive Potus alterius, (cui quis insuevit) in Cœna semper calidam exhiberi.

7. Vinum Extinctionis Auri, utile arbitramur semel in Mensa, Non quod Aurum, aliquid Virtutis ad hoc largiri credamus, sed quis

Ex-

Extinctionem omnem Metallicam, in aliquo Liguore, Astrictionem potentem indere novimus: Aurum autem deligimus, quia praeter illam (quam optamus) Astrictionem, nihil aliud Metallicae Impressionis post se relinquit.

8. Offas Panis in Vino, media Mensa, utiliores, quam ipsum Vinum esse judicamus; praesertim si Vino cui Offa intingatur, Rosmarinus, & Cortex Citri, fuerint infusi; idque cum Saccharo, ut tardius labatur.

9. Usus Cotoneorum, ad Stomachi Robur, utilem esse certum est; Melius tamen adhiberi judicamus in Succis depuratis, cum Saccharo, (quos Myvas vocant) quam in Carnibus ipsorum, quia Stomachum nimis gravant: Illa vero Myvae post Mensam, simplices; at ante Mensam, cum Aceto, utilissime sumuntur.

10. Utilia Stomacho sunt praeter ceteris Simplicibus Rosmarinus, Enula, Mastiche, Absinthium, Salvia, Mentha.

11. Pillulas ex Aloë, & Mastiche, & Croco, praesertim Temporibus Hyemalibus, ante Prandium sumptas, probamus; ita tamen, ut Aloë non tantum Succo Rosarum multis vicibus abluta sit, sed etiam in Aceto, (in quo dissolutum fuerit Tragacanthum) & postea in Oleo Amygdalino Dulci & Recenti, ad aliquot horas macerata sit, antequam formetur in Pillulas.

12. Vinum aut Cervisia Infusionis Absinthii,

thii, cum modico Enulæ, & Santali Cytrini, recte per vices adhibetur; atque hoc Hyeme potius.

13. At Æstate, Haustus ex Vino Albo, cum Aqua Fragariæ diluto, in quo Vino, Pulveres exquisiti Perlarum, & Testarum Cancrorum Fluviatilium, & (quod mirum fortasse videatur) parum Cretæ fuerint infusa, Stomachum optime recreat, & roborat.

14. At generaliter, omnis Haustus Matutinus (quales frequenter in usu sunt) Refrigerantium, (Succorum, Decoctionum, Serici Lactis, Hordeatorum, & similium) fugiendus est; nihilque prorsus immittendum Stomacho jejuno, quod sit Frigidum purum: Melius exhibebuntur Res hujusmodi, (si necessitas postulet) vel Hora quinta post Prandium, vel Hora una post leve Jentaculum.

15. Jejunia frequentia mala sunt ad Longævitatatem; quin etiam Sitis quacunque evitanda, & servandus Stomachus satis Mundus, sed perpetuo quasi Humidus.

16. Oleum Olivarum Recens, & Bonum, in quo Mithridatii nonnihil dissolutum fuerit, inunctum Spinæ Dorsi, ex adverso Oris Stomachi, Stomachum mirum in modum confortat.

17. Sacculus ex Floccis Carmosinis, infusus in Vinum Austerum; in quod infusa fuerint Myrtus, & Cortex Citri, & parum Croci, super Stomachum perpetuo gestari potest. Atque de Stomachum Confortantibus hætenus; cum etiam

etiam haud pauca ex his, quae aliis Operationibus inserviunt, ad hoc etiam juvent.

18. Jecori, si à Torrefactione, sive Desiccatione, atque ab Obstructione, immune seruetur, nil ultra opus est: Etenim Exolutio illa, quae Aquositates generat, Morbus proprius est; At reliqua duo etiam Senectus obrepens inducit.

19. Huc pertinent, vel maxime ea, quae in Operatione super Sanguinem, descripta sunt; his adjiciemus pauca admodum, sed electa.

20. Praecipue in usu sit, Vinum Granatorum Dulcium; aut si illud haberi non possit, Succus ipsorum recens expressus; mane sumendus, cum aliquanto Sacchari, & immisso in Vitrum (in quod fit Expressio) modico Corticis Citri recentis, & caryophyllis tribus, aut quatuor integris: Hocque usurpetur à Februario ad Finem Aprilis.

21. In usum adducatur, ante alias omnes Herbas, Nasturtium, sed tamen Pubescens, non Vetus: usurpetur sive Crudum, sive in Jusculis, sive in Potu; Et post hanc Cochlearia.

22. Aloë, quocunque modo abluta, aut correcta, Hepati noxia; Itaque nunquam familiariter sumenda est. Rhabbarum contra vitale Hepati, modo tres adhibeantur Cautiones: Primo, ut sumatur ante Cibum, ne desiccet nimis, aut Vestigium Stypticitatis relinquat: Secundo, ut maceretur ad Horam unam, aut duas, in Oleo Amygdalino recenti,

cum

cum Aqua Rosacea, antequam alias infundatur, aut detur in Substantia: Tertio, ut vicibus alternis sumatur, alias simplex, alias cum Tartaro, aut parum Salis nigri, ne leviora tantum asportet, & reddat Massam Humorum magis obstinatam.

23. Vinum, aut Decoctum aliquod chalybeatum, ter aut quater in Anno sumi probo, ad Obstructiones potentiores solvendas; ita tamen ut semper precedat Haustus duorum, aut trium Cochlearium Olei Amygdalini, dulcissimi & recentis, & sequatur Motus Corporis, præsertim Brachiorum & Hypochondriorum.

24. Liquores dulcorati, idque cum Pinguedine quadam, ad arcendam Arefactionem, & Salfedinem, & Torrefactionem, & denique Senilitatem Jecoris, præcipue & plurimum possunt; præsertim si per Vetustatem bene incorporentur. Tales fiant ex Fructibus, & Radicibus dulcibus; Scilicet Vina & Potus ex Uvis passis recentibus, Jujubis, Carycis, Dactylis, Pastinacis, Bulbis sive Potadis, & hujusmodi, cum admistione Lycoritæ quandoque; Etiam Potus, ex granis Indicis (quæ Mayz vocant) cum Mixtura Dulcium, plurimum confert. Notandum est autem, Intentionem Præservationis Jecoris in Mollicie quadam, & Pinguedine, longe potentiorum esse illa altera, quæ pertinet ad Apertionem Jecoris, quæ potius innuit ad Sanitatem, quam ad Diurnitatem vitæ; nisi quod Obstructio ea, quæ indu-

et Torrefactionem, aque maliciosa est, ac alia
 arefactiones.

25. Radices Cichoreæ, Spinachia, Betæ,
 Medullis purgatas, atque ad Teneritudinem
 coctas in Aqua, cum tertia parte Vini Albi, pro
 Condimentis Familiaribus cum Oleo, & A-
 ceto, laudo: Etiam Gemmas, sive Caules A-
 paragi, Pulpas Attriplicis, & Radices Bar-
 lanæ, debitis modis elixas, & conditas; &
 uscula (tempore Veris) ex Foliis pubescenti-
 bus Vitium, & herba viridi Tritici. Atque de
 lecore muniendo haftenus.

26. Cor iuvamentum suscipit maxime, at-
 que Nocumentum ex Aëre, quem spiramus; ex
 vaporibus; atque ex Affectibus: Atque com-
 plura ex iis, quæ de Spiritibus, supra dicta sunt,
 huc transferri possunt; Indigesta autem Moles
 Cordialium apud Medicos, ad Intentionem
 nostram parum valet: Attamen, quæ Vene-
 norum Malignitati occurrere deprehenduntur,
 ea demum ad muniendas Cordis vires, sano
 cum iudicio adhiberi possunt, præsertim si sint
 ex eo genere, quod non tam propriam Veneni
 Naturam frangat, quam Cor & Spiritus in
 Venenum insurgere faciat. Atque de Cordia-
 libus consule Tabulam superius positam.

27. Aëris Bonitas in Locis, Experientia po-
 tius dignoscitur, quam Signis. Optimum judi-
 camus Aërem spirare in Locis Æquis, &
 Planis, atque ex omni parte Perflatilibus; Si
 fuerit Terra Sicca, neque tamen prorsus Arida,
 aut Arenosa; Quæque emittat Serpillum, &
 Ama

Amaraci genus, & hinc inde caules Men
Campestris; Quaque sit non prorsus Rasa, /
Arboribus nonnullis (ad umbram) sparsa
consita; Atque ubi Rosa Rubi spiret aliqu
Muscatellum, & Aromaticum: Flumina
adsint, nocere potius arbitramur, nisi fueri
Exigua admodum, & limpida, & gl
reosa.

28. Aërem Matutinum certum est Vesp
tino esse magis Vitalem, licet ad Delicias alt
magis ametur.

29. Aërem à Vento agitated paulo leni
re, Aëre Cœli Sereni fœliciores esse arbitr
mur: Optimus autem est Zephyrus Matutinu
& Boreas Post-meridianus.

30. Odores ad Confortationem Cord
præcipue utiles sunt; Neque tamen, ac si Odo
bonus, esset Aëris boni Prærogativa. Certum
enim est, quemadmodum inveniuntur Aëre
prorsus Pestilentes, qui non tantum fœtent
quantum alii minus noxii; similiber inveniri
contra Aëres saluberrimos, & Spiritibus am
cissimos, qui aut prorsus sint inodori, aut a
sensum minus Grati & Fragrantes. Atque o
mnino, ubi degitur in Aëre bono, Odores pe
vices tantum repeti debent: Odor enim Con
tinuus (licet optimus) Spiritus nonnihil one
rat.

31. Laudamus ante omnes alios, (ut etiam
superius innuimus) Odores ex Plantis Vege
tantibus, & non Avulsis, in Aëre aperto ex
septis; quales sunt ex Violis, Floribus Caryo
phyll

phylli (*tam Majoris quam Minoris*) Floribus Fabarum, Floribus Tiliæ, Floribus *sive* Pulvisculo Vitium, Floribus Madre-selve, Floribus Parietarix luteæ; Rosa Muscatella (*nam cetera Rosæ germinantes parce emitunt Odores*) Fragaria (*praesertim* Oriente) Rubo suavi, (*praecipue ineunte Vere,*) Mentha Campestri, Lavendula Florente, *atque in Regionibus Calidioribus*, Malo Arantio, Cytrio; Myrto, Lauro: *Itaque Ambulatio, aut Sessio inter hujusmodi Auras, in Vsu esse debet.*

32. *Ad Cordis juvamentum, Odores Refrigerantes Calidioribus anteponimus; Suffitus itaque Matutinus, aut sub Calores Meridiei optimus fuerit, ex aquis Portionibus Aceti, Aquæ Rosaceæ, & Vini Generosi, super Laminam Ferri quasi candentem fusorum.*

33. *Neque vero Matri Telluri libare nos quis existimet, si praecipiamus inter Fodiendum, aut Terram vertendam, vinum Generosum super infundi.*

34. *Aquam è Floribus Arantiorum bonam, cum modica Parte Aquæ Rosaceæ, & Vini Fragrantis, etiam per Nares attrahi, aut per Syringam Errhini more immitti, (sed rarius) bonum est.*

35. *At Masticatio (quamvis non habemus Berel) & Detentio in Ore eorum quæ Spiritus fervent, (licet assidua) utilis admodum est. Fiant itaque Grana, aut pusilli Pastilli ex Ambra, & Musco, & Ligno Aloës, & Ligno Rhodio, & Radice Indis, & Rosa, atque for-*

formentur illa Grana, aut Pastilli, per Aquam Rosaceam, qua per paululum Balsami Ind transferit.

36. Vapores vero, qui ex Rebus intro sumptis, Cor muniunt, & fovent, hac tria habere debent; ut sint Amici, Clari, & Refrigerantes. Caliditas enim Vaporum, mala; Atque ipsum Vinum, quod putatur habere vaporem solummodo calefacientem, non expers est prorsus Qualitatis Opiatæ. Claros autem Vapores vocamus eos, qui plus habent ex Vapore, quam ex Exhalatione, neque sunt omnino Fumei, aut Fuliginosi, aut Unctuosi, seu Humidi, & Æquales.

37. Inter Turbam inutilem Cordialium pauca ad Dixtam in usu esse debent; Loco omnium Ambra-grisia, & Crocus, & Granum Kermes, ex Calidioribus; Atque Radices Buglossi, & Boraginis, atque Mala Cytria, & Limones dulces, & Poma Fragrantia, ex Frigidioribus. Etiam eo (quo diximus) modo, & Aurum, & Margaritæ, non tantum intra Venas, sed etiam in Transitu, & circa Præcordia aliquid possunt; per Refrigerium scilicet, absque aliqua noxia Qualitate.

38. De Lapide Bezoar, ob multas Probationes, Virtuti ejus fidem non prorsus derogamus; Sed omnino Modus ejus sumptionis talis esse debet, ut facillime Virtus ejus communicetur Spiritibus. Itaque nec in Jusculis, nec in Syrupis, nec in Aqua Rosacea, aut hujusmodi, Vsum ejus probamus; sed tantum in Vino aut Aqua Cyna-

Cynamomi, aut huiusmodi Distillato, sed Ten-
nui, non Calido aut Forti.

39. De Affectibus jam superius inquisitum
est; Illud tantum adjicimus, omne Desiderium
magnum, & constans, & (ut loquuntur)
Heroicum, Cordis Virtutes roborare, & am-
pliare. Atque de Corde haecenus.

40. Ad Cerebrum quod attinet (ubi Ca-
thedra, & Universitas Spirituum Animalium
residet) qua superius inquisita sunt, de Opio &
Nitro, & Subordinatis ad ipsa, & de Conci-
liatione Somni placidi, etiam huc aliquate-
nus spectant. Illud quoque certum, Cerebrum
tanquam in Tutela Stomachi esse; ideoque qua
Stomachum confortant, & muniunt, Cere-
brum per Consensum juvant, atque huc simi-
liter transferri debent. Adjiciemus pauca, tria
Externa, Internum unum.

41. Balneationem Pedum omnino in usu esse
volumus, ad minus, semel in Septimana; Bal-
neumque fieri ex Lixivio, cum Sale nigro, &
Salvia, Camomilla, Fœniculo, Sampsocho, &
Costo, cum Foliis Angelicæ Viridis.

42. Suffitum laudamus etiam Quotidia-
num, Mane, ex Roremario arido, Ramulis
Lauri siccis, & Ligno Aloës; nam Gummi sua-
via Caput gravant.

43. Cavendum prorsus, ne Capiti per Ex-
terius admoveantur Calida; qualia sunt Aro-
mata, non excepta Nuce Muscata; Etenim
Calida illa ad Plantas pedum precipitamus, ibi-
que solum applicari volumus: Unctionem ve-

146 HISTORIA VITÆ

ro Capitis levem ex Oleo, cum Rosa, & Myrto, & pauco Salis, & Croci, laudamus.

44. Memores eorum, quæ de Opiatis, & Nitro, & Similibus, ante proposuerimus quæ Spiritus tantopere densant, non existimamus ab re fore, si semel Diebus quatuordecim accipiantur in Brodio Matutino, Grana tria vel quatuor Castorii, cum modico Seminis Angelicæ, & Calami Aromatici; quæ & ipsi Cerebrum roborant, & in Densitate Substantiæ Spirituum, (quæ ad vitæ Longævitatē tan necessaria est) Motus Vivacitatem, & vigorem excitant.

45. In Confortativis quatuor Viscerum Principalium ea proposuimus, quæ & Propriis sunt, atque Electa, atque in Diætā, & Regimen vitæ transferri, tuto & commode possunt: Varietas enim Medicamentorum, ignorantia Filia est; neque Multa Fercula (quæ ajunt) tam multos Morbos fecere, quam multa Medicamenta paucas Curas. Atque de Operatione super Viscera principalia, ad Extrusionem Alimenti, hæc inquisita sunt.

OPE

O P E R A T I O

Super partes exteriores ad Attractionem Alimenti.

VI.

HISTORIA.

1. **L**icet Concoctio bona, per Partes Interiores facta, primas Partes ad probam Alimentationem teneat; tamen concurrere etiam debent Actiones Partium Exteriorum; ut sicut Facultas interior Alimentum emitit, & extrudit; ita Facultas Partium Exteriorum idem arripiat, & attrahat; Quoq; imbecillior fuerit Facultas Concoctionis, eo magis opus est Auxilio concurrente Facultatis Attractivæ.

2. Attractio valida Partium Exteriorum, excitatur precipue per Motum Corporis, per quem Partes calefactæ, & confortatæ, Alimentum ad se alacrius vocant, & attrahunt.

3. Illud vero maxime cavendum, & prohibendum; Ne idem Motus, & Calor, qui ad Membra Novum Succum evocat, Membrum simul eo Succo, quo antea perfusum erat, nimium exolvat.

4. Frictiones huic Intentioni optime subserviunt, facta precipue Mane; sed hoc perpetuo comitetur, ut post Frictionem, fiat levis Inunctio cum Oleo, ne Attritio Partium Exteriorum, eas per Perspirationem reddat effæ-

3AS.

G 2

5. Pro-

5. Proxima est Exercitatio, per quam Partes ipsa se confricant, & concutiunt; modus sit Moderata, & que (ut superius notatum est) nec sit Celeris, nec ad Ultimas Vires nec ad Lassitudinem; Verum in hac ipsa, atque Fricatione, eadem est ratio, & Cautio Ne Corpus nimium perspiret; Itaque Exercitatio melior est sub Dio, quàm sub Tecto, & Hyeme quàm Æstate; Atque insuper, Exercitatio Inunctione non tantum claudi debet, ut Fricatio; sed etiam in Exercitationibus vehementioribus, adhibenda est Unctio & in Principio, & sub finem, more Athletarum.

6. Ad Exercitationem, ut quam minimum aut Spiritus, aut Succos exolvat, utile est ut usurpetur Stomacho non prorsus jejuno. Itaque ut Exercitatio, nec Stomacho Repleto (quod plurimum interest Sanitatis) nec Jejunio (quod non minus interest Longitudinis vitæ) usurpetur; in usum adduci debet Jentaculum Mane, non ex Medicamentis, aut Haustibus Matutinis, aut Uvis passis, aut Ficibus, aut hujusmodi; sed plane ex Cibo, & Potu; at Levi admodum, & Modica Quantitate.

7. Exercitationes ad Irrigationem Membrorum, debent esse Membris omnibus quae aequales; non ut (quemadmodum ait Socrates) Tibiæ moveant, Brachia quiescant, nec contra; sed ut Partes universæ ex Motu participant; atque omnino ad vitam prodest, ut Corpus nunquam diu in eadem Positura permaneat.

neat: sed singulis Semi-horis, ad minus, Positu-
ram mutet, praterquam in Somno.

8. Qua ad Mortificationem usurpantur,
ad Vivificationem traduci possunt; Nam &
Indusia setosa, & Flagellationes, & omnis
Exteriorum Vexatio, Vim eorum Attracti-
vam roborat.

9. Urticationem commendat Cardanus,
etiam ad Melancholiam; verum de hac parum
nobis compertum est; Et suspecta nobis est illa,
ne propter Venenatam nonnullam Qualitatem
Urticæ, Serpigines usu frequenti inducat, &
Mala Cutis. Atque de Operatione super Par-
tes Exteriores, ad Attractionem Alimenti,
hac inquisita sunt.

O P E R A T I O

Super Alimentum ipsum ad In-
finuationem ejusdem.

VII.

HISTORIA.

I. **R**eprehensio vulgaris de multis Fercu-
lis, Censorem potius decet, quam
Medicum; aut, utcunque constantia Sanita-
tis utilis esse potest, ad Longitudinem vitæ no-
xia est; Propterea quod Mistura Alimentorum
varia, & aliquantum Heterogenea, Exitum
reperit in Venis, & Succos, melius & ala-
crius, quam Simplex, & Homogenea; Cum
insuper ad Appetitum excitandum, (qui Acies
est Digestionis) plurimum possit. Itaque &
Mensam variam, & Mutationes subinde Ci-
borum,

borum, pro Temporibus Anni, aut alias probamus.

2. *Etiam illud de Simplicitate Ciborum absque Condimentis, Simplicitas Judicii est; cum Condimenta bona, & bene electa, sint Præparationes Ciborum saluberrima, atque tum ad Sanitatem, tum ad Vitam conferant.*

3. *Videndum est, ut cum Cibis Durioribus, conjungantur Potus Fortiores, & Condimenta qua penetrent, & incidant: Cum Cibis contra Facilioribus, Potus Tenues, & Condimenta Pinguia.*

4. *Cum paulo ante monuerimus, ut prima Potio in cœna excipiatur Calida; nunc addimus, quod ad Præparationem Stomachi, etiam Semihora ante Cibum, bonus Haustus Potus (cui quisque maxime insuevit) calidus usurpetur; sed parum Aromatizatus ad gratiam Saporis.*

5. *Præparatio Ciborum, & Panis & Potuum, si bene, & in ordine ad Intentionem instituatur, magni est prorsus Momenti; licet sit Res Mechanica, & sapiat Culinam, & Cellam; cum tamen longe præstet Fabellis de Auro, & Gemmis, & hujusmodi.*

6. *Humectatio Succorum Corporis per Præparationem Alimentorum Humidam, puerilis Res est; Ad Fervores Morborum nonnihil facit; ad Alimentationem vero roscidam, omnino contraria est; itaque Elixatio Ciborum longe inferior est, ad Intentionem nostram, Assatione, & Coctione in Furno, & similibus.*

7. Assa-

7. *Affatio debet fieri Igne vivido, & celeberrime perfici; non Igne lento, & nimia Mora.*

8. *Carnes omnes Solidiores in usu esse debent non prorsus Recentes, sed nonnihil Salis expertæ; ex Sale ipso autem in Mensa, eo minus sumi debet, aut nihil omnino. Sal enim Alimento Incorporatus magis valet ad Distributionem, quam per se sumptus.*

9. *Debent in usum adduci Macerationes, & Infusiones Carnium varia, & bona, in Liquoribus idoneis, ante Affationes; quemadmodum quandoque in usu sunt similia, ante Coctiones in Furno, & in Muriis aliquorum Piscium.*

10. *At Pulsationes, & tanquam Verberationes Carnium, antequam coquantur, haud parvam rem præstant: Certe in confesso est, & Perdices, & Phasianos, in Aucupio; & Damas, & Cervos in Venatione occisos, (nisi fuerit ea Fuga longior) graviores esse etiam ad Gustum. Pisces autem nonnulli Flagellati & Verberati, evadunt meliores. Etiam Pira Duriora, & Austera, atque alii nonnulli Fructus, Compressione dulcescunt. Bonum esset in Usu adduci, Carnium duriorum nonnullam Pulsationem, & Contusionem, antequam Ignem patiantur; Idque ex optimis Præparationibus erit.*

11. *Panis modice Fermentatus, & valde parum Salitus, optimus est; quique etiam in Furno Ferventi satis, nec admodum Elanguido, coctus est.*

12. Potus Præparatio ad vitam longam simplici fere Præcepto constat: Atque de Aquæ-potoribus nihil attinet dicere; Potest hujusmodi Diæta (ut alibi diximus) vitam aliquandiu remorari, sed nunquam majorem in Modum prolongare: At in aliis Potibus Spirituosis, qualia sunt Vinum, Cervisia, Hydromel, & hujusmodi: id tanquam Summa Summarum affectari, & observari debet; Vt Partes Liquoris sint subtilissima, & Spiritus lenissimus: Hoc Vetustate simplici difficile erit efficere, quæ gignit Partes paulo Subtiliores, Spiritus verò multo Actiores; Itaque de Infusione in Doliis Substantiæ alicujus Pinguius, quæ Spirituum Actimoniam compescat, jam antea præceptum est: Est & alius modus absque Infusione, aut Mixtura; Is est, ut Liquor Potus continuo agitetur, sive per Vecturam in Mari, sive per Vecturam in Cartis, sive suspendendo utres ex Funibus, eosque quotidie agitando, aut aliis hujusmodi Modis: Certum enim est, Motum illum localem, Partes subtilizare, ac Spiritus in partibus interim ita fermentare, ut Acedini (quod Putrefactionis genus est) non vacent.

13. Vergente autem Senectute, etiam talis Præparatio Ciborum instituenda est, quæ sit tanquam in media Via ad Chylum. Atque de Distillationibus Ciborum, mera Nuga sunt; Etenim Portio Nutritiva, vel optima, non ascendit in Vaporem.

14. Incorporatio Cibi & Potus, antequam

con-

concurrant in Stomacho, gradus est ad Chylum; Itaque sumantur vel Pulli vel Perdices, & Phasiani, & similia; Et coquantur in Aqua, cum pauco Salis; deinde mundentur, & siccantur; postea sive in Musto, sive in Cervisia fervescente, infundantur; cum pauco Sacchari.

15. Etiam Expressiones Ciborum, & Concisiones minutæ, bene condita, Senibus utiles sunt; eo magis quod Officio Dentium in Manducatione (quod Præparationis præcipuum Genus est,) fere destituantur.

16. Atque de Juvamentis ejus Defectus, (Dentium scilicet Roboris, ad Cibum molendum) tria sunt quæ conferre possint. Primum, ut alii Dentes renascantur; Id quod difficile omnino esse videtur, nec posse perfici absque Instauratione Corporis Intima, & Potenti. Secundum est ut Mandibula per Astringentia debita, ita firmentur, ut Officio Dentium, aliqua ex parte, sufficere possint; quod non male cedere posse videtur. Tertium, ut Cibus sit ita præparatus, ut ista Masticatione non egeat; quod promptum est, & expeditum.

17. Subit etiam cogitatio de Quantitate Cibi, & Potus; Eam in Excessu nonnulla, quandoque ad Irrigationem Corporis, utilem esse; Itaque & Epulæ Profusæ, & Perpotationes, non omnino inhibenda sunt. Atque de Operatione super Alimenta, & eorundem Præparationem, hæc inquisita sunt.

O P E R A T I O

Super Actum ultimum Affimilationis.

VIII.

C O N N E X I O .

DE Actu Ultimo Affimilationis, (quem Operationes tres proxime præcedentes inveniuntur) brevis, & simplex erit præceptio; Resque magis Explicatione indiget, quam præceptione aliqua varia.

C O M M E N T A T I O .

1. **C**ertum est Corpora omnia *Affimilandi*, quæ in Contiguo sunt, *Desiderio* nonnullo indui: Id faciunt generose, & alacriter *Tenuia*, & *Pneumatica*; veluti *Flamma*, *Spiritus*, *Aër*: At contra, quæ *Molema* habent *Craſſam* & *Tangibilem*, debiliter admodum; eo quod *Desiderium* illud *Affimilandi*, à fortiori *Desiderio Quietis*, & se non *Movendi*, ligetur.

2. Certum est itidem, *Desiderium* illud *Affimilandi*, in Mole corporea, ligatum ut diximus, & inutile redditum, à *Calore* aut *Spiritu* in Proximo, liberari nonnihil, & excitari, ut tum demum actuetur; Quæ unica est *Cauſſa*, cur *Inanimata* non affimilent, *Animata* affimilent.

3. Certum & hoc quoque est; quo durior
fit

fit *Corporis Consistentia*, eo illud indigere *Majore Calore ad Stimulum Assimilationis*; Quod in *Senibus*, male omnino cedit; quia *Partes sunt obstinatior*, *Calor imbecillior*. Itaque aut *Obstinatio Partium* mollienda; aut *Calor* intendendus; Atque de *Malacificatione Membrorum* postea dicemus, cum jam ante etiam plura, quæ ad *Duritiem* hujusmodi prohibendam, & præveniendam pertinent, proposuerimus. De *Calore* autem intendendo, jam simplici *Præcepto* utemur, si prius etiam alterum *Axioma* assumpserimus.

4. *Actus Assimilationis* (qui à *Calore*, ut diximus, *circumfuso* excitatur,) est *Motus* admodum *Accuratus*, & *Subtilis*, & in *Minimis*. Omnes autem hujusmodi *Motus*, tum demum sunt in *Vigore*, cum omnis *Localis Motus* cessat, qui eum obturbet. Etenim *Motus Separationis* in *Homogenea*, qui in *Lacte* est ut *Flos* supernatet, *Serum* subsidat, nunquam fiet, si *Lac* leniter agitetur: Neque *Putrefactio* ulla in *Aqua*, aut *Mistis* procedet, si illa continuo *localiter* moveantur. Ex his itaque, quæ assumpta sunt, hoc jam ad *Inquisitionem præsentem* concludemus.

5. *Actus* ipse *Assimilationis* perficitur præcipue in *Somno* & *Quiete*, præsertim versus *Auroram*, facta jam *Distributione*: Non habemus igitur aliquid, quod ad præcipiendum occurrit, nisi ut *Homines* dormiant in *Calido*; Atque insuper, ut versus *Auroram* sumatur aliqua *Inunctio*, vel *Indusium* intinctum, exci-

tans moderate *Calorem*, atque post illud sum-
ptum redintegretur *Somnus*. Atque de *Actu*
ultimo Assimilationis, hæc inquisita sunt.

O P E R A T I O

Super Intenerationem ejus quod
areferi coepit, sive Malaciffa-
tio Corporis.

IX.

C O N N E X I O.

DE *Inteneratione* per *Interioris*, quæ per
multas *Ambages & Circuitus* fit, tam *A-*
limentationis, quam *Detentionis Spiritus*, (i-
deoque sensum perficitur) superius inquisitum
est; De ea autem, quæ fit per *Exterioris*, &
quasi subito, sive de *Corpore Malaciffando*,
jam videndum est.

H I S T O R I A.

1. **I**N Fabula de Restitutione Pelix in Ju-
ventutem, Media cum id se moliri finge-
ret, eam proposuit *Rationem Rei conficienda*,
ut Corpus Senis in Frusta concideretur; deinde
in Lebetæ cum Medicamentis quibusdam de-
coqueretur. Coctio fortasse aliqua ad hoc re-
quiretur; Concisione in Frusta scilicet non est
Opus.

2. Attamen etiam Concisio in Frusta adhi-
benda aliquatenus videtur, non Ferro, sed Ju-
dicio;

dicio; Cum enim Viscerum, & Partium sit Consistentia multum diversa, necesse est ut Inteneratio ipsorum, non iisdem Modis absolvatur; sed ut instituat^{ur} Cura singulorum, praeter ea qua pertinent ad Intenerationem totius Massae Corporis; de qua tamen primum.

3. Huic Operationi, per Balnea, Unctiones, & similia (si modo sit ejus Rei aliqua Potestas) satisfieri verisimile est; Circa qua observanda sunt ea, qua sequuntur.

4. Non nimis indulgendum est spei, quod hac Res confici possit, propter ea qua fieri cernimus in Imbibitionibus & Macerationibus Inanimatorum, per quas illa intenerantur; Cujus aliqua Exempla superius adduximus; Facilius enim est Operatio hujusmodi super Inanimata, quia attrahunt, & sugunt Liquores; At in Corpore Animali difficilius, quia Motus in eis fertur potius ad Circumferentiam.

5. Ideo Balnea, qua in usu sunt, emollientia, parum prosunt, sed obsunt potius; quia extrahunt magis, quam imprimunt; & solvunt Compagem Corporis, potius quam Consolidant.

6. Balnea, & Unctiones, qua Operationi presenti (Corporis scilicet bene & solide malacilandis) inservire possint, tres debent habere Proprietates.

7. Prima & praecipua est, ut constent ex iis, qua tota Substantia similia sunt Corpori & Carni Humanis, quaeque sint tanquam Alma, & Nutricantia per exterius.

8. Secunda est, ut habeant admista ea, qua subtili-

subtili-

subtilitate nonnulla imprimant, ut Vim nutritivam eorum, quibus admiscentur, insinuent, & inculcent.

9. Tertia, ut recipiant nonnullam Mixturam, (licet reliquis longe minorem) eorum, quæ sunt Astringentia; Non Austera, aut Acerba, sed Unctuosa, & Confortantia; Videndum reliqua duo operentur, interim prohibeantur (quantum fieri potest) Exhalatio è Corpore, quæ Virtutem Malacisstantium perdat; sed potius ut per Astrictionem Cutis, & Clausuram meatuum, Motus ad Intra promoveatur, & juvetur.

10. Consubstantiale maxime Corpori Humano, est Sanguis tepidus, vel ex Homine, vel ex aliis Animalibus: At Ficini illud Commentum, ad Instaurationem Virium in Senibus, de Exuptione Sanguinis Humani, ex Brachio Adolescentis sani, leve admodum est: Etenim, quod per Interius nutrit, nullo modo debet esse Æquale, aut plane Homogeneum Corpori, quod nutritur; sed aliquatenus Inferius, & Subordinatum, ut subigi possit; At in exterius Applicatis, quanto Substantia est similior, tanto Consensus melior.

11. Ab Antiquo receptum est, Balneum ex Sanguine Infantium sanare Leporam, & Carnes jam corruptas restituere; Adeo ut hoc ipsi fuerit Regibus quibusdam Invidia apud Plebem.

12. Proditum est Heraclitum Hydrope laborantem, se in Ventre calido Bovis, nuper occisi, immeruisse.

13. *lra*

13. *In usu est Sanguis tepidus Catulorum Felis, ad Erysipelata, & instaurandas Carnes & Cutem.*

14. *Brachium, aut Membrum aliquod abscissum, aut ex quo Sanguis alias nimium profuit, utiliter inseritur in ventrem alicujus Animalis nuper dissectum; nam potenter operatur ad sistendum Sanguinem; Sanguine Membri abscissi, Sanguinem recentem Animalis, per Consensum sorbente, & ad se vehementer trahente; Vnde & ipse sistitur, & refluit.*

15. *Multum in usu est, in Morbis extremis, & quasi desperatis, ut Columbæ scissæ, alia post alias mutata, ad Plantas Pedum Ægroti apponantur; unde sequitur interdum Auxilium mirabile; Id vulgo imputatur, quasi Maligna Morbi traherent; Sed utcumque, Caput petit ista Medicatio, & Spiritus Animales confortat.*

16. *Verum Balnea ista, & Uctiones sanguinolentæ, nobis videntur sordida, & odiosa; videndum de aliis, qua minus fortasse habent Fastidii, neque tamen minus Juva-menti.*

17. *Post Sanguinem igitur recentem, similia Substantiæ Corporis Humani, sunt Alimentosa; Carnes pinguiore, Bovinæ, Suillæ, Cervinæ; Ostrea inter Pisces; Lac, Butyrum; Vitella Ovorum; Pollen Triticis; Vinum Dulce, aut Saccharatum aut Mulsam.*

18. *Qua admisceri debent ad Impressionem, sunt, loco omnium, Sales, præsertim Niger; Etiana*

Etiam Vinum (cum Spiritu turgeat) imprimat, & utile est Vehiculum.

19. *Astringentia ejus generis qua descripsimus, Unctuosa scilicet, & Confortantia sunt, Crocus, Mastiche, & Myrrha, & Baccæ Myrri.*

20. *Ex his, pro nostro Iudicio, optime fiet Balneum, quale desideramus. Medici & Posteriores Meliora reperient.*

21. *Longe autem potentior fiet operatio, si Balneum quale proposuimus, (quod Caput Rei esse arbitramur) comitetur quadruplex Operationis Series, sive Ordo.*

22. *Primo, ut Balneum precedat Fricatio Corporis, & Inunctio ex Oleo, cum aliquo Spissamento; ut Virtus, & Calor humectans Balnei potius subintret Corpus, quam Aquea pars Liquoris. Deinde, sequatur Balneum ipsum, ad horas forte duas. A Balneo autem Emplastretur Corpus ex Mastiche, Myrrha, Tragacantho, Diapalma, Croco, ut cohibeatur (quantum fieri potest) Perspiratio, donec Malacum paulatim vertatur in Solidum; idque per viginti quatuor Horas, vel amplius. Postremo, amota Emplastratione, fiat Unctio cum Oleo, addito Sale, & Croco; Et renovetur Balneum post Quatriduum, cum Emplastratione, & Unctione (ut prius,) & continuetur hujusmodi Malaciffatio per Mensem unum.*

23. *Etiam durante tempore Malaciffationis, utile judicamus, & proprium, & secundum*
Inter-

Intentionem nostram, ut Corpus bene nutriatur, & ab Aëre frigido absteineatur, & nisi Calidum bibatur.

24. Hoc vero, (ut Initio in Genere monuimus) est ex iis, quæ nobis Experimento probata non sunt, sed descripta tantummodo ex Collimatione ad Finem. Etenim Meta posita, aliis Lampada tradimus.

25. Neque negligenda sunt Fomenta ex Corporibus Vivis. Ficinus ait (neque id per locum) Davidem contubernio Puellæ, alias salubriter, sed nimis sero usum fuisse; debuerat autem addere quod Puellam illam, more Virginum Persiæ, oportuisset inungi Myrrha, & similibus, non ad Delicias, sed ad augendam Virtutem Fomenti, ex Corpore vivo.

26. Barbarossa Ætate extrema, ex Consilio Medici Judæi, Puerulos continue Stomacho, & Iliis applicabat ad Fomenta: Etiam Senes nonnulli, Caniculas (Animalia scilicet intercalidissima) Stomacho noctu applicare consueverunt.

27. De Hominibus quibusdam Nasonibus, (qui Irrisionis pertasi, Nasorum Tuberes, & quasi Surculos amputarunt, atque in Brachiorum Ulnas, Incisione nonnulla adaperitis, ad tempus insuerunt, atque inde Nasos magis decentes efformarunt) increbuit Relatio quasi certa; idque in multis Nominibus: Ea si vera sit, Consensum Carnis ad Carnem, præsertim Vivarum, plane testatur.

28. De Inteneratione particulari Viscerum
Prin-

162 HISTORIA VITÆ
Principalium, Stomachi, Pulmonum, Jecoris,
Cordis, Cerebri, Spinalis Medullæ, Renum,
Fellis, Iliorum, Venarum, Arteriarum,
Nervorum, Cartilaginum, Ossium, *nimis
longa foret Inquisitio, & Præscriptio; Cum jam
non Praxim instruamus, sed Indicationes ad
Praxim.*

O P E R A T I O

Super Expurgationem Succis veteris,
& Restitutionem Succis novi, five Renovationem per Vices.

X.

H I S T O R I A.

Licet, quæ hic ponemus, superius fore præoccupata sint, tamen quia ista Operatio est ex Principalibus, retractabimus ea paulo futuris.

1. Certum est, Boves Aratores, atque Laboribus exhaustos, in Pascua nova, & lata admissos, Carnes recipere teneras, & juveniles: Idque Esu, & Palato comprobari, ut manifestum sit Carnium Intenerationem non esse difficilem: verum & Carnis Intenerationem sæpius repetitam, etiam ad Ossa, & Membranas, & similia, pervenire posse, verisimile est.

2. Certum est, Diætas, quæ in usu sunt, ex Guajaco præcipue, atque ex Sarsaperilla, & Chi-

& China, & Sassafras, præsertim longius con-
 tinuatas, & secundum Regulas rigidiores, u-
 niversum Corporis Succum, primo attenuare,
 deinde consumere, atque sorbere; Quod ma-
 nifestissimum est, quia Morbum Gallicum us-
 que ad Gummositates proVectum, quique in-
 timos Corporis Succos occupaverit, & depra-
 vaverit, ex illis Diætas posse curari probatum
 est: Atque insuper quia aque manifestum est,
 per huiusmodi Diætas, Homines factos Macilen-
 tos, Pallidos, & quasi Cadaverolos, paulo
 post Impinguari, Colorari, & manifesto Re-
 novari. Quamobrem huiusmodi Diætas, ver-
 gente Ætate, semel Biennio, ad Intentionem no-
 stram utiles esse, omnino existimamus, tanquam
 Exuvias, & Spolia Serpentum.

3. Fidenter dicimus, (neque vero quis, rogo,
 nos inter Hæreticos Catharos reponat) Purga-
 tiones repetitas, atque factas familiares, longe
 magis ad Diuturnitatem vitæ facere, quam
 Exercitia & Sudores. Id autem fieri necesse est,
 si teneatur, quod positum est, Unctiones Cor-
 poris, & Meatum ab Extra Oppletiones,
 & Aëris Exclusiones, & Spiritus in Massa
 Corporis Detentiones, plurimum conducere ad
 vitam longævam. Etenim certissimum est, per
 Sudores, & Perspirationes Exteriores, non
 solum Humores, & Vapores Excrementitios,
 exhalari, & absorberi; sed una etiam Succos,
 & Spiritus bonos, qui non tam facile reparan-
 tur: In Purgationibus autem (nisi fuerint ad-
 modum immoderate) non item, cum super
 Humo-

Humo-

Humores *præcipue operentur*. Purgationes autem, ad hanc Intentionem, optima sunt, quæ paulo ante Cibum sumuntur, quia desiccant minus, ; Ideoque debent esse ex iis Catharticis, quæ Ventriculum minime turbant.

Intentiones Operationum quas proposuimus, (ut arbitramur) verissimæ sunt; Remedia Intentionibus fida. Neque credibile est dictu (licet haud pauca ex ipsis velut *Plebeia* videri possint) quanta cum Cura & Delectu, ea à nobis examinata fuerint; ut sint (salva semper Intentione) & Tuta, & Efficacia. Rem ipsam, Experimentum & comprobabit, & promovebit. Talia autem in omnibus Rebus sunt Opera Consilii cujusque Prudentioris; quæ sunt Effectu admiranda, Ordine quoque egregia, Modis faciendi tanquam vulgaria.

A T R I O L A M O R T I S .

Ad Artic. 15. Connexio.

DE *Atriolis Mortis* jam inquirendum; id est de iis, quæ accidunt *Morientibus* in *Articulo Mortis*, & paulo ante, & post: Ut cum multis viis perveniat ad *Mortem*; intelligi possit in quæ *Communia* illa desinant; Præcipue in *Mortibus*, quæ inferuntur per *Indigentiam Naturæ*, potius quam per *Violentiam*; tametsi etiam aliquid ex his propter *Rerum Connexionem*, inspergendum sit.

HISTO-

HISTORIA.

1. Spiritus Vivus videtur tribus indigere, ut subsistat: Motu commodo; Refrigerio temperato; & Alimento idoneo. Flamma vero duobus ex his tantum indigere videtur; Motu nimirum, & Alimento; propterea quod Flamma simplex sit Substantia. Spiritus composita; ita ut si transeat paulo propius in Naturam Flammeam, se perdat.

2. Etiam Flamma, majore Flamma & potentiore resolvitur, & necatur, ut bene notavit Aristoteles; multo magis Spiritus.

3. Flamma, si comprimatur nimium, extinguitur; ut cernere est in Caudela, superimposito Vitro: Etenim Aër per Calorem dilatatus contrudit Flammam, eamque minuit, & extinguit: Neque in Caminis concipitur Flamma, si Materies, absque Spatio aliquo interjecto, compingatur.

4. Etiam Ignita Compressione extinguuntur; veluti si Carbonem ignitum Ferro, aut Pede, fortiter comprimas, extinguitur statim Ignis.

5. Aut ut ad Spiritum veniamus; Si Sanguis aut Phlegma irruat in ventriculos Cerebri, fit Mors subito; cum Spiritus non habeat ubi se moveat.

6. Contusio etiam Capitis vehemens inducit subitam Mortem, Spiritibus in ventriculis Cerebri angustiatis.

7. Opium, & alia Narcotica fortiora,
coagu-

coagulant Spiritum, eumque privant Motu.

8. Vapor venenatus Spiritui, totaliter odiosus, infert Mortem subitam, ut in venenis Mortiferis, quæ operantur per Malignitatem (ut loquuntur) specificam: Incutit enim Fastidium Spiritui, ut amplius movere, aut Reitam inimica occurrere nolit.

9. Etiam Extrema Ebrietas, aut Crapula, quandoque inferunt Mortem subitam; cum Spiritus non tam Densitate, aut Malignitate Vaporis, (ut in Opio, & Venenis malignis) quam ipsa Copia, obruatur.

10. Extremus Mæror, & Metus, præsertim subitus, (ut fit in Nuncio malo, & improvviso) quandoque dant subitam Mortem.

11. At non solum nimia Compressio, sed etiam nimia Dilatatio Spiritus, mortifera.

12. Gaudia ingentia & repentina complures exanimarunt.

13. In magnis Evacuationibus, quales fiunt in secandis Hydropicis, exeuntibus confertim Aquis; multo magis in Ingentibus, & Repentinis Profluviiis Sanguinis, sequitur sæpius Mors subita; Idque per meram Fugam Vacui in Corpore, omnibus affatim morventibus ad Spatia implenda, quæ exinaniuntur; atque inter alia Spiritu ipso: Nam quoad Profluvia Sanguinis tardiora, res spectat ad Indigentiam Alimenti, non ad Refusionem Spiritus: Atque de Motu Spiritus, in tantum vel Compresso, vel Effuso, ut Mortem inferat, hac inquisita sunt.

14. Ve-

14. *Veniendum ad Indigentiam Refrigerii. Cohibitio Respirationis Mortem infert subitam, ut in omni Suffocatione aut Strangulatione. Neque tamen videtur Res referrí debere, tam ad Impedimentum Motus, quam ad Impedimentum Refrigerii; quia Aër nimis Calidus, licet libere attractus, non minus suffocat, quam si inhibeatur Respiratio. Ut fit in iis, qui suffocati aliquando sunt ex Carbonibus incensis, aut Lithanthracibus, aut Parietibus recenter dealbatis, in Cubiculis clausis, Igne etiam accenso: Quod Genus mortis traditur fuisse Imperatoris Joviniani. Aut etiam ex Balneis siccis supercalefactis, quod usurpatum fuit in Nece Faustæ, Constantini Magni uxoris.*

15. *Valde pusillum est Tempus, quo Natura Anhelitum repetit, atque expellit Fuliginem Aëris in pulmones attracti, & recentem introrecipi desiderat; vix certe ad tertiam partem Minuta.*

16. *Rursus Pulsus Arteriarum, & Motus Cordis, Systoles & Diastoles, triplo velocior quam Respiratio; adeo ut si fieri posset, ut ille Motus in Corde, absque inhibita Respiratione sisti posset, sequeretur Mors etiam celerius, quam ex Strangulatione.*

17. *Ulus tamen & Consuetudo, in hac Naturali Actione Respirationis nonnihil valet; ut in Urinatoribus Delis, & Piscatoribus Perlarum, qui perpetuo Usu, Decuplum Temporis ad minimum, retinere Anhelitum possunt,*

possunt, plusquam pro Ratione aliorum Hominum.

18. Sunt ex Animalibus, etiam ex iis, quæ Pulmones habent, alia quæ ad longius Tempus, alia quæ ad brevius, Anhelitum cohibere possunt; prout majore scilicet, aut minore indigent Refrigerio.

19. Pisces minore indigent Refrigerio, quam Animalia Terrestria; Indigent tamen, atque refrigerantur per Branchias: Atque quemadmodum Terrestria Aërem nimis fervidum, aut occlusum non ferunt; ita & Pisces, in Aqua Glacie totaliter, & diutius cooperta, suffocantur.

20. Si Spiritus insulsum patiatur ab alio Calore, proprio longe vehementiore, dissipatur, & perditur. Si enim Proprium Calorem non sustineat absque Refrigerio, multo minus Alienum intensiorem tolerare potest; Id cernitur in Febris Ardentibus, ubi Calor Humorū putrefactorum, Calorem Nativum superat, usque ad Extinctionem, sive Dissipationem.

21. Somni quoque indigentia, & Usus, refertur ad Refrigerium. Motus enim, Spiritum attenuat & rarefacit, & Calorem ejus acuit, & intendit. Somnus contra Motum, & Discursum ejus sedat, & compescit. Et si enim Somnus Actiones Partium, & Spirituum Motualium, & omnem Motum ad Circumferentiam Corporis, roboret, & promoveat; tamen Motum proprium Spiritus vivi, magna ex parte consopit, & tranquillat. At Somnus regulariter,

riter, semel intra 24. Horas, Natura humane debetur, idque ad 6. aut 5. Horas ad minimum; Licet sint etiam in hac parte quandoque Natura Miracula, ut refertur de Meccenate, quod longo tempore ante Obitum non dormisset. Atque de Indigentia Refrigerii, ad Spiritum conservandum, hac inquisita sint.

22. Quod vero ad Tertiam Indigentiam attinet (Alimenti scilicet) videtur illa ad Partes potius, quam ad Spiritum Vivum pertinere. Facile enim quis credat, Spiritum Vivum subsistere in Identitate, non per Successionem, aut Renovationem. Atque quoad Animam Rationalem in Homine, certo certius est, eam nec ex Traduce esse, nec reparari, nec interire: Loquuntur de Spiritu Naturali Animalium, atque etiam Vegetabilium, qui ab illa altera essentialiter, & formaliter differt: Ex horum enim Confusione, Metempsychosis illa, & innumera tam Ethnicorum, quam Hæreticorum Commenta emanarunt.

23. Renovatio per Alimentum, in Corpore Humano, regulariter singulis Diebus requiritur. Triduanum autem Jejunium Sanis vix toleratur: Usus tamen & Consuetudo, etiam in hac Parte, haud parum valet: At Morbo angustibus Inedia minus gravis est. Etiam Somnus Alimentationi nonnihil parat, quemadmodum contra Exercitatio eam efflagitat magis. Inveni etiam sunt (sed raro) aliqui, qui quodam Natura Miraculo, sine Cibo & Potu, ad Tempus non mediocre vixerunt.

H

24. Cor-

24. Corpora Mortua, si non intercipientur à Putredine, diutius sine notabili Absumptione subsistunt: At Corpora viva non multum ultra Triduum (ut dictum est) nisi reparentur per Alimentationem; Id quod indicat, etiam illam Assumptionem esse Opus Spiritus vivi, qui aut se reparat, aut Partes ponit in Necessitate se reparandi, aut utrumque: Quam Rem etiam illud astruit, (quod paulo ante notatum est) nempe, quod possint Animalia sine Alimento paulo diutius durare, si dormiant. At Somnus omnino nil aliud est, quam Receptio Spiritus vivi in se.

25. Copiosa nimis & continua Effluxio Sanguinis, qualis aliquando fit ab Hæmorrhoidibus; interdum à Vomitu Sanguineo, Venis interioribus reseratis aut fractis; interdum ex Vulneribus, Mortem infert festinam: cum Sanguis Venarum, Sanguini Arteriarum ministrat; Sanguis Arteriarum, Spiritui.

26. Haud parvum est Quantum Cibi & Potus, quod Homo bis in die pastus, intra Corpus recipit; Longe plus, quam aut per Sellam aut per Urinam, aut per Sudores egerit. Non mirum (inquis) cum reliquum in Succos, & substantiam Corporis mutetur. Recte: Sed cogita paulisper, quod ea Accessio fit bis in Die neque tamen Corpus exundat; Similiter, licet Spiritus reparetur, tamen Quanto suo non enormiter excrescit.

27. Nil attinet adesse Alimento in Gradum remoto, sed ejus Generis, & ita preparatum.

& m

Et ministratum, ut Spiritus in illud agere possit. Neque enim Baculus Cerei sufficiet ad Flammam continuandam, nisi adsit Cera; Neque Homines Herbis solis pasci possunt: Atque inde fit Atrophia Senilis, quod licet absit Caro & Sanguis, tamen Spiritus est factus tam paucus & rarus, & Succus & Sanguis tam effœti, & obstinati, ut non teneat Proportio ad Alimentandum.

28. Subducamus Calculos Indigentia, secundum Cursum Naturæ Ordinarium, & Consuetum. Explicatione Motus sui, in ventriculis Cerebri, & Nervis, indiget Spiritus perpetuo; Motu Cordis, tertia Parte Momenti; Respiratione, singulis Momentis; Somno & Alimento, intra Triduum: Potentia ad Alimentandum quasi post Octoginta Annos. Atque si alicui ex his Indigentis non succurratur, sequitur Mors. Atque tria plane esse videntur Atriola Mortis; Destitutio Spiritus, in Motu suo; in Refrigerio; in Alimento.

[Monita.] 1. Erraverit, qui existimet Spiritum Vivum, Exemplo Flamma perpetuo generari, & extingui, nec ad Tempus aliquod notabile durare. Neque enim hoc facit Flamma ipsa ex natura sua, sed quia inter Inimica versatur: Nam Flamma intra Flammam durat. At Spiritus vivus inter Amica degit, & Obsequia plurima. Itaque cum Flamma sit substantia Momentanea, Aër autem substantia Fixa; Spiritus vivi media est Ratio.

2. De Interitu Spiritus, per Destructionem Organorum, (qualis fit per Morbos, & Violentiam)

tiam) non est Inquisitio præsens, (ut ab initio diximus) tametsi & ille in eadem tria *Atriola* desinat. Atque de ipsa *Forma Mortis* hæc inquisita sint.

29. Duo sunt magni Præcursores Mortis; Alter à Capite, alter à Corde missus: Convulsio, & extremus Labor Pulsus; nam etiam Singultus ille lethalis est Convulsionis genus, Labor autem Pulsus lethalis, habet Velocitatem insignem, quandoquidem Cor sub ipsa Morte ita trepidet, ut Systole, & Diastole fere confundantur; Habet etiam conjunctam Debilitatem, & Humilitatem, & sæpius Intermissionem magnam, labascente motu Cordis, nec fortiter, aut constanter insurgere valente.

30. Præcedunt etiam Mortem in Propinquo summa Inquietudo, & Jactatio; Motus Manuum tanquam Floccos colligendo; Nixus Prehensionis, & Tentionis fortis; Dentes etiam fortiter comprimere; Glutire vocem; Tremor Labii inferioris; Pallor oris; Memoria confusa; Sermonis Privatio; Sudores frigidi Corporis Elongatio; Sublatio Albuginis Oculorum; Faciei totius Alteratio, (Naso acuto, Oculis concavis, Genis labantibus); Linguae Contractio & Convolutio; Frigus Extremitatum; In aliquibus Emissio Sanguinis, aut Spermatis; Clamor acutus; Anhelitus Creber; Inferioris Maxillæ Lapsus, & similia.

31. Mortem sequuntur, Sensus omnis, & Motus

Motus, tam Cordis & Arteriarum, quam Nervorum & Artuum, Privatio; Impotentia Corporis se sustentandi erectum; Rigor Nervorum & Partium; Deposito omnis Caloris; paulo post Putrefactio & Fœtor.

32. Anguillæ, Serpentes, & Insecta diu moventur singulis Partibus, post Concisionem; ut etiam Rusticiputent, Partes singulas ad se rursus uniuendum expedire. Etiam Aves Capitibus avulsis ad Tempus subsultant: quin & Corda Animalium avulsa diu palpitant. Equidem meminimus ipsi vidisse Hominis Cor, qui evisceratus erat, (Supplicii Genere apud nos versus Proditores recepto,) quod in ignem de more injectum, saltabat in altum, primo ad Sesquipedem, & deinde gradatim ad minus; durante spatio (ut meminimus) septem, aut octo Minutarum. Etiam vetus, & Fide digna Traditio est, de Bove sub Eviscerationem iungente. At magis certa de Homine, qui eo Supplicii genere (quod diximus) evisceratus, postquam Cor avulsum penitus esset, & in Carnificis Manu, tria aut quatuor Verba Precum, auditus est proferre; Quod idcirco magis credibile esse diximus, quam illud de Sacrificio; quia solent Amici huiusmodi Reorum, Mercedem dare Carnifici, ut Officium suum perniciosissime expediat, quo illi celerius à Doloribus liberentur; In Sacrificiis vero non videmus causam, cur similis præstetur à Sacerdote diligentia.

33. Ad resuscitandum eos, qui Deliquia

H 3

Animi,

Animi, aut Catalepses subitas patiuntur, (quorum haud pauci, absque Ope, etiam exspiraturi fuissent,) hac sunt in Usu. Exhibitio Aquarum ex Vino distillatarum, (quas Aquas vocamus Calidas, & Cordiales:) Inflexio Corporis in Pronum; Obturatio fortis Oris & Narium; Flexio Digitorum cum Tortura quadam; Evulsio Pilorum Barbæ, aut Capitis; Frictio Partium, præsertim Faciei, & Extremorum; Subita Insperio Aquæ Frigidæ in Faciem; Strepitus Acuti, & subiti; Appositio ad Nares Aquæ rosacæ, cum Aceto, in languoribus; Incensio Plumarum, Pannorum, in Suffocatione Uteri; At maxime Sartago fervescens utilis est Apoplecticis; Etiam Fortis arctus Corporum vivorum, aliquibus profuit.

34. Complura fuerunt Exempla Hominum tanquam Mortuorum; Aut Expositorum è Lecto, Aut Delatorum ad Funus, quinetiam nonnullorum in Terra Conditorum, qui nihilominus revixerunt; Id quod in iis, qui Conditum sunt, repertum est, (terra aliquanto post aperta,) per Obtusionem & Vulnerationem Capitis, ex jactatione & Nixu Cadaveris intra Feretrum. Cujus Exemplum recentissimum, & maxime memorabile fuit, Joannis Scoti, Subtilis illius & Scholastici, qui à Servo, cum sepultus esset absente, (quique, ut videtur, hujusmodi Catalepsium ejus Symptomata noverat) aliquanto post effusus, in tali Statu repertus est. Et simile quiddam accidit nostra Ætate,

tate, in persona Histrionis, sepulti Cantebri-
giæ. Memini me accepisse de Generoso quodam,
qui ludibundus, ex Curiositate, desiderabat
scire, qualia paterentur in Patibulo Suspensi;
se seque suspendit, super Scabellum se allevans,
& deinde se demittens; putans etiam penes se
futurum, ut Scabellum, pro arbitrio suo, re-
cuperaret; Id quod facere non potuit; sed tamen
ab Amico presente adjustus est; Ille interrogatus,
quid passus esset? retulit se Dolorem non sen-
sisse; sed primo observatam sibi fuisse circa ocu-
los Speciem Ignis, & Incendii; deinde extre-
mæ Nigredinis, sive Tenebrarum; postremo
Coloris cujusdam cærulei pallidioris, sive
thalassini; qualis etiam conspicitur sæpe Animo
Liquentibus. Audivi etiam de Medico ad-
huc vivente, qui Hominem, qui se suspende-
rat, atque per Horam dimidiam suspensus man-
serat, in vitam, Fricationibus, & Balneis
calidis, reduxerat; Quique etiam profiteri so-
leat, se non dubitare, quin Suspensum quemcun-
que ad tempus prædictum, revocare posset,
modo Cervices ei, per Impetum primæ Demissio-
nis, non fuerint effractæ.

Discrimina Juventutis & Sene-
ctutis.

Ad Artic. 16.

I. **S**cala Humani Corporis talis est: Con-
cipi; Vivificari in Utero; Nasci;
Mamilla; Depulsio à Mamilla; Usus Cibi

H. 4

&

& Potus, ab initio qualis Infantibus convenit; Dentire primo, circa Annum secundum; Incipere Gradiri; Incipere Loqui; Dentire secundo, circa Annum septimum; Pubescere, circa Annum duodecimum, aut decimum quartum; Potentem esse ad Generandum, & Fluxus Menstruorum; Pili circa Tibias, & Axillas, Barbescere; atque hucusque, & quandoque ulterius, Grandescere; Deinde Roboris Artuum Status & ultimitas, etiam Agilitatis; Canescere, & Calvescere; Cessatio Menstrui & Potentiæ Generationis; Vergere ad Decrepitum, & Animal Tripes; Mori. Interim Animus quoque suas habet Periodos, sed per Annos non possunt describi: Ut Memoriam labilem, & Similia, de quibus postea.

2. Discrimina Juventutis, & Senectutis hac sunt. Cutis Iuveni Lævis, & Explicata; Seni Arida, & Rugosa, præsertim circa Frontem, & Oculos: Carnes Iuveni Teneræ, & Molles; Seni Duriores: Robur Iuveni, & Agilitas; Seni Diminutio Virium, & Motuum Tarditas: Iuveni Coctionum Validitas; Seni Debilitas: Iuveni Viscera Mollia, & Succulenta; Seni Salsa, & Retorrida: Iuveni Corpus Erectius; Seni Inclinatio in Curvum: Iuveni Constantia Artuum; Seni Debilitas, & Tremor: Iuveni Humores Biliofi, & Sanguis Fervidior; Seni Humores Phlegmatici, & Melancholici, & Sanguis Frigidior: Iuveni Venus in promptu; Seni tardior: Iuveni Succus Corporis magis Roscidi; Seni magis Crudi, & Aquei:

Aquei: *Iuveni* Spiritus Multus, & Turge-
 scens; *Seni* Paucus, & Jejunus: *Iuveni* Spi-
 ritus Densus & Viridis; *Seni* Acris, & Rarus:
Iuveni Sensus Vivaces, & Integri; *Seni* Hebe-
 tiores, & Deficientes: *Iuveni* Dentes Robu-
 sti, & Integri; *Seni* Debiles, Attriti, & Deci-
 dui: *Iuveni* Pili colorati; *Seni* cuiuscunque
fuertint Coloris, Cani: *Iuveni* Coma; *Seni* Cal-
 vities: *Iuveni* Pulsus Grandior, & Incitator;
Seni Obscurior, & Tardior: *Iuveni* Morbi
magis Acuti, & Curabiles; *Seni* magis Chro-
 nici, & Curatu Difficiles: *Iuveni* Vulnera ci-
 tius coalescentia; *Seni* tardius: *Iuveni* Genæ
 florentes Colore; *Seni* aut Pallidæ, aut Rubi-
 cundæ, atque Sanguine Spisso: *Iuveni* minor
 Molestia ex Catarrhis; *Seni* major: Neque
 scimus in qua proficiant Senes, (quoad cor-
 pus) nisi quandoque in Obesitatem; Cujus
 Causa præsto est; quia Corpora Senum, nec bene
 perspirant, nec bene assimilant; Pinguedo au-
 tem nihil aliud est, quam Exuberantia Alimen-
 ti, ultra id, quod excernitur, aut perfecte assi-
 milatur. Etiam in quibusdam Senibus in Eda-
 citatem proficitur, propter Acidos Humores,
 Licet Senes digerant minus. Ac universa, qua jam
 diximus, Medici quasi Feriantes, referent ad
 Caloris Naturalis, & Humoris Radicalis Di-
 minutionem, qua Res nihili sunt ad Vsum; Illud
 certum, Siccitatem in Decursu Ætatis, Frigi-
 ditatem præcedere; Atque Corpora cum sint in
 Statu, & Acme Caloris, ad Siccitatem decli-
 nare, Frigiditatem autem postea sequi.

3. *Iam vero etiam de Affectibus Animi videndum. Equidem memini, cum Adolescens essem Pictavii in Gallia, me consuevisse familiariter cum Gallo quodam, Iuvene Ingeniosissimo, sed paululum Loquaci; qui postea in Virum Eminentissimum evasit; Ille in Mores Senum invehere solitus est; atque dicere, si daretur conspici Animos Senum, quemadmodum cernuntur Corpora, non minores apparituras in iisdem Deformitates: Quinetiam Ingenio suo indulgens, contendebat Vitia Animorum in Senibus, Vitiis Corporum esse quodammodo Consentientia, & Parallela. Pro Ariditate Cutis, substituebat Impudentiam: Pro Duritie Viscerum, Immisericordiam: Pro Lippitudine Oculorum, Oculum Malum, & Invidiam: Pro Immersione Oculorum, & Curvatione Corporis versus Terram, Atheismum, (Neque enim cælum, inquit, respiciunt, ut prius: Pro Tremore Membrorum, Vacillationem Decretorum, & fluxam Inconstantiam: Pro Inflexione Digitorum, tanquam ad Prehensionem, Rapacitatem & Avaritiam: Pro Labascentia Genuum, Timiditatem: Pro Rugis, Calliditatem, & Obliquitatem: & alia qua non occurrunt. Sed ut serii simus; Iuveni adest Pudor, & Verecundia; Seni paululum obduruit: Iuveni Benignitas, & Misericordia; Seni occalluit: Iuveni Æmulatio laudabilis: Seni Invidia maligna: Iuveni Inclinatio ad Religionem, & Devotionem, ob Feruorem, & Inexperientiam Mali; Seni Deferyescencia in Pietate, ob Charitatis*

ritatis Teporem, & diutinam Conversatio-
 nem inter Mala, nec non ob credendi Difficulta-
 tem: *Iuveni* Valde velle; *Seni* Moderatio: *Iu-*
veni Levitas quadam, & Mobilitas; *Seni* Gra-
 vitas major, & Constantia: *Iuveni* Liberali-
 tas, & Beneficentia, & Philanthropia; *Seni*
 Avaritia, & Sibi sapere, & consulere: *Iuveni*
 Confidentia, & bene sperare; *Seni* Diffiden-
 tia, & plurima habere pro suspectis: *Iuveni*
 Facilitas, & Obsequium; *Seni* Morositas, &
 Fastidium: *Iuveni* Sinceritas, & Animus A-
 pertus; *Seni* Cautio, & Animus Tectus: *Iu-*
veni Magna appetere; *Seni* Necessaria curare:
Iuveni Præsentibus Rebus favere; *Seni* Ante-
 acta potiora habere: *Iuveni* Superiores revere-
 ri; *Seni* Censura in illos uti: & complura a-
 lia, quæ ad Mores potius pertinent, quam ad
 Inquisitionem præsentem: Attamen, quem-
 admodum in Corpore, ita in Animo, in non-
 nulla proficiunt Senes, nisi fuerint admodum
 Emeriti; Nempe, ut cum ad Excogitandum
 minus sint prompti, Judicio tamen valeant; &
 Tutiora, & Saniora, quam Speciosiora malint:
 Etiam, in Garrulitatem proficiunt, & Osten-
 tationem; Fructum enim Sermonis petunt, cum
 Rebus minus valeant; ut non absurde Titho-
 num in Cicadam versum fuisse, Poëtæ fingant.

C A N O N E S

Mobiles de Duratione Vitæ,
& Forma Mortis.

C A N O N I.

Non fit *Consumptio*, nisi quod deperditum sit de Corpore, transmigret in *Corpus aliud*.

EXPLICATIO.

Nullus est Rerum *Interitus*: Itaque quod absumitur, aut evolat in *Aërem*, aut recipitur in *Corpus* aliquod *Adjacens*: Quare videmus *Araneam*, aut *Muscam*, aut *Formicam*, in *Electro*, Monumento plus quam *Regio*, sepultas, æternizari; cum tamen sint *Res Teneræ*, & *Dissipabiles*. Verum non adest *Aër*, in quem aliquid evolet; atque *Substantia Electri* est tam *Heterogenea*, ut nihil ex illis recipiat. Simile etiam fore arbitramur, *missio Ligno*, aut *Radice*, aut ejusmodi in *Argentum Vivum*. At *Cera*, & *Mel*, & *Gummi*, habent similem *Operationem*, sed ex Parte tantum.

C A N O N II.

In est omni *Tangibili Spiritus*, *Corpore* *crassiore* obrectus, & obsessus; Atque ex eo *Originem* habet *Consumptio* & *Dissolutio*.

EXPLICATIO.

Nullum *Corpus* nobis notum, hic in *Superiore Parte Terræ*, *Spiritu* vacat; sive per *Attenuationem*, & *Concoctionem Caloris Cœlestium*, sive alias. Neque enim Ca-

va Rerum Tangibilia *Vacuum* recipiunt; sed aut *Aërem*, aut *Spiritum* Rei proprium. *Spiritus* autem ille (de quo loquimur) non est *Virtus* aliqua, aut *Energia*, aut *Entelechia*, aut *Nuga*; sed plane *Corpus* Tenue, Invisibile; attamen Locatum, Dimensum, Reale: Neque rursus *Spiritus* ille *Aër* est, (quemadmodum nec *Succus* *Uvæ* est *Aqua*) sed *Corpus* Tenue, cognatum *Aëri*, at multum ab eo diversum: Partes autem Rei Crassiores (cum sint Naturæ Pigræ, nec admodum Mobilis) per periodos longas duraturæ forent: sed *Spiritus* ille est; qui turbat, & illas fodiat, & subruit, atque Humidum Corporis, & quicquid digerere potest, in novum *Spiritum* deprædatur; deinde tam *Spiritus* Corporis præexistens, quam noviter Factus, simul sensim evolant. Id optime ostenditur, in *Diminutione Ponderis*, Corporum Arefactorum per *Perspirationem*. Neque enim quicquid emittitur, erat *Spiritus*, quando ponderaverat; neque non *Spiritus*, quando evolaverat.

CANON III.

Spiritus Emissus desiccatur; detentus, & molliens intus, aut colliquatur; aut putrefacit; aut vivificat.

EXPLICATIO.

Quatuor sunt *Processus* *Spiritus*; Ad *Arefactionem*; ad *Colliquationem*; ad *Putrefactionem*; ad *Generationem* Corporum. *Arefactio* non est *Opus* proprium *Spiritus*, sed *Partium* crassiorum post emissum *Spiritum*: tum enim

enim illæ se contrahunt, partim per fugam Vacui, partim per unionem Homogeneorum: Ut liquet in omnibus, quæ arefiunt per Ætatem, Et in siccionibus Corporibus, quæ desiccantur per Ignem, ut *Lateribus, Carbonibus, Panibus.* *Colliquatio* est merum Opus Spirituum. Neque fit nisi *Calore* excitentur; tum enim *Spiritus* se dilatantes, neque tamen exeuntes, se insinuant, & perfundunt inter Partes crassiores; Easque ipsas reddunt Molles, & Fusiles; ut in *Metallis, & Cera;* Etenim *Metalla, & alia Tenacia,* apta sunt ad cohibendum *Spiritum,* ne excitatus evolet. *Putrefactio* est Opus Mixtum, *Spiritus, & Partium Crassiorum:* Etenim *Spiritu* (qui Partes rei continebat, & frænabat) partim emisso, partim languescente, omnia solvuntur, & redeunt in *Heterogeneas* suas, sive (si placet) *Elementa* sua; Quod *Spiritus* inerat Rei, congregatur ad se; (unde *Putrefacta* incipiunt esse gravis Odoris:) *Oleosa* ad se; (unde *Putrefacta* habent nonnihil Lævoris & Unctuositatis:) *Aquea* itidem ad se; *Faces* ad se; (unde fit Confusio illa in *Putrefactis.*) At *Generatio,* sive *Vivificatio,* est Opus itidem Mixtum *Spiritus, & Partium crassiorum;* sed longe alio modo: *Spiritus* enim totaliter detinetur, sed tumet, & movetur localiter; *Partes* autem *Crassiores* non solvuntur, sed sequuntur Motum *Spiritus,* atque ab eo, quasi distillantur, & extruduntur in varias Figuras; unde fit illa *Generatio, & Organizatio:* Itaque semper fit *Vivificatio in*
 Mate-

Materia *Tenaci*, & *Lenta*, atque etiam *Sequaci*, & *Molli*; ut simul & *Spiritus* fiat *De-tentio*; atque etiam *Cessio lenis Partium*, prout eas effingit *Spiritus*; Atque hoc cernitur in Materia, omnium tam *Vegetabilium*, quam *Animalium*; sive generentur ex *Putrefactione*, sive ex *Spermate*; In his enim omnibus, manifestissime cernitur esse *Materia*, difficilis ad *Abrumpendum*, facilis ad *Cedendum*.

C A N O N I V.

IN omnibus *Animatis* duo sunt Genera *Spirituum*; *Spiritus Mortuales* quales insunt *Inanimatis*; & Superadditus *Spiritus vitalis*.

E X P L I C A T I O.

IAm ante dictum est, ad Longævitatē procurandam, debere considerari *Corpus Humanum*, primo, ut *Inanimatum*, & *Inalimentatum*; Secundo, ut *Animatum*, & *Alimentatum*: Nam Prior Consideratio dat *Leges de Consumptione*; Secunda de *Reparatione*. Itaque nosse debemus, inesse Humanis *Carnibus*, *Offibus*, *Membranis*, *Organis*, denique *Partibus* singulis, dum vivunt, in Substantia earum perfusos, tales *Spiritus*, quales insunt in hujusmodi Rebus, *Carne*, *Osse*, *Membrana*, & cæteris, Separatis, & Mortuis; quales etiam manent in *Cadavere*: At *Spiritus Vitalis*, tametsi eos regat, & quendam habeat cum illis *Consensum*, longe alius est ab ipsis: *Integralis*, & per se *Constans*. Sunt autem duo *Discrimina* præcipua, inter *Spiritus Mortuales*, & *Spiritus Vitales*; Alterum, quod *Spiritus Mortua-*
les.

les, minime sibi continentur, sed sint tanquam
 abscissi, & circumdati Corpore crassiore, quod
 eos intercipit; quemadmodum *Aër* permixtus
 est in *Nive*, aut *Spuma*. At *Spiritus Vitalis* om-
 nis sibi continuatur, per quosdam *Canales*;
 per quos permeat, nec totaliter intercipitur.
 Atque hic *Spiritus*, etiam duplex est; Alter
Ramosus tantum, permeans per parvos *Du-
 ctus*, & tanquam *Lineas*: alter habet etiam
Cellam, ut non tantum sibi continuetur, sed e-
 tiam congregetur in Spatio aliquo cavo, in
 bene magna *Quantitate*, pro Analogia Cor-
 poris; atque in illa *Cella* est *Fons Rivulorum*,
 qui inde diducantur. Ea *Cella* præcipue est in
Ventriculis Cerebri, qui in *Animalibus* magis
Ignobilibus angusti sunt; adeo ut videantur
Spiritus per universum *Corpus Fusi*, potius
 quam *Cellulati*: Ut cernere est, in *Serpenti-
 bus*, *Anguillis*, *Muscis*, quorum singulæ *Por-
 tiones* abscissæ moventur diu: Etiam *Aves*
 diutius *Capitibus* avulsis subsultant; quoniam
 parva habeant *Capita*, & parvas *Cellas*: At
Animalia Nobiliora *Ventriculos* eos habent
 ampliores; Et maxime omnium *Homo*. Al-
 terum *Discrimen* inter *Spiritus* est; quod *Spiri-
 tus vitalis* nonnullam habeat *Incensionem*,
 atque sit tanquam *Aura Composita* ex *Flam-
 ma*, & *Aëre*; quemadmodum *Succi Anima-
 lium* habeant & *Oleum*, & *Aquam*. At illa *In-
 censio*, peculiare præbet *Motus*, & *Facultates*;
 Etenim & *Fumus Inflammabilis*, etiam ante
Flammam conceptam, *Calidus* est, *Tenuis*,
 Mobi-

Mobilis; Et tamen alia Res est, postquam facta sit *Flamma*; At *Incensio Spirituum Vitalium*, multis partibus lenior est, quam mollissima *Flamma* ex *Spiritu Vini*, aut alias; Atque insuper mixta est ex magna parte, cum *Substantia Aërea*; ut sit & *Flammæ*, & *Aërea Natura* *Mysterium*.

CANON V.

Actiones Naturales sunt propriæ *Partium* singularum, sed *Spiritus vitalis* eas excitat, & acuit.

EXPLICATIO.

Actiones siue *Functiones*, quæ sunt in *Angulis Membris*, Naturam ipsorum *Membrorum* sequuntur; (*Attractio*, *Retentio*, *Digestio*, *Assimilatio*, *Separatio*, *Excretio*, *Perspiratio*, etiam *Sensus* ipse;) pro *Proprietate Organorum* singulorum, (*Stomachi*, *Iecoris*, *Cordis*, *Splenis*, *Fellis*, *Cerebri*, *Oculi*, *Auris*, & cæterorum.) Neque tamen ulla, ex ipsis *Actionibus*, unquam actuata foret, nisi ex *vigore* & *præsentia Spiritus vitalis*, & *Caloris* eius; Quemadmodum nec *Ferrum* aliud *Ferrum* attracturum foret, nisi excitaretur à *Magnete*; Neque *Ovum* unquam foecundum foret, nisi *Substantia Foemella* actuata fuisset ab *Initu Maris*.

CANON VI.

Spiritus Mortuales Aëri proxime consubstantiales sunt; *Spiritus vitales* magis accedunt ad *Substantiam Flammæ*.

EXPLI-

EXplicatio *Canonis quarti* præcedentis, est etiam *Declaratio Canonis præsentis*; Verum insuper hinc fit, ut quæcunque sint *Pinguia*, & *Oleosa*, diu maneat in *Esse suo*; Neque enim *Aër* illa multum vellicat, neque illa etiam ipsa cum *Aëre* conjungi multum desiderant. Illud autem prorsus vanum est, quod *Flamma* sit *Aër Accensus*, cum *Flamma* & *Aër*, non minus *Heterogenea* sint, quam *Oleum* & *Aqua*. Quod vero dicitur in *Canone*, quod *Spiritus Vitales* magis accedant ad *Substantiam Flammæ*; Illud intelligendum est, quod magis hoc faciant, quam *Spiritus Mortuales*; non quod magis sint *Flammei*, quam *Aërii*.

C A N O N VII.

S*piritus Desideria* duo sunt; Unum se *Multiplicandi*; Alterum *Exeundi*, & se *Congregandi* cum suis *Connaturalibus*.

EXPLICATIO.

Intelligitur *Canon de Spiritibus Mortualibus*; Etenim quoad *Desiderium secundum*, *Spiritus Vitalis* Exitum è *Corpore suo* maxime exhorret; neque enim invenit *Connaturalia* hic in *Proximo*. Ruit forte in *Occursum Rei* *Desiderabilis*, ad *Extrema Corporis sui*; sed *Egestum*, ut dictum est, fugit: Verum de *Spiritibus Mortualibus*, utrunque *Desiderium* tenet. Quod ad primum enim attinet, *Omnis Spiritus inter crassiora locatus, non foeliciter habitat*; Itaque cum *Simile sui* non inveniatur, eo magis *Simile sui* creat, & facit, in tali
Soli-

Solitudine positus; & strenue laborat, ut se multiplicet, & Volatile Crassiorum deprædetur, ut augeatur suo *Quanto*. Quod vero ad secundum, *Desiderium Evolandi*, & se in Aërem recipiendi; Certum est omnia Tenuia, (quæ semper sunt Mobilia) ad sui similia in proximo libenter ferri; ut *Bulla Aqua* fertur ad *Bullam*, *Flamma* ad *Flammam*: At multo magis hoc fit, in *Evolutione Spiritus* in *Aërem* ambientem; quia non fertur ad *Particulam* sui similem; sed etiam tanquam ad *Globum Connaturalium* suorum. At illud interim notandum, quod *Exitus*, & *Evolutio Spiritus*, in Aërem, est duplicata Actio; partim ex *Appetitu Spiritus*, partim ex *Appetitu Aëris*, Aër enim communis tanquam Res indigens est, atque omnia avide arripit; *Spiritus*, *Odores*, *Radios*, *Sonos*, & alia.

CANON VIII.

Spiritus detentus, si alium *Spiritum* gignendi Copiam non habeat, etiam *Crassiora* intenerat.

EXPLICATIO.

Generatio novi Spiritus non fit nisi super ea, quæ sunt in Gradu ad *Spiritum*, propiore: qualia sunt *Humida*. Itaque si *Partes Crassiores* (inter quas versatur *Spiritus*) sint in Gradu remotiore, licet *Spiritus* eas conficere non possit, tamen (quod potest) eas labefactat, & emollit, & fundit, ut cum Quantum suum augere non possit, tamen habiter laxius, & inter ea degat, quæ sint magis
Ami-

Amica: Iste autem *Aphorismus*, ad Finem nostrum, admodum utilis est; quia innuit ad *Intenerationem Partium Obstinatarum*, per *Detentionem Spiritus*.

CANON IX.

Inteneratio *Partium Duriorum* bene procedit, cum *Spiritus* nec evolet, nec generet.

EXPLICATIO.

Iste *Canon* solvit *Nodum* & *Difficultatem* in *Operatione Intenerandi*, per *Detentionem Spiritus*: Si enim *Spiritus* non emissus deprædetur omnia intus, nil fit *Lucri* ad *Intenerationem Partium*, in *Esse* suo; sed potius solvuntur illæ, & corrumpuntur. Iraque una cum *Detentione* refrigerari debent *Spiritus*, & astringi, ne sint nimis *Activi*.

CANON X.

Calor *Spiritus*, ad *Viriditatem Corporis*, debet esse *Robustus*, non *Acris*.

EXPLICATIO.

Etiam iste *Canon* pertinet ad solvendum *Nodum* supradictum, sed longe latius patet; Describit enim, qualis debeat esse *Temperamenti Calor* in *Corpore* ad *Longævitatē*; Hoc vero utile est, siue *Spiritus* detineantur, siue non; Utcunque enim talis debet esse *Calor Spirituum*, ut vertat se potius in *Dura*, quam deprædetur *Mollia*; Alterum enim desiccet, alterum intenerat. Quinetiam, eadem *Res* valet ad *Alimentationem* bene perficiendam; talis enim *Calor* optime excitat *Facultatem Assimilandi*, atque una optime

time præparat *Materiam ad Assimilandum*.
 Proprietates autem hujusmodi *Caloris*, tales
 esse debent; Primo ut *Tardus* sit, nec *Subito*
 malefaciat: Secundo, ut non sit admodum *In-*
sensus, sed *Mediocris*: Tertio, ut sit *Æqualis*,
 non *Incompositus*, scilicet se Intendens, & Re-
 mittens: Quarto, ut si inveniat *Calor* iste,
 quod ei resistat, non facile suffocetur, aut lan-
 queat. Subtilis admodum hæc *Operatio*; sed
 cum sit ex Utilissimis, non deserenda est. Nos
 vero in *Remediis* (quæ ad indendum *Spiritibus*
Calorem Robustum, sive eum, quem vocamus
Fabrilem, non *Prædatorium*, proposuimus)
 huic Rei aliqua ex Parte satisfacimus.

CANON XI.

S *Piritium Densatio* in Substantia sua, valet
 ad Longævitatem.

EXPLICATIO.

Subordinatus est *Canon* ad Præcedentem;
 Etenim *Spiritus Densior* suscipit omnes il-
 las quatuor *Caloris Proprietates*, quas diximus.
 Modi autem *Densationis*, in Prima ex decem
Operationibus habentur.

CANON XII.

S *Piritus* in *Magna Copia* & magis festinat
 ad Exitum, & magis deprædatur, quam
 in *Exigua*.

EXPLICATIO.

Clarus est per se *Canon* iste, cum *Quan-*
tum ipsum regulariter augeat *Virtutem*;
 Atque cernere est in *Flammis*, quod quanto
 fuerint majores, tanto & erumpant fortius,
 & ab-

190 HISTORIA VITÆ
& absument celerius. Itaque nimia *Copia*, aut
Turgescencia Spiritus, prorsus nocet Longævi-
tati: Neque amplior est optanda *Copia Spiritu-
um*, quam quæ Munis Vitæ, & bonæ Re-
parationis Ministerio sufficiat.

CANON XIII.

Spiritus æqualiter perfusus, minus festinat
ad exitum, & minus deprædatur, quam
impariter locatus.

EXPLICATIO.

Non solum *Copia Spirituum* secundum
Totum, Durationi Rerum obest, sed
etiam eadem *Copia*, minus refracta, similiter
obest. Itaque quo magis fuerit *Spiritus com-
minutus*, & per Minima insinuatus, eo de-
prædatur minus. *Dissolutio* enim incipit à Par-
te, ubi *Spiritus* est laxior; Itaque & *Exercita-
tio*, & *Fricationes*, Longævitati multum con-
ferunt: *Agitatio* enim optime comminuit, &
commiscet Res per Minima.

CANON XIV.

Motus Spirituum Inordinatus, & Subsulto-
rius magis properat ad Exitum, & ma-
gis deprædatur, quam *Constans*, & *Æqua-
lis*.

EXPLICATIO.

In Inanimatis tenet iste Canon certo; Inæ-
qualitas enim *Dissolutionis Mater*; In Ani-
matis vero (quia non solum spectatur *Consum-
ptio*, sed *Reparatio*: *Reparatio* autem procedit
per Rerum *Appetitus*: *Appetitus* rursus acuitur
per *Varietatem*) non tenet rigide; sed eous-
que

que tamen recipiendus est, ut *Varietas* ista potius sit *Alternatio*, quam *Confusio*, & tanquam constans in Inconstantia.

CANON XV.

Spiritus in Corpore Compagis solida, detinetur licet invitus.

EXPLICATIO.

Omnia Solutionem Continuitatis suæ exhorrent; attamen pro Modo Densitatis, aut Tenuitatis suæ. Etenim, quo Corpora sunt magis Tenuia, eo in minores, & angustiores Meatus se compelli patiuntur: Itaque *Aqua* subintrabit Meatum, quem non subintrabit *Pulvis*; *Aër* etiam, quem non subintrabit *Aqua*; Quin *Flamma*, & *Spiritus*, quem non subintrabit *Aër*. Veruntamen est hujusce rei aliquis Terminus; Neque enim *Spiritus* in tantum Desiderio exeundi laborat, ut patiatur se discontinuari nimis, & in nimis arctos Poros, aut Meatus agi; Itaque si *Spiritus* Corpore Duro, aut etiam *Vinctuoso*, & *Tenaci*, (quod non facile dividitur) circumdetur, plane constringitur, & tanquam incarceratur, & *Appetitum exeundi* posthabet; Quare videmus *Metalla*, & *Lapides* longo *Ævo* egere, ut exeat *Spiritus*; nisi aut *Spiritus* Igne exciterur, aut Partes crassiores *Aquis Corrodentibus*, & *Fortibus* disjungantur. Similis est Ratio *Tenacium*, qualia sunt *Gummi*, nisi quod leniore Calore solvantur. Itaque *Succi Corporis Duri*, *Cutis Constricta*, & similia, (quæ procurantur ab *Alimentorum Siccitate*, & *Exercitatione*,
& *Aë-*

& *Aëris Frigore*) utilia sunt ad Longævita-
tem; quia *Claustra* circundant *Spiritui* arcta,
ne exeat.

CANON XVI.

IN *Oleosis*, & *Pinguibus* detinetur *Spiritus*
libenter, licet non sint *Tenacia*.

EXPLICATIO.

S*Spiritus*, si nec à *Corporis* circundati *An-*
tipathia irriteretur, nec à *Corporis* nimia
Similitudine pascatur, nec à *Corpore Externo*
sollicitetur, aut provocetur, non tumultuatur
multum ad Exeundum: Quæ omnia *Oleosis*
desunt; Nam nec tam *Spiritui Infesta* sunt,
quam *Dura*; nec tam *Propinqua*, quam *A-*
quea; nec cum *Aëre ambiente* bene consen-
tiunt.

CANON XVII.

E*Volatio cita Humoris Aquei*, conservat
diutius *Oleosum* in *Esse* suo.

EXPLICATIO.

D*Iximus Aquea*, utpote *Aëri* consubstan-
tialia, citius evolare, *Oleosa* tardius, ut
cum *Aëre* minus consentientia: At cum *Hu-*
midum utrunque plerisque *Corporibus* insit,
evenit ut *Aqueum* veluti prodat *Oleosum*: Nam
illud sensim exiens, hoc etiam asportat. Ita-
que nil magis juvat ad *Corporum* Conser-
vationem, quam *Siccatio Lenis*, quæ *Hu-*
morem Aqueum expirare faciat, nec *oleosum*
sollicitet, tum enim *Oleosum* fruitur *Natura*
sua; Neque hoc spectat ad inhibendam *Pu-*
tredinem, (licet etiam & illud sequatur) sed
ad

ad conservandam *Viriditatem*. Hinc fit ut *Fri-*
cationes molles, & Exercitationes Moderata, ad
Perspirationem potius quam ad *Sudorem*, Lon-
 gævitati plurimum conferant.

CANON XVIII.

A Er exclusus confert ad Longævitatem, si
 aliis *Incommodis* caveas.

EXPLICATIO.

D iximus paulo ante, *Evolationem Spiritus*
 esse *Actionem duplicatam*, ex *Appetitu*
Spiritus, & Aëris. Quare si altera tollatur,
 maud parum proficitur; Id quod ex *Inunctio-*
nibus præcipue expectari debet. Attamen
 hoc sequuntur varia *Incommoda*; quibus quo-
 modo subveniat, in *Operatione secunda* ex
 decem, annotavimus.

CANON XIX.

S *Piritus Iuveniles Senili Corpori* inditi, *Na-*
turam compendio retrovertere possunt.

EXPLICATIO.

N *atura Spirituum* est quasi *Rota* suprema,
 quæ alias *Rotas* in *Corpore Humano*
 circumagit. Itaque illa in *Intentione* Longæ-
 vitatis, prima poni debet. Huc accedit, quod
 facilior, & magis expedita *Via* patet ad alte-
 randos *Spiritus*, quam ad alia. Etenim duplex
 est *Operatio* super *Spiritus*; Altera per *Alimen-*
ta, quæ est *Tarda*, & tanquam per *Circui-*
tum; Altera (& illa *Gemina*) quæ est *Subita*,
 & *Spiritus* recta petit. Nempe per *Vapores*; Aut
 per *Affectus*.

Succi Corporis *subduri*, & *roscidi*, faciunt
ad Longævitatē.

EXPLICATIO.

Ratio perspicua est, cum antea posuerimus *Dura* & *Oleosa*, sive *Roscida*, ægrius dissipari. Illud tamen interest (sicut etiam in *Operatione Decima* notavimus) quod *Succus Subdurus* minus dissipabilis est, sed est simul minus *Reparabilis*. Itaque *Commodum* cum *Incommodo* conjunctum est: Neque possit propterea aliquod *Magnale* per hoc præstari; At *Succus Roscidus* utrique Rei satisfacit; Itaque diligentius huic incumbendum.

CANON XXI.

Quicquid *Tenuitate* penetrat, neque tamen *Acrimonia* rodit, gignit *Succos Roscidos*.

EXPLICATIO.

Canon iste magis difficilis est Practica quam Intellectu: Manifestum est enim, quicquid bene penetrat, sed tamen cum *Stimulo*, aut *Dente*, (qualia sunt omnia *Acria* & *Acida*) relinquere, ubicunque transit, Vestigium nonnullum *Siccitatis*, & *Divulsionis* ut *Succos* induret, *Partes* convellat; At contra, quæ penetrant mera *Tenuitate*, tanquam furtim, & insinuative, absque violentia, irrorare, & irrigare in transitu. De his in *Operationibus* quarta, & septima, haud paucè descripsimus.

Assimilatio optime fit cessante omni Motu locali.

EXPLICATIO.

Hunc Canonem in Commentatione ad Operationem octavam, satis explicavimus.

CANON XXIII.

Alimentatio per Exterius, aut saltem non per Stomachum, Longævitati utilissima, si fieri possit.

EXPLICATIO.

Videmus omnia, quæ per Nutritionem peraguntur, fieri per longas Ambages, quæ vero per Amplexus similium, (ut fit in Infusionibus) non longam requirere Moram: Itaque utilissima foret Alimentatio per Exterius, atque eo magis, quod deciduæ sint Facultates Concoctionum sub Senectute. Quamobrem si possint esse Nutritiones aliæ Auxiliaries, per Balneationes, Vnctiones, aut etiam per Clysteria, Conjuncta possint proficere, quæ Singula minus valeant.

CANON XXIV.

Vbi Concoctio debilis est ad Extrusionem Alimenti, ibi Exteriora confortari debent ad Evocationem Alimenti.

EXPLICATIO.

Non est hoc, quod in isto Canone proponitur, eadem Res cum Præcedente; Aliud enim est, si Alimentum Exterius intrahatur, aliud, si Alimentum Interius extrahatur; At in hoc concurrunt, quod De-

bilitati *Concoctionum* Interiorum, alia Via subveniant.

C A N O N XXV.

OMnis subita *Renovatio* Corporis fit, aut per *Spiritus*; aut per *Malaciffationes*.

E X P L I C A T I O.

Duo sunt in Corpore, *Spiritus & Partes*; Ad utrunque, longa via pervenitur per *Nutritionem*; At viæ breves ad *Spiritus* per *Vapores & Affectus*; & ad *Partes*, per *Malaciffationes*. Illud autem paulo attentius notandum, quod nullo modo confundimus *Alimentationem* per *Exterius*, cum *Malaciffatione*; neque enim Intentio est *Malaciffationis*, ut nutriat *Partes*; sed tantum ut eas reddat magis idoneas ad nutriendum.

C A N O N XXVI.

Malaciffatio fit, per *Consubstantialia*, *Imprimientia*, & *Occludentia*.

E X P L I C A T I O.

Manifesta Ratio est; quod *Consubstantialia* proprie malaciffent; *Inprimientia* deducant; *Occludentia* retineant, & *Perpirationem*, quæ est Motus *Malaciffationi* oppositus, cohibeant. Itaque (ut in *Operatione Nona* descripsimus) *Malaciffatio* simul bene fieri non potest, sed per *Seriem*, & *Ordinem*. Primum excludendo *Liquorem*, per *Spiffamenta*: qui extranea & crassa *Infusio* non bene coagmentet Corpus; subtile debet esse, & ex *Vaporis* genere, quod intrat. Secundo *Intenerando*, per *Consensum Consubstantialium*: Corpo-

ra enim ad Tactum eorum, quæ valde consentiunt, se aperiunt, & Poros laxant. Tertio, *Imprimentia Vehicula* sunt, & nonnihil *Consubstantialia* inculcant; & *Mixtura* leniter *Astringentium*, *Perspirationem* interim paululum cohibet. At sequitur quarto loco Magna illa *Astrictio* & *Clausura* per *Emplastrationem*; & postea gradatim per *Inunctionem*; donec *Malacum* vertatur in *Solidum*, ut suo loco diximus.

CANON XXVII.

CRebra Renovatio Reparabilium, irrigat etiam minus Reparabilia.

EXPLICATIO.

Diximus in *Aditu* ipso *Historia* hujus, Eam esse Viam Mortis, quod magis *Reparabilia*, in consortio minus *Reparabilium* intereant; ut totis viribus, in *Reparatione* hujusmodi *Partium* minus *Reparabilium*, sit exaudandum; Itaque admoniti *Aristotelis* Observatione de *Plantis*, quod scilicet, *Novitas morum Truncum ipsum in transitu reficiat*; similem Rationem fore arbitrati sumus, si sæpe reparentur *Carnes*, & *Sanguis* in Corpore Humano; ut inde ipsa *Ossa*, & *Membrana*, & reliqua, quæ Natura minus sunt *Reparabilia*, partim per *Transitum* alacrem *Succorum*, partim per *Vestitum* illum novum *Carnium* & *Sanguinis* Recentiorum, irrigentur, & renouentur.

Refrigeratio, quæ non transit per *Stomachum*, utilis ad Longævitatē.

EXPLICATIO.

Ratio præsto est, quia cum *Refrigeratio* non *Temperata*, sed *Potens* (præsertim *Sanguinis*) ad vitam Longam sit præcipue necessaria; omnino hoc non fieri possit per *intus*, quantum opus est, absque *Destructione Stomachi & Viscerum*.

CANON XXIX.

Complicatio illa, quod tam *Consumptio*, quam *Reparatio*, sint *Caloris Opera*, maximum est *Obstaculum* ad Longævitatē.

EXPLICATIO.

Destruuntur fere omnia *Magna Opera à Naturis Complicatis*; cum quod alia *Ratione* juvet, alia noceat; Atque hic librato *Judicio*, & sagaci *Practica* opus est: Id nos, quantum res permittit, & in præsentia occurrit, fecimus; Separando *Calores Benignos à Nocivis*; & ea, quæ ad utrunque faciunt.

CANON XXX.

Curatio *Morborum* temporariis eget *Medicinis*; at *Longævitas vita* expectanda est à *Dietis*.

EXPLICATIO.

Quæ ex *Accidente* superveniunt, sublatis *Causis* desinunt; At *Cursus Natura* Continuus, instar *Fluvii* labentis, etiam continua indiget *Remigatione*, aut *Velificatione* in adversum: Itaque operandum est, regulariter per
Dietas.

Diatas. *Diatæ* autem genere duplices sunt; *Diatæ Stata*, quæ certis temporibus; & *Diatæ Familiaris*, quæ in victu quotidiano usurpari debet: Potentiores autem sunt, *Diatæ Stata*, quod est, Series Remediorum ad Tempus: Etenim quæ tanta Virtute pollent, ut naturam retrovertere valeant, fortiora sunt plerunque, & magis subito alterantia, quam quæ familiariter in Usum recipi tuto possint. Atque in Remediis nostris *Intentionalibus*, tres tantum *Diatas Statas* reperias; *Diatam Opiatam*; *Diatam Malacissantem*; & *Diatam Emaciantem*, & *Renovantem*. At inter ea, quæ ad *Diatam Familiarem*, & *Victum quotidianum* præscripta à nobis sunt, efficacissima sunt hæc, quæ sequuntur; quæ etiam validitatem *Diatarum Statarum* fere æquant: *Nitrum*, & *Subordinata ad Nitrum*; *Regimen Affectuum*, & *Studiorum Genus*; *Refrigeria*, quæ non transeunt per *Stomachum*; *Potus Roscidantes*; *Perfusio Sanguinis cum Materia Firmiore*, ut *Margaritis*, *Lignis*, *Inunctiones debitæ*, ad cohibendum *Aërem*, & *Detentionem Spirituum*; *Calefactoria per Exterius*, tempore *Assimilationis post somnum*; *Cautio de iis*, quæ incendunt *Spiritum*, induntque ei *Calorem acrem*, ut de *Vinis*, & *Aromatibus*; & *Usus Moderatus*, & *Tempestivus eorum*, quæ indunt *Spiritibus* *Calorem Robustum*, ut *Croci*, *Nasturtii*, *Allii*, *Enula*, *Opiatorum Compositorum*.

Spiritus vivus Interitum patitur immediata, cum destituitur aut Motu; aut Refrigerio; aut Alimento.

EXPLICATIO.

Sunt hæc scilicet illa tria, quæ superius vocavimus *Atriola Mortis*; Suntque *Passiones Spiritus* propriæ, & immediatæ. Etenim Organa omnia partium Principalium serviunt, ut hæc tria *Officia* præstentur: Et rursus, *Omnis Destructio Organorum*, quæ est Lethifera, eo rem deducit, ut unum, aut plura ex his tribus deficient. Itaque alia omnia sunt diversæ viæ ad Mortem; sed in hæc desinunt. *Fabrica* autem *Partium Organum Spiritus* est; quemadmodum & ille, *Anime rationalis*; quæ Incorporea est & Divina.

CANON XXXII.

Flamma Substantia Momentanea est: *Aër* Fixa: *Spiritus Vivi* in Animalibus, media est Ratio.

EXPLICATIO.

Res est hæc & altioris Indagationis, & Longioris Explicationis, quam faciat ad *Inquisitionem* præsentem. Sciendum interim *Flammam* continenter generari, & extingui; ut per *Successionem* tantum continuetur. *Aër* autem *Corpus* fixum est, nec solvitur; licet enim *Aër* ex *Humido Aqueo* *Novum Aërem* gignat; tamen *vetus Aër* nihilominus manet; unde fit *Super-oneratio* illa *Aëris*; de quo diximus in *Titulo de Ventis*. At *Spiritus* utriusque

que Naturæ particeps est, & *Flammae*, & *Aëreae*; quemadmodum & Fomites ejus, sunt *Oleum*, quod est Homogeneum *Flamma*; & *Aër*, qui est Homogeneus *Aqua*. *Spiritus* enim non nutritur ex *Oleoso* Simplici, neque ex *Aqueo* Simplici, sed ex utroque: atque licet nec *Aër* cum *Flamma*, nec *Oleum* cum *Aqua* bene componantur, tamen satis conveniunt in *Misto*. Etiam, *Spiritus* habet ex *Aëre* faciles suas & delicatas *Impressiones*, & *Receptiones*; A *Flamma* autem, Nobiles suos, & Potentes *Motus*, & *Activitates*. Similiter etiam *Duratio* *Spiritus* Res composita est, nec tam momentanea, quam *Flamma*, nec tamen tam fixa, quam *Aëris*; Atque eo magis non sequitur rationes *Flammae*, quod *Flamma* etiam ipsa extinguitur per *Accidens*; nempe à *Contrariis*, & *Destruentibus* circumfusis; quam causam & necessitatem non habet pariter *Spiritus*. Reparatur autem *Spiritus* ex *Sanguine* vivido, & *Florido Arteriarum* exilium, quæ insinuantur in *Cerebrum*; Sed fit *Reparatio* ista suo modo, de quo nunc non est Sermo.

F I N I S.

I 5. IN.

I N D E X
A L P H A B E T I C U S,

Absolutissimi libri, qua materiam,
qua verba absolutissime
complectens.

A

A <i>Bramus piscis.</i>	42
<i>Abstergentia.</i>	126
<i>Absumptio humidis. Vide Desiccatio.</i>	
<i>Absynthites potus.</i>	137, 138
<i>Academicorum Philosophia.</i>	83
<i>Acanthus centenaria.</i>	20
<i>Accipiter.</i>	38
<i>Acedo, putrefactionis genus.</i>	152
<i>Acida.</i>	133, 194
<i>Acria.</i>	106, 133, 194
<i>Actiones naturales.</i>	185
<i>Admirationis affectus.</i>	112
<i>Aegyptiorum vita spatia.</i>	54
<i>Aequinoctialis linea conditio.</i>	73
<i>Aër. 23. spiritum condensans. 101. fomes spiri- tus. 201. globus connaturalium spiritus.</i>	187
<i>Aër aquave ambiens corpora utrum magis no- ceat?</i>	41
<i>Aër nimis calidus, mors.</i>	167
<i>Aër crassior flammâ & spiritu; tenuior aquâ.</i>	191
<i>Aër cum flammâ & spiritu comparatur.</i>	200
<i>Aër, flamma; diversa, ut oleum, aqua.</i>	186
<i>Aër in nive & spumâ.</i>	184
<i>Aër predatorius. 72, 73. exclusus. 117, 119, 193. substantia fixa.</i>	171
<i>Aëris bonitas. 142, 143. consubstantiale, a- queum.</i>	

I N D E X.

- queum. 192. mutatio quatenus utilis noxia-
 ve? 124, 125. salubritas; & ejus experimen-
 ta. 74. aequalitas, & mutatio. 74, 75. su-
 peroneratio; unde? 200
- Etas, quid? 23. longa ex antris & speluncis. 118
- Etate provectorum unius temporis catalogus.
 59, 60
- Etates animalium an decursu saeculorum de-
 curtentur? 71, 72, 75
- Etates hominis ante diluvium. 50. post. 51. tem-
 pore captivitatis Babylonica. 53. apud ethni-
 cos. 54
- Ethiopia. 74
- Affectibus multum dominatur os ventriculi.
 116
- Affectus animorum senilis & juvenilis. 178
- Affectus nonnulli faciunt ad calorem robustum.
 107
- Affectuum via, brevis. 193, 196
- Affectuum ratio. 110, 111
- Africa. 73
- Agessilai Spartani atas. 56
- Agitatio comminuit spiritus. 190
- Alimentare, ad alimentandum potentia. 171
- Alimentatio. 188. non per stomachum sed per
 exterius, quanam? 195. per clysteria. 50
- Alimentationis actiones. 49. Differentia & hi-
 storia. 44, 47
- Alimenti absumptio, spiritus vivi opus. 170
- Alimenti quantitas, quoniam abit tota? quum
 non tota excernatur, neque omne reliquum
 convertatur in succos & substantiam corpo-
 ris.

I N D E X

<i>vis.</i>	170
<i>Alimenti renovatio, quotidiana.</i>	169.
<i>na.</i>	170
<i>Alimenti tempus.</i>	171
<i>Alimentorum ratio.</i>	130.
<i>via & transitus.</i>	48
<i>Aloë.</i>	139
<i>Alpes.</i>	73
<i>Alteratio spirituum.</i>	114
<i>Alternatio.</i>	191
<i>Alvus ventris.</i>	79
<i>Amatus discipulus; Ioannes Apostolus.</i>	62
<i>Ambragrisia, cordiale.</i>	85
<i>Ambra, opiati secundarii, 100. usus insignis.</i>	ib.
<i>Amor.</i>	112
<i>Anachoretarum vita.</i>	118, 119
<i>Anacreontis poeta etas.</i>	55
<i>Anastasio Dicori imperatoris etas.</i>	62
<i>Andromana, i. Spartana mulieres.</i>	76
<i>Anglica gens, vivax.</i>	70
<i>Anguilla piscis.</i>	42
<i>Anguillarum quare scissarum partes diutius moveantur?</i>	173, 184
<i>Angustiatio.</i>	32
<i>Anhelitus detentio. 79. tempus. 167. in anima- libus.</i>	168
<i>Anicii Iustiniiani etas.</i>	62
<i>Animalium historia & etates.</i>	33
<i>Animalium & plantarum discrimen quoad a- limentationem & renovationem.</i>	21
<i>Anima rationalis, unde & quei subsistat?</i>	169
<i>Anima rationalis organum.</i>	200
<i>Animi periodi.</i>	176
	<i>Anser,</i>

I N D E X.

<i>Anser.</i>	39, 43
<i>Anthropophagi.</i>	47
<i>Antonius, coenobitarum primus.</i>	63
<i>Antonius Musa, medicus Augusti Caesaris.</i>	61
<i>Antrorum vita.</i>	118
<i>Apenninus.</i>	73
<i>Aperientia.</i>	126
<i>Apes per hyemem dormiunt.</i>	109
<i>Apollonius. III. centenarius. 66. cum avo tri- ginta & centum annorum.</i>	ibid.
<i>Apoplecticis resuscitandis remedia.</i>	174
<i>Appius Cæcus.</i>	66, 67
<i>Appetitus acuitur per varietatem.</i>	190
<i>Appetitus novorum uti frenandus?</i>	114
<i>Appetitus spiritus, & aëris.</i>	187
<i>Aqua. 17. ad potum.</i>	130, 152
<i>Aqua an aër corpora ambiens plus noceat.</i>	41
<i>Aqua tenuior pulvere, crassior aëre.</i>	191
<i>Aqua errhina odora.</i>	143
<i>Aqua ardentes & chymica proscripita.</i>	87
<i>Aqua desiccantes.</i>	24
<i>Aquarum stillaticiarum rectus usus.</i>	99
<i>Aquea, aëri consubstantialia.</i>	192
<i>Aquila.</i>	38, 43
<i>Aquila & Priscilla, apostolorum coadjutorum, atas.</i>	63
<i>Aranea in electro.</i>	180
<i>Arbores. 16, 19, 20. octingentenaria. 20. fera- citas & productio atatis earum. 28. intene- ratio.</i>	ibid.
<i>Arcadium vita spatia.</i>	54, 65
<i>Arcadia.</i>	73, 74
	<i>Arefa-</i>

I N D E X.

<i>Arefactio.</i>	181. Vide <i>Desiccatio.</i>	
<i>Argenthonius Gadium rex.</i>		65
<i>Argentum vivum.</i>	15. an quorundam corporum monumentum, ut electrum formica, esse possit?	180
<i>Aristotelica Philosophia vapulat.</i>		83, 177
<i>Aroma frigidum, nitrum.</i>		101
<i>Aromatum & nitri collatio.</i>		103
<i>Aromata acria & mordacia proscribuntur.</i>		87
<i>Artaxerxis Persæ etas.</i>		55
<i>Artesii alieno viventi halitu seu spiritu fabula.</i>		89
<i>Arvum suo grano haud conferendum.</i>		47
<i>Asini etas.</i>		35
<i>Asinius Pollio.</i>		69
<i>Aspersio levis.</i>		121, 126
<i>Assimulatio nutrimentorum.</i>	154, 155, 188.	
	quando optima?	195
<i>Astringentia.</i>	119. quæ & occludentia.	197
<i>Astrologorum Philosophia.</i>		82
<i>Athanasii etas.</i>		64
<i>Athenienses mulieres.</i>		76
<i>Athletarum unctioes.</i>		148
<i>Atriola mortis.</i>		164, 171, 200
<i>Atrophia.</i>		171
<i>Attenuatio humoris.</i>		30
<i>Attractiva facultas.</i>		147
<i>Augustus, vitam fabulam esse voluit.</i>		59
<i>Augusti etas.</i>		60, 61
<i>Aves, capitibus avulsis, cur subsultent?</i>	173, 184	
<i>Aves quam quadrupedes plures longæva.</i>		43
<i>Avium historia & generatio.</i>		37, 38, 43
		<i>Aures.</i>

I N D E X.

<i>Aures.</i>	79
<i>Aurum. 15. nullo igne minuitur.</i>	22
<i>Aurum aperire absque corrosivis, vel saltem absque venenatis, cordiale haud vulgare.</i>	85
<i>Auri & gemma fabella & medicina culpabiles.</i>	88, 150
<i>Auri extinctio in potum.</i>	136
<i>Auri usus qui improbatur. 127, 128. usus in cordialibus.</i>	144
B	
B <i>Alana.</i>	41, 42
<i>Balnea. 80, 119, 122, 126, 127, 131, 157, 160. perpetua. 90. ex lacte. 50. in sanguine. 158. calida. 175. sicca supercalecta, mors. 155</i>	
<i>Balneationum alimentatio.</i>	195
<i>Balneatio pedum.</i>	145
<i>Balsamorum medicina culpabiles.</i>	88
<i>Barbarorum montium vita.</i>	119
<i>Barbarossa fomenta pueruli vivi.</i>	161
<i>Betel radix Orientis narcotica.</i>	97
<i>Bezoar cordialis. 85. usus.</i>	144
<i>Bibere calidum.</i>	136
<i>Bilis ratio ad longaevitatem.</i>	46
<i>Bonum è mala causa.</i>	96
<i>Bos sub eviscerationem mugiens.</i>	173
<i>Bovis atas.</i>	36
<i>Boum aratorum exhaustorum restitutio.</i>	162
<i>Branchia loco respirationis piscium.</i>	168
<i>Bresilia.</i>	74
<i>Bresilienses.</i>	120
<i>Britannia.</i>	74
<i>Britones cur Picti nominati?</i>	120
	Bro-

I N D E X.

<i>Brodium matutinum pro cerebro.</i>	146
<i>Bruti soror, Iunia.</i>	59
<i>Bulla fertur ad bullam aqua.</i>	187
<i>Butyrum salsum, & vetus.</i>	120

C.

C <i>Adaverum conservatio. 25. putrefactio. 33</i>	
<i>Cadaveri spiritus quidam insunt qui & vivo corpori.</i>	183
<i>Calida simplicia robusta. 106, 107. spirituosas. 101, 102. condensant per fugam. 95. non sedant spiritus.</i>	106
<i>Calida bibere.</i>	136, 150
<i>Calida natura noxia capiti. 145. ad plantas precipitantur.</i>	145
<i>Caliditas vaporum mala.</i>	144
<i>Calor naturalis.</i>	6
<i>Calor ignis. 22. corporis. 147. spiritus. 106, 188. seu temperamenti. 188. ejus proprietas. 189</i>	
<i>Calor spirituum excitator.</i>	182
<i>Calor fabrilis, & prädatorius.</i>	106
<i>Calor, magnes actionum naturalium.</i>	185
<i>Calor omnis attenuat & humectat.</i>	118
<i>Calor in destillando subsidet.</i>	99
<i>Calor spiritui vitali quinam exitiosus?</i>	168
<i>Caloris intendendi præceptum.</i>	155
<i>Caloris opera implicantia, consumptio & reparatio.</i>	198
<i>Caloris proprium opus.</i>	33
<i>Caloris & succi, in decursu ætatis, inclinatio; & ejus ordo.</i>	177
<i>Calvities.</i>	77
<i>Cameli ætas.</i>	35

Camel-

I N D E X.

<i>Camillus.</i>	83
<i>Canales spirituum.</i>	184
<i>Canaria.</i>	73
<i>Cancrorum fluviatiliū affinitas cum aliis.</i>	85
<i>Candelarum fila.</i>	27
<i>Candidiores minus vivaces.</i>	77
<i>Canicies.</i>	77
<i>Canicula, fomenta viva senum.</i>	161
<i>Canis atas. 36. animal calidissimum.</i>	161
<i>Caphe, herba Turcica.</i>	97
<i>Caphura, vel camфора.</i>	102
<i>Capillitium candidius, in senectute nigrescere solitum.</i>	68
<i>Caput.</i>	79
<i>Capitis unctio.</i>	145
<i>Capiti nocent calida.</i>	145
<i>Capite moti, annosi.</i>	70
<i>Capri atas.</i>	36
<i>Carbones incensī mortem quare afferant?</i>	20
<i>Carduelis.</i>	45
<i>Caries pinguium.</i>	31
<i>Carmosina indumenta. 124. sacculus pro stomacho.</i>	138
<i>Carneadis Cyrenai atas. 57. Philosophia. 82, 83</i>	
<i>Carnes. 130. uti in cibum? 151. ignem passa. 17</i>	
<i>Carnium corporis ad longevitatem presagia. 79</i>	
<i>Carnium serpentum & cervorum medicina sarcastice culpantur.</i>	89
<i>Carpio piscis.</i>	42
<i>Casei contractio.</i>	32
<i>Cassia.</i>	122, 124
<i>Cassii uxor, lunia.</i>	59
<i>Cassio-</i>	

INDEX.

<i>Cassiodorus.</i>	115
<i>Cataleptibus remedia.</i>	173, 174
<i>Catarrhorum diata.</i>	29
<i>Cathari, heretici.</i>	163
<i>Cathartica. 123. quæ ventriculum turbare non debent.</i>	164
<i>Causa boni mala.</i>	96
<i>Cella spirituum.</i>	184
<i>Celso quæ diata præferatur?</i>	80. 81
<i>Census anni Dominici. 35. quam memorabilis?</i>	59
<i>Cepæ ferenda ratio.</i>	48
<i>Cera.</i>	18
<i>Cerata indumenta.</i>	90
<i>Cerebrum, cathedra & universitas spirituum.</i>	145
<i>Cerevisia.</i>	133, 134
<i>Cervinæ carnis medicina sarcastice culpatur.</i>	
89. ad potum veterandum usus.	134
<i>Cervi cornu, & os de corde cervi, cordiale.</i>	85
<i>Cervorum ætas.</i>	35
<i>Chalybeatus potus.</i>	140
<i>China ligni diata.</i>	163
<i>Chinenses.</i>	73
<i>Chorea centenariorum octo.</i>	70
<i>Cibus & potus ad pondus.</i>	70
<i>Cibi differentia quoad longævitatem.</i>	44
<i>Cibi & somni comparatio.</i>	109
<i>Ciborum ratio. 132. preparatio quanti momenti? 150. usus. 152. variatio, cum simplicitate. 150. distillatio, nuga.</i>	153
	Cica-

I N D E X.

<i>dicada, senectutis figura.</i>	179
<i>liconia.</i>	39, 43
<i>lysteres.</i>	123, 126
<i>lysteriorum alimentatio.</i>	50, 195
<i>lodia Ofilii.</i>	67
<i>Cogere in centrum, condensare, fugare.</i>	95
<i>Cogitationes defixa.</i>	110
<i>Cohibitio spirituum.</i>	114
<i>Cohibitio respirationis, mors quare?</i>	167
<i>Colles medii.</i>	73
<i>Colliquatio, opus spirituum; liquefactio, calor.</i>	181
<i>Collum.</i>	79
<i>Columba.</i>	40
<i>Columba scissa usus in morbis extremis.</i>	159
<i>Columnarium vita.</i>	118
<i>Complicatio.</i>	32
<i>Complicatio naturarum contrariarum in una causa.</i>	198
<i>Compressio spiritus vitalis nimia, mors.</i>	166
<i>Concharum affinitas cum aliis.</i>	85
<i>Concisio in frusta ferri & iudicii.</i>	156
<i>Concoctionis fontes.</i>	135
<i>Concoctionis debilis consilium.</i>	50, 195
<i>Condensare, fugare, in centrum cogere.</i>	95.
<i> praeipuum ad prolongandam vitam remedium spirituum condensatio.</i>	96.
<i> ejus diata opiata.</i>	98.
<i> per frigus.</i>	100.
<i> demulcendo.</i>	105.
<i> sedando. ibid frigoris proprium.</i>	100
<i>Condensatio bonum è mala causa.</i>	96
<i>Confricatio partium corporis.</i>	148
<i>Confusio in partibus corporis.</i>	182, 191
	Con-

I N D E X.

<i>Congelatio seu congelatio liquorum, per nitrum, glaciem & nitrum vel salem, de quibus & in Argenide Barclaji.</i>	10	Cornu Veneti Corporis coner Corporis partes do, quom Corporis forma Corporis succo
<i>Coniuncta proficiunt, quae singula minus valent.</i>	19	Corporis succo
<i>Conservatio varia.</i>	26, 2	Corporis succo
<i>Consilii opera qualia debeant esse?</i>	16	Corporis succo
<i>Constantini Magni mater, Helena Britanna.</i>	6	Corporis succo
<i>Consubstantialia humano corpori.</i>	158, 15	Corporis succo
<i>Consubstantialium propria, malacissatio.</i>	19	Corporis succo
<i>Consuetorum modicus usus esto.</i>	113, 11	Corporis succo
<i>Consumptio. 198. quomodo fiat? 180. ejus origo. ibid. Vide Desiccatio.</i>	113, 11	Corporis succo
<i>Contemplatio. 110. levis ut admiratio.</i>	11	Corporis succo
<i>Contemplatores naturalium longaeui solent esse</i>	11	Corporis succo
<i>Continuatio per successionem solam qua?</i>	200	Corporis succo
<i>Continuitas & densitas.</i>	19	Corporis succo
<i>Contractio partium. 31. per ignem.</i>	3	Corporis succo
<i>Contusio capitis, mors.</i>	16	Corporis succo
<i>Convalescere est juvenescere.</i>	87	Corporis succo
<i>Convulsio, mortis praecursor.</i>	17	Corporis succo
<i>Corallorum usus qui improbat.</i>	127	Corporis succo
<i>Corcyraei vivaces.</i>	67	Corporis succo
<i>Cor eviscerati in igne assaultans.</i>	17	Corporis succo
<i>Cordis motus tempus.</i>	17	Corporis succo
<i>Cordis nocumenta, & iuvamina.</i>	14	Corporis succo
<i>Cordialia medicamenta.</i>	84	Corporis succo
<i>Cordialium diata.</i>	144	Corporis succo
<i>Corium.</i>	17	Corporis succo
<i>Cornix.</i>	39, 4	Corporis succo
<i>Cornua.</i>	17	Corporis succo
		Cornar

I N D E X.

<i>Cornari Veneti diata.</i>	70, 80, 90, 108
<i>Corporis contenta duo.</i>	196
<i>Corporis partes cur non durent per longas periodos, quum possint?</i>	181
<i>Corporis humani scala.</i>	175
<i>Corporis succus. Vide Succus.</i>	
<i>Corpori omni spiritus inest.</i>	180
<i>Corpora mortua, viva, quatenus subsistere possunt.</i>	170
<i>Corporum vivorum fatus arctus, apoplecticis remedium.</i>	174
<i>Corrosio omnis suspecta.</i>	128
<i>Corrugatio.</i>	32
<i>Corticum quanta necessitas ad nutriendum?</i>	48, 49
<i>Corvinus.</i>	83
<i>Corvus.</i>	39, 43
<i>Cotones.</i>	137
<i>Crapula mortem affert.</i>	166
<i>Crassiorum, molliorumque inteneratio.</i>	187, 188.
<i>Crassius orator muranam piscem extinctum deflens.</i>	42
<i>Croceata.</i>	121
<i>Crocus.</i>	121
<i>Croci, opiati secundarii. 100. usus.</i>	101
<i>Crocodili.</i>	42
<i>Crystalla.</i>	16
<i>Caniculorum atas.</i>	37
<i>Cutis contractio.</i>	32
<i>Cutis durior molliorve.</i>	77
<i>Cygnus.</i>	39, 43
<i>Cyniras Cypriorum rex.</i>	65
	Damo-

I N D E X.

D.

D æmonum fabula.	70, 7
Dando Illyricus quingentenarius.	65, 6
Daniel Stylita.	II
Debilitas concoctionis uti iuvanda in senibus.	5
Decursus seculorum nihil ad diuturnitatem brevitatemve vitæ.	71, 7
Deliquis animi remedia.	173, 17
Delphini pisces.	4
Democriti Abderita etas. 56. Philosophia.	82
Demonax Philosophus.	6
Demulcere spiritus.	10
Densatio proprium frigoris opus.	100
Densatio spirituum.	189
Densitas & continuïtas.	19
Dentes. 17, 79. eorum defectus iuvamina.	15
Dentitio terna.	120
Deorum manus Arabibus quid?	96
Desiccationis historia. 22. actiones tres.	30
Desiccatio simplex. 32. per accidens.	31
Desiccatio & putrefactio per eam partem po- tissimum per quam alimentum.	27
Desiderium, quale cordiale?	143
Desmondia comitissa.	120
Dietæ ordinatio accurata, ineptia.	90
Dietæ ratio ad longævitatē.	80
Dietæ apud Celsum quæ præferatur?	80, 81
Dietæ stricta. 29. mensurata. 70. tenuis. 107. opiata pro condensatione spirituum & pro longanda vita. 98, 99. cordialium.	144
	Dietæ

I N D E X.

<i>Diatarum historia.</i>	198
<i>Dilatatio spiritus vitalis nimia, mors.</i>	166
<i>Dionysii Areopagitaetas.</i>	63
<i>Dissolutionis causa. 16. origo. 180. initium, ubinam?</i>	190
<i>Distillatio ciborum, nuga.</i>	152
<i>Dium. sub dio vivere.</i>	131, 148
<i>Diurnitas aetatis ex antris & speluncis. unde speranda?</i>	118. 136
<i>Dormitor quinquaginta septem annorum.</i>	55
<i>Dormiendo diutius duratur absque alimento.</i>	170
<i>Dormientia animalia per hyemem.</i>	109
<i>Ductus & linea spirituum.</i>	184
<i>Dulcium usus.</i>	133
<i>Dulcorati liquores.</i>	140
<i>Duratio corporum duplex.</i>	12
<i>Durabilia, duo.</i>	18, 129
<i>Durorum, molliumque inteneratio, ac depraedatio.</i>	187, 188
<i>Durities succorum cum oleositate confertur.</i>	131
E.	
E <i>Brietas extrema mortem affert.</i>	166
E <i>Ebur. 17. cordiale.</i>	85
<i>Ecstasis voluntaria.</i>	110
<i>Edacitas senum quorundam, unde?</i>	177
<i>Electrum, monumentum regium insectorum.</i>	180
<i>Elementa aliis, auctori nostro heterogena.</i>	182
<i>Elephantis aetas.</i>	34
<i>Emaciationum cura.</i>	50
<i>Emollientia.</i>	126
	Empla-

I N D E X.

<i>Emplastratio.</i>	197
<i>Epit longevi.</i>	66
<i>Epimenidis atas, antrum & fabula.</i>	54, 90
	108, 109, 118
<i>Epula profuse.</i>	153
<i>Equi atas.</i>	31
<i>Eremita longevi fuerunt.</i>	5, 6, 130
<i>Errhinum odorum.</i>	14
<i>Erysipelatis cura.</i>	159
<i>Essai annosi.</i>	66
<i>Ethnicorum numinum commemoratio fabulosa patrocinatorum.</i>	54
<i>Evacuaciones magna mors.</i>	166, 170
<i>Eviscerandi supplicium.</i>	173
<i>Evisceratus post avulsum cor precum proferens verba.</i>	173
<i>Evolatio aquei.</i>	192
<i>Evolatio spiritus qualis a ctio?</i>	193
<i>Euphranor grammaticus.</i>	68
<i>Excrementa, animalium propria.</i>	49
<i>Exercitatio corporis.</i>	80, 123, 131, 147, 148
	174, 192
<i>Exercitatio alimentationem flagitat.</i>	169
<i>Expurgationis succi veteris diata.</i>	163
F.	
F <i>Abii Maximi atas.</i>	57
F <i>Fabrica partium organum spiritus.</i>	200
<i>Fœmina, cujus unica commemorata atas, Sara.</i>	51
<i>Fœmine teneriores magis conferunt ad alendum foetum.</i>	76
<i>Fausta, Constantini M. matris, mors.</i>	167
	Febrium

I N D E X.

<i>Februum causa.</i>	168
<i>Felini sanguinis usus.</i>	159
<i>Felium aetas & generatio.</i>	37
<i>Femora.</i>	79
<i>Ferculorum multitudo. 149. & variatio. 149, 150</i>	
<i>Fernambuci adificatio.</i>	120
<i>Ferrum.</i>	16
<i>Ferularum inteneratio.</i>	28
<i>Ficini consilium.</i>	115
<i>Ficinus refellitur. 158. illustratur.</i>	161
<i>Flamma, aër, spiritus.</i>	200
<i>Flamma an aër accensus?</i>	186
<i>Flamma tenuior aëre.</i>	191
<i>Flamma ex spiritu vini, omnium mollissima. 185</i>	
<i>Flamma, substantia momentanea, uti perpetuo generetur? 171. intra flammam durat. ibid.</i>	
<i>Flamma ad flammam fertur.</i>	187
<i>Flamma continenter generatur & extinguitur.</i>	200
<i>Flamma copia. 189, 190. regimen. 107, 108</i>	
<i>Flamma, & spiritus vivi differentia.</i>	165
<i>Flammarum genera. 94. Flammarum absentium gradus.</i>	27, 28
<i>Fluminum consideratio.</i>	142
<i>Fodienda terra cur vinum generosum infundendum?</i>	143
<i>Foliorum contractio.</i>	32
<i>Foliorum decidentium in sylvis tempore autumnali usus; & aliarum herbarum similiter.</i>	105
<i>Fomenta ex corporibus vivis.</i>	161
<i>Fomites spiritus.</i>	201
K	For-

I N D E X.

<i>Formica in electo.</i>	180
<i>Fossilia.</i>	16
<i>Fotus arctus corporum vivorum, apoplecticis remedium.</i>	174
<i>Franciscus Donatus.</i>	69
<i>Franciscus Molinus.</i>	69
<i>Frescura quid?</i>	104
<i>Fricationes. 123, 131, 147, 160, 190, 193. usus. 175</i>	175
<i>Frigiditas ad quid?</i>	119
<i>Frigiditatis & siccitatis, in decursu atatis, or- do.</i>	177
<i>Frigidiorum regionum conditio.</i>	72
<i>Frigida, non spirituosa.</i>	101
<i>Frigidorum usus, qualis?</i>	126
<i>Frigus. 23, 131. nimium uti calorem irriter?</i>	127
<i>Frigoris proprium, densatio.</i>	100
<i>Frons.</i>	77
<i>Fructuum conservatio.</i>	25, 26, 27
<i>Fructus ignem passi.</i>	17
<i>Fructus uti in cibum?</i>	151
<i>Frutices.</i>	19
<i>Fuci per hyemem dormiunt.</i>	109
<i>Fugare, in centrum cogere, condensare.</i>	95
<i>Fuga spirituum, mala.</i>	96
<i>Fuga vacui in caussis arefactionis.</i>	105
<i>Fuga. per fugam, id est per calorem, condensant opiata & calida.</i>	95
<i>Fumigatio matutina.</i>	99
<i>Fumus foci.</i>	23
<i>Fumus inflammabilis, sit flamma; non est flam- ma.</i>	184, 185
<i>Fumus, inter opiata.</i>	97, 99
	Fun-

I N D E X.

Functiones naturales. 148

G.

G	<i>Aleria Copiola atas.</i>	58
	<i>Gallinaceus.</i>	40
	<i>Gallus Indicus aut Turcicus.</i>	40
	<i>Gangrana, ex opio.</i>	96
	<i>Gartius Aretinus, Petrarcha proavus.</i>	69
	<i>Gaudia. III. ingentia & repentina, mors.</i>	166
	<i>Gaudium foliatum, spes.</i>	112
	<i>Gemma.</i>	16
	<i>Gemma, cordiales.</i>	85
	<i>Gemmarum medicina culpabiles.</i>	88, 127, 128
	<i>Generare liberos, mediocritas in generatione quantum ad longævitatē?</i>	76
	<i>Generatio, vivificatio. 182. duplex.</i>	183
	<i>Generatio continua.</i>	200
	<i>Generatio novi spiritus.</i>	187
	<i>Gestatio, seu motus.</i>	45
	<i>Gestatio uteri ad longævitatē quam prae- cipua?</i>	44
	<i>Glastum.</i>	120
	<i>Globulorum inferiorum inteneratio. 28. contra- ctio.</i>	32
	<i>Gordiani senioris atas.</i>	61
	<i>Gorgia Leontini atas.</i>	56, 113
	<i>Grammaticorum philosophia.</i>	61
	<i>Granaria.</i>	24, 25
	<i>Granatorum vinum.</i>	139
	<i>Grandescere sensim, aut velociter.</i>	78
	<i>Grus.</i>	43
	<i>Guejaci diata.</i>	162

K 2

Gui-

I N D E X.

<i>Guilielmus Postellus, immerito vapulans.</i>	70
<i>Gummi. 18. quidnam?</i>	24, 49
<i>Gummi sua via caput gravant.</i>	145
H.	
H <i>Æmorrhoides copiosius effluentes, mors.</i>	170
<i>Hebrides.</i>	74
<i>Hedera centenaria.</i>	20
<i>Helena Britanna, Constantini Magni matris,</i> <i>etas.</i>	62
<i>Heracliti hydropici cura.</i>	158
<i>Herba, vel planta. 17, 18, 19. odorantes. 142, 143</i>	
<i>Herodici diæta.</i>	90
<i>Heterogenea; quæ aliis elementa.</i>	182
<i>Hibernia.</i>	74
<i>Hiero Sicilia rex.</i>	67
<i>Hieronymus.</i>	64
<i>Hippocratis etas.</i>	68
<i>Hominis etates.</i>	34
<i>Homo amplissimam spirituum cellam habet o-</i> <i>mniium animalium.</i>	184
<i>Hominum & noctuarum comparatio.</i>	29
<i>Homogeneorum unio. Vide Unio.</i>	
<i>Horæ fortunatæ.</i>	89
<i>Humanum corpus considerandum ut inanima-</i> <i>tum; & cur?</i>	183
<i>Humani corporis scala.</i>	175
<i>Humeri.</i>	79
<i>Humida. super humida novi spiritus generatio.</i>	187
	<i>Humi-</i>

I N D E X.

<i>Humidum Corporis à quo depradetur ?</i>	181. Vide Succus.
<i>Humor radicalis.</i>	6, 7, 23. aqueus & oleosus. 25. Vide Succus.
<i>Hyberni.</i>	120. in laneis agrotare malunt. 124
<i>Hydromel.</i>	133
<i>Hydropis cura mirifica.</i>	158
<i>Hyemalis exercitatio.</i>	148
<i>Hyoscyami genus, tobacco.</i>	98
<i>Hyssopus quadragenaria.</i>	19
I.	
I <i>Aponenses.</i>	73
<i>Ibis avis.</i>	41, 43
<i>Iecoris ratio.</i>	139. herba. 139, 141
<i>Iejunia.</i>	138
<i>Iejunium triduanum.</i>	169
<i>Iejunus haustus vitandus.</i>	138
<i>Ientaculum.</i>	148
<i>Ignis.</i>	22
<i>Ignis proprium opus.</i>	33. regimen. 107, 108
<i>Ignem passa cur diutius durent ?</i>	17
<i>Imbibitiones.</i>	158
<i>Impinguatio soli unde ?</i>	103
<i>Imprinteria quanam dicantur ?</i>	196, 197
<i>Inaqualitas dissolutionis mater.</i>	190
<i>Incensiva non sedant spiritus.</i>	106
<i>India.</i>	74
<i>Indigentia motus spiritalis.</i>	171
<i>Induratio.</i>	32, 131
K 3	173-

I N D E X.

<i>Indusium oleo cur liniendum?</i>	121, 122	Ania C. Ca
<i>Inedia.</i>	169	Infula jecur
<i>Infrigidationis moderatio.</i>	126, 127	Invenire
<i>Infusiones.</i>	19	Invenit C
<i>Initus maris, magnes substantia feminina a</i> <i>ctuata.</i>	189	Invenit ca
<i>Inquisitionis vitæ & mortis ratio generalis.</i>	9	
<i>& articuli particulares.</i>	11	
<i>Inquisitio aëris vitam abbreviat.</i>	11	I Acty
<i>Insectorum partes moventur.</i>	17	I Latio
<i>Insitio surculi vel virgulti in proprium truncum</i> <i>non valet.</i>	47, 48	Lecor.
<i>Insomnia.</i>	168, 169	Lena prof
<i>Insulanorum natura.</i>	7	Lnydes.
<i>Integumenta animalium.</i>	4	Lallio.
<i>Intentiones prolonganda vitæ tres.</i>	14, 92	Lares.
<i>Inteneratio. 28, 187, 188. per exterius. 156. car-</i> <i>nis exhausta. 162. crassiorum?</i>	187	Latio re
<i>Interitus rerum nullus.</i>	180	Lentia
<i>Invidia.</i>	111	Lentio in
<i>Inunctio. 147, 160, 193, 197. Vide Vnctio.</i>		Lentio in
<i>Johannes Scotus, scholasticus, sepultus pro mor-</i> <i>tuo.</i>	174	Lentio in
<i>Johannes de Temporibus, trecentenarius.</i>	69	Lentio in
	120	Lentio in
<i>Jobi atas.</i>	52	Lentio in
<i>Joviniani imp. mors.</i>	167	Lentio in
<i>Ira.</i>	111	Lentio in
<i>Irrigatio.</i>	28	Lentio in
<i>Irroratio corporis per cibos.</i>	132	Lentio in
<i>Isocratis atas.</i>	56, 113	Lentio in
<i>Iuga montium.</i>	73, 74	Lentio in
	Lunia	

I N D E X.

<i>Iunia C. Cassii uxoris atas.</i>	59
<i>Iuscula jecinoris.</i>	140
<i>Iuvenescere.</i>	193
<i>Iuventutis & senectutis discrimina.</i>	176
<i>Iuvenum cum senectute seria collatio.</i>	178

L.

L <i>Achryma vegetabilium, quid?</i>	49
L <i>Latitia.</i>	III
<i>Lavor.</i>	24
<i>Lanea praeferuntur linteis.</i>	124
<i>Lapides.</i>	16, 18
<i>Lassitudo.</i>	110, 131
<i>Lateres.</i>	17
<i>Latinus rex, octingentenarius, cum filio sexcentenario.</i>	65
<i>Lavatio in frigidâ. 119. calidâ.</i>	123, 80
<i>Lentiginosi magis vivaces.</i>	77
<i>Leonum atas.</i>	34
<i>Leporum atas.</i>	37
<i>Lepra cura balneo sanguinis.</i>	158
<i>Leucophlegmatia diata.</i>	29
<i>Ligna.</i>	18
<i>Lignorum ad infusiones usus.</i>	128
<i>Ligni sancti, id est, guajaci, diata.</i>	162
<i>Linea spirituum.</i>	184
<i>Linteae putrefactio.</i>	33
<i>Linteae suspecta prae laneis.</i>	124
<i>Liquefactio, opus caloris, colliquatio spirituum.</i>	182

K 4

Lite-

I N D E X.

<i>Literata vita quid possit ad longævitatē?</i>	82
<i>Lithanthraces incensæ quare mortem afferant</i>	167
<i>Litorius Episcopus trecentenarius.</i>	66
<i>Livia Iulia Augusti uxoris ætas.</i>	58
<i>Lixivium.</i>	123
<i>Loca excelsa, & depressa.</i>	73
<i>Longævitatē maximum obstaculum.</i>	198
<i>Longævitas etiam hæreditaria.</i>	77
<i>Longævitas ex antris & speluncis. 118. ex uterina gestatione. 44. Vide Diuturnitas.</i>	
<i>Loquaces senescunt.</i>	113
<i>Luce Evangelista ætas.</i>	62
<i>Luceja ætas.</i>	58
<i>Lucius piscis.</i>	42
<i>Lychnorum gradus.</i>	27, 28

M.

M <i>Acerationes.</i>	157
<i>Macies.</i>	78
<i>Magnes actionum naturalium.</i>	185
<i>Mala boni causa.</i>	96
<i>Malaciffatio corporis. 156. balneo.</i>	160
<i>Malaciffationum via, brevis, 196. ordo.</i>	ibid.
<i>Malacum in solidum.</i>	197
<i>Manichæorum diæta.</i>	133
<i>Manus.</i>	79
<i>Manus deorum, Arabibus quid?</i>	96
	Mara-

I N D E X.

<i>Marasmorem cura.</i>	50
<i>Margaritarum affinitas cum aliis. 85. usus in cordialibus. 144. usus qui improbat.</i>	127, 128
<i>Masiniffa Numidarum regis atas.</i>	57, 58
<i>Masticatio odora.</i>	100
<i>Maternus sanguis quantum ad longevitatem?</i>	76
<i>Matris substantia plus confert ad longevitatem quam patris.</i>	43, 44
<i>Matutinum brodium pro cerebro.</i>	146
<i>Matutinus haustus.</i>	138
<i>Mecanatis insomnia.</i>	169
<i>Medea consilium in restituendo Pelia.</i>	156
<i>Medicamenta multa, pauca cura.</i>	146
<i>Medicina hujus libri quales?</i>	91, 92
<i>Medicina ad longevitatem. 84. culpabiles, qua?</i>	88, 89
<i>Medicina sanitatis, interdum de summa vita detrahunt.</i>	91, 92
<i>Medicinarum chymicarum laudes quales?</i>	6
<i>Medici calida sorbentis dictum.</i>	136
<i>Medicorum Turba.</i>	6
<i>Medici Aristotelici vapulant.</i>	177
<i>Mediterraneorum natura.</i>	73
<i>Mel. 18, 120. quidpiam acutum habet.</i>	133
<i>Melancholici humores nonnunquam opiati; idco ad longevitatem.</i>	98
<i>Membrarum contractio. 32. inteneratio.</i>	29

I N D E X

<i>Mensa varia.</i>	149	Mensura
<i>Mente capti annosi.</i>	70	
<i>Merula.</i>	40	Merula
<i>Metallorum duratio. 15. malitia. 128. igne fortiore minuuntur.</i>	22	Metallorum duratio
<i>Metellus centenarius.</i>	66	
<i>Metempsychosis ethnicorum, unde?</i>	169	Metempsychosis
<i>Metus. III. extremus mortem affert.</i>	166	
<i>Militaris vita.</i>	83	Militaris vita
<i>Milvi.</i>	38, 43	
<i>Mime cujusdam atas.</i>	58	Mime
<i>Misericordia.</i>	112	Misericordia
<i>Mithridatium quare non acre? 107. opiatum. 98. ejus usus.</i>	99	Mithridatium
<i>Mitia animalia quare non longeva?</i>	46	Mitia animalia
<i>Modus nunquam tentatus rei nunquam facta.</i>	91	Modus
<i>Moeror. III. extremus mortem affert.</i>	166	
<i>Monachi sancti longevi fuerunt.</i>	5, 6, 130	Monachi
<i>Monocerotis cornu, cordiale.</i>	85	Monocerotis
<i>Montium ratio ad vitam qua?</i>	73, 74, 119	Montium ratio
<i>Morbi, res etiam hereditaria. 77. artificiales. 87. desperatorum remedium.</i>	159	Morbi
<i>Morbi emaciantes uti vitam prolongent?</i>	29, 87	Morbi emaciantes
<i>Morbi viscerum ministrantium non curati in principalia incurrunt.</i>	135	Morbi viscerum
<i>Morbi Gallici diata.</i>	29, 163	Morbi Gallici
<i>Mortis naturalis via. 8. atriola. 164, 171, 200. genera. 6, 14, 15, 164, 171, 172. praecursores. 172. consequentia.</i>	172, 173	Mortis naturalis
	<i>Mor-</i>	

I N D E X.

<i>Mortificationis remedia ad vivificationem.</i>	149
<i>Mortuorum reviviscentium historia.</i>	174
<i>Morum collatio.</i>	178
<i>Motus corporis.</i>	147
<i>Motus & gestatio animalium.</i>	45
<i>Motus animatorum & inanimatorum contrarius.</i>	157
<i>Motus assimilationis debet esse absque locali motu.</i>	155
<i>Motus inordinatus magis deperadatur quàm constans & aequalis.</i>	190
<i>Motus nimii. 110. modici.</i>	ibid.
<i>Motus & somni comparatio.</i>	168
<i>Motus cordis tempus.</i>	167, 171
<i>Motus spiritus vivi indigentia. 171. explicatio in ventriculis cerebri & nervis.</i>	171
<i>Muliatas.</i>	35
<i>Multa fercula multi morbi.</i>	146, 149
<i>Muræna.</i>	42
<i>Muria piscium.</i>	151
<i>Musca in electro.</i>	180
<i>Musca dormiunt per hyemem.</i>	109
<i>Muscarum scissarum portiones cur diutius moveantur?</i>	184
<i>Musci depurgandi utilitas in arboribus.</i>	20
<i>Mysterium flammæ & aëreæ natura.</i>	184, 185
<i>Myva, quid?</i>	137

I N D E X.

N.

N Arcotica, opiata. 98. narcotica.	165
Narcotica radix betel.	97
Nares.	79
Nasonum cura.	161
Natatio.	131
Nitrum. 101. vegetabile spirituosum, & ta- men frigidum. 102. usus. 102, 103. spiritus terra.	102
Nitri subordinata. 104. usus.	ibid.
Nitri & aromatum collatio.	103
Nitri & opii collatio.	103, 104
Nitri colligendi ratio. 102, 103. ad potum u- sus.	130
Nivi aer inest.	184
Nobiles in Barbaria longævi ex umbra usi.	100
Noctuarum & hominum comparatio.	29
Novorum nullus debet esse usus ante appetitum vividum.	114
Nuclei in cibos.	133
Nuditas cutis.	119
Numa Romanorum regis ætas.	54
Numerus successionum nihil ad diuturnitatem brevitatemve vita.	71, 75
Nutrices.	76
Nutrimenti gradus. 49. via & transitus.	48
Nutritionis via longæ.	193, 196
	Nis-

I N D E X.

Nutritio. Vide Alimentatio.

Nympharum fabula. 70, 71.

O.

Obesitas. 78.

Obesitatis causa. 177.

Obstinatarum partium, ac mollium, inteneratio. 187, 188.

Occludentia quanam dicantur? 196.

Ocrearum inteneratio. 29.

Oculi. 79.

Odorum quoddam errhinum; & masticatio. 143.

Odores ratione cordis. 142.

Odorum conservatio lino lanave. 124.

Offa in vino. 137.

Officia vite, ipsa vitâ potiora. 90.

Oleum. 17, 120, 121, 124, 138. *fomes spiritus.* 119.

Olea chymica proscribuntur. 87.

Oleosa, durabilia. 186.

Oleosa & pinguis. 192. ne sollicitentur. ibid.

Oleositas cum durtie confertur. 131.

Opera consilii qualia debeant esse? 164.

Operatio super spiritus duplex. 193, 196.

Operationum spiritus & vaporis collatio. 117.

Opiata. 95, 96. narcotica, stupefactiva. 98.

quanam? ibid. per fumos. 99. quasi opia-

za, seu secundaria, & subordinata. 100.

etiam.

I N D E X.

<i>etiam ad sedandam; & quâ correctione?</i>	106,
	107
<i>Opiatum aliquid in vino.</i>	144
<i>Opium. 95, 96, 165. quibus corrigendum?</i>	96.
<i>Turcis uti usurpetur?</i>	97. quid?
	98
<i>Opium per accidens frigidum.</i>	101
<i>Opii & nitri collatio.</i>	103, 104
<i>Orbilii grammatici atas.</i>	57
<i>Orcades. 73, 74. incolæ.</i>	130
<i>Orca, balena.</i>	42
<i>Organizatio.</i>	182
<i>Organorum destructio, mors.</i>	200
<i>Organum spiritus, fabrica partium; & ille or-</i>	
<i>ganum animæ rationalis.</i>	200
<i>Ossa.</i>	17
<i>Otium. 131. senibus captandum. 115. & quale?</i>	
	116
<i>Ovidius, poëta pater.</i>	69
<i>Ovium atas.</i>	36
P.	
P <i>Abuli differentia qua longævitas.</i>	44,
	47
<i>Pali biantes.</i>	31
<i>Pallor.</i>	77
<i>Paludum tractus.</i>	74
<i>Palumbes.</i>	40, 43
<i>Pan, Arcadum numen, fabulis & vanitatis</i>	
<i>potissimum patrocinians.</i>	54
<i>Pandora Indiani longævi.</i>	68
<i>Panis. 130, 151. ciborum firmamentum.</i>	133
	Papa

I N D E X.

<i>Papa annosissimi quinque, & quinam?</i>	64
<i>Papaveris sylvestris usus. 97. succus, opium.</i>	98
<i>Papiliones per hyemem dormiunt.</i>	109
<i>Papyrus. 17. oleata.</i>	ibid.
<i>Papyri contractio. 32. putrefactio.</i>	33
<i>Parentum ratio ad vita diuturnitatem.</i>	75
<i>Parietes recenter dealbati quare mortem afferant?</i>	167
<i>Parmenides.</i>	112
<i>Partium corporis fabrica, organum spiritus.</i>	200
<i>Partus octimestres, hiemales.</i>	79, 80
<i>Passer.</i>	40
<i>Patres longaevi fuerunt.</i>	5, 6
<i>Pauli eremita aetas.</i>	63
<i>Parvo.</i>	40
<i>Pescere.</i>	123
<i>Pectus.</i>	79
<i>Pedes.</i>	79
<i>Pediculi fructuum.</i>	49
<i>Pedicularum obducendorum ratio in conservatione fructuum.</i>	27
<i>Pedum balneatio.</i>	145
<i>Pelia restitutio.</i>	156
<i>Pelicanus.</i>	43
<i>Belles.</i>	17
<i>Penetrandi ratio.</i>	194
<i>Perca piscis.</i>	42
<i>Perdices.</i>	40
<i>Peregrinatores longaevi.</i>	75
<i>Perfecta non retro aguntur.</i>	132
<i>Per-</i>	

I N D E X.

<i>Perfectionis ratio ad longævitatē.</i>	45, 46
<i>Pergamēna.</i>	17
<i>Peripateticorum Philosophia mala.</i>	83, 177
<i>Perpenna.</i>	67
<i>Perpotationes.</i>	153
<i>Perspirationes præstant sudoribus.</i>	193
<i>Peruvia indoles.</i>	73
<i>Petrarchæ proævius.</i>	69
<i>Pharmacopæus quidam ex usu ambra centum sexaginta vixisse annos perhibetur.</i>	100
<i>Phasiani.</i>	40
<i>Philolai philosophia.</i>	82
<i>Phineas, filius Aaronis, & belli Benjamitici consiliarius.</i>	52
<i>Phlegma in ventriculos cerebri, mors.</i>	165
<i>Phoca & porci marini.</i>	42
<i>Phoenix.</i>	39
<i>Pictis Britonibus unde nomen?</i>	120
<i>Pigmenta.</i>	90, 120
<i>Pili in capite. 77. in reliquis.</i>	78
<i>Pilule stomachi.</i>	137
<i>Pindari poëta ætas.</i>	55
<i>Pinguedo radicalis. 132. quid?</i>	177
<i>Pinguefaciendi animalia ratio. 103. Vide Im- pinguatio.</i>	
<i>Pinguior habitus.</i>	78
<i>Pinguis. 128. durabilia.</i>	186
<i>Pinguis & oleosa. 192. ne sollicitentur.</i>	ibid.
<i>Pinguium ciborum ratio.</i>	132
<i>Piscatores per larum ex usu possunt anhelitum respirare.</i>	167
<i>Pisces uti in cibum? 151. Pisces saliti.</i>	130
<i>Piscium</i>	

I N D E X.

<i>Piscium muria.</i> 151. <i>historia.</i>	41, 42
<i>Planetarum sigilla improbantur.</i>	89
<i>Planicies.</i>	75
<i>Plantæ. Vide Herba.</i>	
<i>Plantarum & animalium discrimen quoad ali- mentationem & renovationem.</i>	21
<i>Plato.</i> 112. <i>vapulat.</i>	76
<i>Platonis ætas.</i>	57
<i>Platonica philosophia ex optimis.</i>	82
<i>Polycarpi ætas.</i>	63
<i>Ponderis diminutio quid doceat?</i>	181
<i>Porci marini.</i>	42
<i>Porcii Catonis ætas.</i>	58
<i>Postura corporis frequenter varianda cur?</i>	148
<i>Potus.</i> 130, 138, 152. <i>ciborum vehiculum.</i> 133. <i>vetusti utilitas.</i> 134. <i>aque.</i> 152. <i>absynthites.</i> 137, 138. <i>chalybeatus.</i> 140. <i>dulcoratus.</i> <i>ibid.</i> <i>calidus.</i>	136
<i>Potus variatio respectu cibi.</i>	150
<i>Preparatio ciborum quanti momenti?</i>	150
<i>Principum ecclesie ætas.</i>	62
<i>Principum Romanorum, Græcorum, Franco- rum, Germanorum ætates.</i>	60
<i>Prolonganda vitæ intentiones tres.</i>	14, 92
<i>Prolongare vitam, non unius medicamenti o- pus.</i>	91
<i>Prolongatio vitæ nonnunquam cum periculo valetudinis conjuncta.</i>	92
<i>Propago nihil ad vitæ diuturnitatem brevitatem ve facit.</i>	71, 75
<i>Protagoræ Abderitæ ætas.</i>	56, 113
<i>Pro-</i>	

I N D E X.

<i>Proximitatis inter alimentum & alimentatum ratio.</i>	47, 48
<i>Psittacus.</i>	40, 43
<i>Pudor.</i>	112
<i>Puella viva fomenta apud Persas.</i>	161
<i>Pueruli viva fomenta Barbarossa.</i>	161
<i>Pulsus arteria.</i>	79
<i>Pulsus arteriarum tempus.</i>	167
<i>Pulsus lethalis, mortis praecursor.</i>	172
<i>Pulvis, aqua, aër, flamma, spiritus.</i>	191
<i>Pulvis pyrius, nautarum & militum opium.</i>	102
<i>Pulveres.</i>	24
<i>Purgantia.</i>	123, 126
<i>Purgationes quae ventriculum turbare non debent.</i>	89
<i>Purgationum utilitas.</i>	163
<i>Putatio arborum.</i>	28
<i>Putrefacta. in iis confusio qualis?</i>	182
<i>Putrefactio. 32, 182. est species metus assimilationis absque motu locali.</i>	155
<i>Putrefactio & desiccatio per eam partem potissimum per quam alimentum.</i>	27
<i>Pyrenaei.</i>	73
<i>Pythagorica philosophia ex optimis.</i>	82

Q.

Q <i>Vadrupedum historia & aetates.</i>	34
<i>Quadrupedes pauciores quam aves longeva.</i>	43
<i>Quan-</i>	

I N D E X.

- Quantitas cibi & potus.* 170. Vide *Alimentum.*
- Quantitas substantia in ratione conservationis & longevitatis.* 46
- Quies ad actum assimilationis.* 155
- Quintarum essentialium animalium medicina culpabiles.* 88, 89

R.

- R** *Adices in cibos.* 133
- Radicum conditio.* 49. *in arboribus motio, mala.* 28
- Ramorum amputationis utilitas.* 21, 22
- Redintegrationes vitæ frequentes.* 114
- Refrigerantia.* 123, 126
- Refrigeratio triplex.* 101, 198
- Refrigerium per somnum.* 168
- Refrigerii indigentia, mors.* 167
- Religiosa vita quid conferat ad longævitatē?* 81
- Renovatio.* Vide *Reparatio.*
- Reparabilia magis minusve.* 197
- Reparatio & renovatio.* 197, 198
- Reparatio spiritus.* 201. *vitæ.* 7. *ejus periodi.* 8. *procedit per rerum appetitus.* 190. *subita.* 196
- Reparationis succi veteris diata.* 163
- Respirationis cohibitio, mors quare?* 167. *tempus.* *ibid.* *in animalibus.* 168
- Rhetores qui longævi.* 113
- Rhetorum Philosophia.* 83
- Rha-

I N D E X.

<i>Rhabarbarum.</i>	139
<i>Rivulorum spirituum qui fons?</i>	184
<i>Romana mulieres.</i>	76
<i>Romanorum atates.</i>	54
<i>Ros radicalis.</i>	132
<i>Roscidatio & durities succorum.</i>	131
<i>Rosmarinus sexagenarius.</i>	19, 20
<i>Rubi etas incerta.</i>	20
<i>Rubigo metallorum.</i>	31
<i>Rubor nimius.</i>	77
<i>Rufi magis vivaces.</i>	77
<i>Ruga corporum.</i>	32
<i>Russia.</i>	73
<i>Rusticana vita.</i>	83
S.	
S <i>Aba Stylita.</i>	118
<i>Saccharatus potus.</i>	133
<i>Sacculus stomachi.</i>	138
<i>Saculorum decursu an animalium decurtetur atas?</i>	71, 75
<i>Sal. 24. nigrum. 121. communis ad congelandum. 102. per se sumptus, vel incorporatus.</i>	151
<i>Salsa.</i>	133
<i>Salmones pisces.</i>	42
<i>Saltatio octo centenariorum.</i>	70
<i>Sambucus.</i>	16
<i>Sanguis tepidus, corpori humano consubstantialis.</i>	158
	San-

*Sanguis, quia
 alia opera
 Sanguis in re
 Sanguis venar
 Sanguis qu
 purus?
 Sanguis m
 170. Sitem
 Sara, vinea
 Sara perilla
 Salsifraga lign
 Scala human
 Scholasticora
 Sedare spirit
 Semina in co
 Seminum d
 Seneca.
 Sanctitas de
 Senatus, et
 Senie iudic
 Senes record
 rum ar
 civiliam
 iuvenite
 Senum fomen
 Sena civitas
 quam e f
 Senectute e
 Senium ent
 Sepulchru
 Sereus iudic*

I N D E X.

<i>Sanguis, quid? 125. Per sanguinem herba & alia operantur in spiritus per circuitum.</i>	105
<i>Sanguis in ventriculos cerebri, mors.</i>	165
<i>Sanguis venarum, arteriarum.</i>	170
<i>Sanguinis quantus usus in nutritione sui corporis?</i>	49
<i>Sanguinis missio. 87. copiosa profusio, mors. 170. sistendi extraordinarium medium.</i>	159
<i>Sarsa, unica femina, atas commemorata.</i>	51
<i>Sarsa perilla diata.</i>	162
<i>Sassafras ligni diata.</i>	163
<i>Scala humani corporis.</i>	175
<i>Scholasticorum philosophia mala.</i>	83
<i>Sedare spiritus.</i>	105
<i>Semina in cibum.</i>	133
<i>Seminum discrimina.</i>	49
<i>Seneca.</i>	69, 113
<i>Senectutis diata.</i>	109
<i>Senectus, cicada comparatione illustrata.</i>	179
<i>Senile iudicium, garrulitas, & ostentatio.</i>	113, 179
<i>Senes recordatione se oblectent. 115. in iis vitiorum animi & corporis petulans comparatio cuiusdam Galli. 178. & auctoris seria cum iuventute collatio.</i>	ibid.
<i>Senum fomenta canicula.</i>	161
<i>Senis cuiusdam diata, edere & bibere priusquam esuriret & sitiret.</i>	81
<i>Senectutis & iuventutis discrimina.</i>	176
<i>Sensuum ratio qua ad longevitatem.</i>	79
<i>Sepulorum reviviscentium historia.</i>	174
<i>Seres Indiani.</i>	68
	<i>Series</i>

I N D E X.

<i>Series successio- num nihil ad diu- rnatatem bre- uitatemve vita.</i>	71, 75
<i>Serpentina carnis medicina sarcastice culpatur.</i>	89, 173, 184
<i>Serpentis scissi partes cur moveantur?</i>	173, 184
<i>Siccatio lenis.</i>	192
<i>Siccitatis & frigiditatis in etate ordo.</i>	177
<i>Sigilla planetarum rejiciuntur.</i>	89
<i>Singultus lethalis, convulsionis species.</i>	172
<i>Simplicia cordialia. 86. Simplicia stomachi.</i>	137
<i>Sitis.</i>	138
<i>Societas qua dulcis senibus.</i>	115
<i>Solidum ex malaco.</i>	197
<i>Solonis atas.</i>	55
<i>Solutio continuitatis.</i>	191
<i>Somnus. 80, 109. refrigerium spirituum. 168. ordinarius, qualis? 169. quid? 170. alimen- tationi prodest.</i>	ibid.
<i>Somnus ad actum assimilationis.</i>	155
<i>Somni tempus.</i>	171
<i>Somni & cibi comparatio.</i>	109
<i>Sophoclis poeta atas.</i>	55
<i>Sporifera.</i>	95
<i>Sorices per hyemem dormiunt.</i>	109
<i>Spartana mulieres quando nupserint?</i>	76
<i>Speluncarum vita.</i>	90, 118
<i>Spes.</i>	112
<i>Spiritum corroborantia contra quemvis morbum faciunt.</i>	97

Spiri-

I N D E X.

<i>Spiritus pradatorius, innatus, & vitalis.</i>	8, 9, 18, 23, 30, 33, 45, 72, 73, 117, 181. Vide Ca- lor.
<i>Spiritus, aër, flamma.</i>	200
<i>Spiritus omni corpori inest.</i>	180. <i>ejus origo. ibid.</i>
<i>quid? ubi Aristotelica nuga & habitualitas notantur.</i>	181
<i>Spiritus vivus quei subsistat?</i>	169. <i>an perpetuo generetur?</i>
<i>Spiritus spiritum gignit, aut crassiora intene- rat.</i>	187
<i>Spiritus tenuior aère.</i>	191. <i>quamdiu non tumul- tuetur?</i>
<i>Spiritus vitalis, magnes actionum.</i>	185
<i>Spiritus comminutus.</i>	190
<i>Spiritus invitus quei detineatur?</i>	191
<i>Spiritus vitalis exitum è corpore suo exhorret.</i>	186
<i>Spiritus nitri qualis?</i>	103
<i>Spiritus vitalis in piscibus conclusus.</i>	41
<i>Spiritus terre, nitrum.</i>	102
<i>Spiritus qua prada?</i>	186, 187
<i>Spiritus vivi, & flamma differentia.</i>	165
<i>Spiritus vivi collatio cum flamma & aère.</i>	171, 200. <i>indigentia quanam & quot?</i>
<i>Spiritus exitus seu evolutio.</i>	31. <i>qualis actio?</i>
<i>Spiritus emissi, detentive, operationes & pro- cessus.</i>	118, 121, 181
<i>Spiritus calor.</i>	188. <i>seu temperamenti. i- bid.</i>
<i>Spi-</i>	

I N D E X.

<i>Spiritus foenites & nutrimenta.</i>	201.	<i>organum quodnam, & ille quodnam?</i>	200
<i>Spiritus depra'datorii verum temperamentum.</i>			94, 95
<i>Spiritus reparatio.</i>	201.	<i>Spiritus termini & carceres.</i>	191
<i>Spiritus naturalis animalium & vegetabilium turba inter falsos philosophos.</i>			169
<i>Spiritus mortualis desideria duo.</i>			186
<i>Spiritus in corpore fabri & opifices.</i>	93.	<i>quando alterandi, nec ne? & quomodo?</i>	114.
		<i>partes rei continent & franant.</i>	182
<i>Spiritus mortuales aëri consubstantiales; vitales, flamma.</i>			185
<i>Spirituum natura, rota suprema in humano corpore.</i>			193
<i>Spirituum vitalium incensio, flamma & aërea natura mysterium.</i>			185
<i>Spirituum operatio, qualis?</i>			117
<i>Spirituum solutio.</i>	113.	<i>per qua fiat?</i>	ibid.
<i>Spirituum cohibitio & alteratio.</i>	114.	<i>condensatio.</i>	95, 189.
		<i>motus inaequalis & equalis.</i>	190.
		<i>copia.</i>	189.
		<i>uti corrigenda?</i>	107.
		<i>sedes, & ratio ad longevitatem.</i>	45.
		<i>cella, canales, ductus, linea.</i>	184.
		<i>motus uti franandi?</i>	108.
		<i>oblectamenta.</i>	113.
		<i>genera.</i>	183.
		<i>discrimina.</i>	183, 184
<i>Spirituosa, calida.</i>			101
<i>Spissamenta unctuosas.</i>			120
<i>Spuma aër inest.</i>			182
<i>Statilia femina annosa.</i>			67

Statu

I N D E X.

statura corporum an successione propaginis de-	
fluat?	72
statura gigantum quare major?	118
statura & consideratio quoad longevitatem.	78
stercoratio. 28. omnis nitrosa.	103
stoicorum philosophia.	82
stomachus, paterfamilias. 136. ejus simplicia.	
137. pilula. ibid. potus. 137, 138. unguen-	
tum. 138. sacculus. ibid. fomentum vi-	
vum.	161
strangulatio.	167
struthiones.	41
stultitia qua prodest.	114
stupescitiva, narcotica, opiata.	98
stylitarum, seu Columnarium vita.	118
stypica.	123
subnigri magis vivaces.	77
successionum series an quidquam ad diuturni-	
tatem vite brevitateve conferat?	71, 75
succi animalium, oleum & aquam habent.	
	184
succi & caloris, in decursu aetatis, inclinatio;	
& ejus ordo.	177
succus corporis. 129, 130, 132. à quo deprade-	
tur? 181. Vide Humor.	
succus subdurus & roscidus.	194, 201
succus urva, an aqua?	181
sudores. 123, 131. improbantur.	163, 193
suffitus desiccantes. 23. odori. 143. pro cere-	
bro.	145
suffocatio.	167
L	Suffis-

I N D E X.

<i>Suffumigatio matutina.</i>	9	<i>Terra alta.</i>
<i>Suilla carnis in potu veterando usus.</i>	13	<i>Tibebana molles.</i>
<i>Suium atas.</i>	36, 3	<i>Tiberis navigatio.</i>
<i>Superoneratio aëris, unde?</i>	20	<i>Theodora imper.</i>
<i>Superpellicia.</i>	9	<i>Theophrasti Er.</i>
<i>Sura.</i>	7	<i>Tiberiaca, spiritus.</i>
<i>Suspendii ultronei curiositatis ergo historiam.</i>	17	<i>Tiberiaca, spiritus.</i>
<i>Suspensi restituendi tempus & ratio.</i>	17	<i>Thomas Cont.</i>
<i>Symeonis Cleopha atas.</i>	6	<i>Tiberii atas.</i>
<i>Simeon Stylita anachoreta Columnaris.</i>	82	6
		<i>Tiberius in citta.</i>
		11
		<i>Tema piscis.</i>
		<i>Imoli montis.</i>
		<i>Tobacco seu pa.</i>
		<i>nu. 93. spi.</i>
		<i>Trobes hiantes.</i>
		<i>Transmigration.</i>
		<i>Trititia.</i>
		<i>Trota piscis.</i>
		<i>Tuberc. vegeta.</i>
		<i>Tuguriorum.</i>
		<i>Tumes quilibet.</i>
		<i>18 pba.</i>
		<i>Turtures.</i>
		<i>18</i>
		<i>7</i>
		<i>5</i>
		<i>V. Aetern.</i>
		<i>Vacui f.</i>
		<i>Valeriani im.</i>
		<i>Valerii Corv.</i>
		<i>Terr.</i>

T.

T <i>Angibili omni spiritus inest.</i>	18
<i>Taprobana indoles.</i>	73, 7
<i>Temperamenti calor, seu spiritus.</i>	18
<i>Tempora, quibus incola regionum diutius br.</i>	
<i>viusve vivunt.</i>	7
<i>Tempsis, Imoli fastigium.</i>	6
<i>Tenacitas in fusilibus, retentrix spirituum.</i>	18
<i>Tenuia in partibus suis cuius usus?</i>	134.
<i>bilis.</i>	18
<i>Tercera.</i>	7
<i>Terentia Ciceronis atas.</i>	5
<i>Terra fodienda cur generosum infundendum</i>	
<i>vinum?</i>	14
<i>Terra recentis odor & usus.</i>	104, 10
<i>Terra spiritus, nitrum.</i>	10

I N D E X.

<i>Terra alta.</i>	73
<i>Thébana mulieres.</i>	76
<i>Thébis nunquam ciconia visa.</i>	39
<i>Theodora imperatricis atas.</i>	62
<i>Theophrasti Eresii atas.</i>	57
<i>Theriaca, opiatum. 98. ejus usus. 99. quare non acris?</i>	107
<i>Thomas Contarenius.</i>	69
<i>Tiberii atas. 60, 61. mater, Livia, Augusti uxor.</i>	58
<i>Tithonus in cicadam; de senectute.</i>	179
<i>Tinca piscis.</i>	42
<i>Timoli montis incola annosi.</i>	66
<i>Tobacco seu pati usus. 98, 99. hyoscyami genus. 98. opiatum.</i>	ibid.
<i>Trabes hiantes.</i>	31, 32
<i>Transmigratio uti intelligenda?</i>	180
<i>Tristitia.</i>	III
<i>Truta pisces.</i>	42
<i>Tuberes vegetabilium, quid?</i>	49
<i>Tuguriolorum incola longevi.</i>	75
<i>Turcis qualis opii usus? 97. & herba capsa.</i>	ibid.
<i>Turtures.</i>	40

V.

V <i>Acuum in nullo cavo.</i>	180, 181
<i>Vacui fuga. Vide Fuga.</i>	
<i>Valeriani imperatoris atas.</i>	61
<i>Valerii Corvini atas.</i>	54
L 2	Valles.

I N D I E X.

<i>Valles.</i>	7
<i>Vaporum operatio in condensandis & refrige-</i> <i>randis spiritibus.</i>	10
<i>Vapor in distillando sine calore surgit.</i>	9
<i>Vapor venenatus, mortem affert.</i>	16
<i>Vapores immediate operantur in spiritus.</i>	10
<i>Vapores odori.</i>	14
<i>Vaporum operatio, qualis? 117. noxa in affe-</i> <i>ctus. 116. vaporum in spiritum vis. 95. via</i> <i>brevis.</i>	193, 190
<i>Variatio ciborum. 149, 150. positura corporis</i>	148
<i>Varietas medicamentorum ignorantia filia.</i>	146
<i>Varietas, alternatio potius, quam confusio.</i>	191
<i>Vegetabilia cordialia.</i>	86
<i>Vehicula, qua alias imprimuntur.</i>	197
<i>Venenum uti mortem afferat?</i>	166
<i>Veneris excitatio per opium. 97. ad quid? 107.</i> <i>usus, & abstinentia.</i>	80, 108
<i>Venetiani complures longevi.</i>	69
<i>Venter.</i>	79
<i>Venti Martii.</i>	23
<i>Ventositas in nitro.</i>	102
<i>Ventriculi os claudentia.</i>	109, 110
<i>Ventriculi oris cura.</i>	116
<i>Verecundi vivaces.</i>	112
<i>Vernix.</i>	120
<i>Vesicarum inteneratio. 29. usus.</i>	127
<i>Vespasiani consuetudo.</i>	115
<i>Vespertilioes dormiunt per hyemem.</i>	109
<i>Vestes</i>	

INDEX.

<i>Vestes nimia.</i>	131
<i>Vestium mundarum & sordidarum usus.</i>	121.
<i>perunctarum.</i>	124.
<i>Vetusti potus incommoda; & remedium egregium.</i>	134
<i>Vexatio corporis externa salubris.</i>	148
<i>Via longa, brevis.</i>	193, 196
<i>Victus ratio ad longevitatem.</i>	80
<i>Victus ordinatio accurata, ineptia.</i>	90
<i>Vigilia.</i>	80
<i>Viminum inteneratio.</i>	28
<i>Vini fortis spiritus efficacia.</i>	24
<i>Vini potus.</i>	133, 136, 139
<i>Vini qualitas opiata.</i>	144
<i>Vlula.</i>	40
<i>Vnctio. 121, 122, 126, 127, 157, 163. capitis.</i>	145
<i>Vnctionum alimentatio.</i>	195
<i>Vnguendo corpus quendam trecentos annos vixisse, an verum?</i>	89
<i>Vnguenta. 80. stomachi.</i>	138
<i>Virgarum inteneratio.</i>	28
<i>Virgilius notatus.</i>	72
<i>Virginenses.</i>	120
<i>Virgultorum conditio.</i>	49
<i>Viriditatis conservatio.</i>	193
<i>Viscera principalia, concoctionis fontes.</i>	135.
<i>ministrantia.</i>	ibid.
<i>Vita. Vide Ætas.</i>	
<i>Vita mortalium brevis, quid?</i>	5
<i>Vitam, fabulam pronunciauit Augustus.</i>	59
L 3	Vita

I N D E X.

<i>Vita lucrum, leve. 5. opus charitatis, & benedictio. 5, 6. ei minus detractum post Servatoris avum quam aliis benedictionibus. 6. reparatio. 6, 7. periodi.</i>	8
<i>Vita redintegrationes frequentes.</i>	114
<i>Vitis sexagenaria.</i>	19
<i>Vitrum.</i>	17
<i>Vivificatio, generatio.</i>	182
<i>Vnio corporis. 24. homogeneorum, in causis arefactionis.</i>	155
<i>Volatile crassiorum, prada spiritus. 187. metallorum, ab igne perit.</i>	22
<i>Volucris cali, quis?</i>	63
<i>Voluntaria actiones esse debent.</i>	116
<i>Vrinatores usum habent retinendi anhelitus.</i>	167
<i>Vrsi atas.</i>	34, 35
<i>Vrticatio.</i>	148
<i>Vteri gestatio quoad longevitatem.</i>	44
<i>Vva succus, an aqua?</i>	181
<i>Vvarum conservatio.</i>	26, 27
<i>Vulpis atas.</i>	35
<i>Vultures.</i>	38, 43

X.

X <i>Enophanis Colophonii atas. 55. philosophia.</i>	82
<i>Xenophilus Pythagoricus.</i>	67
<i>Xenophon.</i>	83

Zeno-

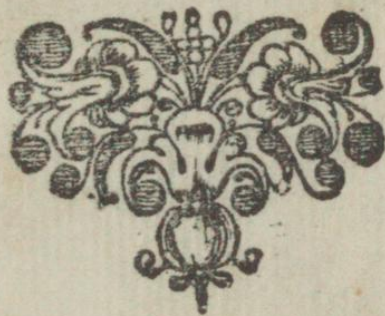
I N D E X.

Z.

Z *Enonis Cittiëi atq.*

56, 57

F I N I S.

I N D E X

Index of the contents of the book

F I N I S

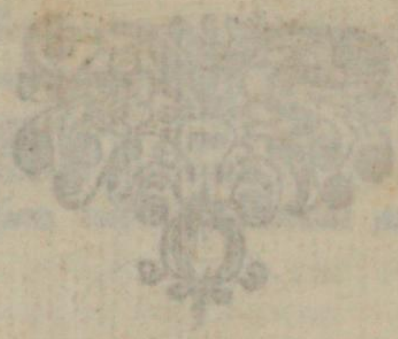

Table of contents listing various entries and their corresponding page numbers.

